

Is Afdeling verhaal AVG-proof?

Een praktijkgericht juridisch onderzoek naar de mogelijkheden om de werkwijze van Afdeling verhaal ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens met betrekking tot de AVG te verbeteren.

Datum: Groningen, 2 oktober 2019

Naam: Melisa Marošlić
Studentnummer: 343582

Organisatie: Gemeente Groningen
Begeleider: Linda van Smeden

Opleiding: Sociaal Juridische Dienstverlening
School: Hanzehogeschool te Groningen
Afstudeerdocent: Ildi van Boetzelaer-Gulyas

**Hanzehogeschool
Groningen**
University of Applied Sciences

Titelpagina

Titel	Onderzoek naar de mogelijkheden om de werkwijze van Afdeling verhaal ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens met betrekking tot de AVG te verbeteren
Auteur	Melisa Marošlić
Studentnummer	343582
Datum	2 oktober 2019
Instituut	Instituut voor Rechtenstudies
Opleiding	Sociaal Juridische Dienstverlening
Onderwijsinstelling	Hanzehogeschool te Groningen
Onderdeel	Afstudeeronderzoek
Organisatie	Gemeente Groningen
Praktijkbegeleider	Linda van Smeden
Afstudeerbegeleider	Ildi van Boetzelaer-Gulyas

Samenvatting

Dit onderzoek is uitgevoerd bij de gemeente Groningen in opdracht van het hoofd van Afdeling Inkomen/Incasso en Verhaal en heeft betrekking op de huidige werkwijze van Afdeling verhaal ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens om deze al dan niet aan te passen aan de vereisten van de AVG. Afdeling verhaal is een afdeling die onderdeel uitmaakt van de directie inkomstendienstverlening. De directie inkomstendienstverlening geeft uitvoering aan de Participatiewet (hierna: Pw). Afdeling verhaal heeft de bevoegdheid om de bijstandsuitkering die uitgekeerd wordt aan de bijstandsgerechtigde geheel of gedeeltelijk terug te vorderen bij de onderhoudsplichtige, dit wordt ook wel verhaal op bijstand genoemd. Doordat de gemeente Groningen gebruik maakt van haar bevoegdheid om verhaal op bijstand uit te voeren, verwerken de medewerkers van Afdeling verhaal dagelijks persoonsgegevens van onderhoudsplichtigen. Sinds de komst van de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG) is per 25 mei 2018 aan het licht gekomen dat het van essentieel belang is om rechtmatig met de persoonsgegevens van betrokkenen om te gaan. Naar aanleiding hiervan speelde binnen Afdeling verhaal zich de vraag af in hoeverre de huidige werkwijze aan de regels van de AVG voldoet ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens. De opdrachtgever wil met dit onderzoek in de eerste plaats er zeker van zijn of de huidige werkwijze voldoet aan de AVG en in de tweede plaats de huidige werkwijze aanpassen, indien uit dit onderzoek blijkt dat de huidige werkwijze niet aan de vereisten van de AVG voldoet. Op het moment dat dit onderzoek werd verricht, had de opdrachtgever geen zicht op in hoeverre de huidige werkwijze van Afdeling verhaal in overeenstemming is met de vereisten van de AVG en op welke wijze de huidige werkwijze aangepast dient te worden indien blijkt dat deze niet in overeenstemming is. De medewerkers van Afdeling verhaal gaven daarnaast aan niet eerder zaak gericht geïnformeerd te zijn over de AVG. Zij hebben sinds de invoering van de AVG geen duidelijke werkwijze met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens. Om deze redenen wilde de opdrachtgever dit vraagstuk graag onderzocht hebben.

Het doel van dit onderzoek is het doen van aanbevelingen aan de gemeente Groningen, over in hoeverre de huidige werkwijze van Afdeling verhaal ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens voldoet aan de eisen van de AVG. Door inzicht te bieden in de wet- en regelgeving, literatuur, jurisprudentie en het privacybeleid van de gemeente Groningen en door inzicht te bieden in de huidige werkwijze aan de hand van een dossieronderzoek en een interviewonderzoek gericht op de verwerking van persoonsgegevens van Afdeling verhaal. Op basis hiervan vloeit de volgende centrale onderzoeksvraag voort: *“In hoeverre voldoet de huidige werkwijze van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens aan de AVG?”*

Om antwoord te kunnen geven op de centrale onderzoeksvraag is in eerste instantie een theoretisch onderzoek verricht. Dit onderzoek heeft zich verdiept in de artikelen van de AVG die zich richten op de verwerking van persoonsgegevens en die betrekking hebben op de werkwijze van Afdeling verhaal. In het theoretisch onderzoek zijn dan ook specifiek de artikelen die betrekking hebben op de werkzaamheden van Afdeling verhaal onderzocht. Uit het theoretisch onderzoek is gebleken dat de verwerking van persoonsgegevens aan zes beginselen uit art. 5 AVG moet voldoen op het moment dat de persoonsgegevens worden verwerkt. Het gaat om de volgende beginselen: het beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie, beginsel van doelbinding, beginsel van dataminimalisatie, beginsel van opslagbeperking, beginsel van juistheid en het beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid. Daarnaast blijkt uit art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG dat aan de betrokkene informatie uit deze artikelen verstrekt dient te worden op het moment dat de gegevens bij de betrokkene of bij een andere partij worden verzameld. Ook blijkt dat de persoonsgegevens alleen verwerkt mogen worden als daarvoor een wettelijke grondslag bestaat. Art. 6 AVG kent zes grondslagen, op grond van: toestemming van de betrokkene, uitvoering van een overeenkomst, een wettelijke verplichting, om de vitale belangen te beschermen, een taak in het

algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag en voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang. Tenslotte blijkt uit het theorie onderzoek dat gemeente Groningen beschikt over een privacybeleid. Dit privacybeleid bevat artikelen van de AVG die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens. Uit dit privacybeleid valt op te maken welke maatregelen gemeente Groningen heeft genomen om de persoonsgegevens van de betrokkenen te beschermen.

Vervolgens heeft in het praktijkonderzoek een dossieronderzoek en een interviewonderzoek plaatsgevonden. Het interviewonderzoek is afgenomen bij alle medewerkers van Afdeling verhaal en bij de functionaris gegevensbescherming. Uit het interviewonderzoek is naar voren gekomen dat de medewerkers van Afdeling verhaal inhoudelijk niet bekend zijn met de artikelen van de AVG. Uit het dossieronderzoek blijkt dat niet aan alle beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens uit art. 5 AVG wordt voldaan, zo wordt de betrokkene in geen van de onderzochte dossiers op de hoogte gesteld over in hoeverre de persoonsgegevens zullen of zullen worden verwerkt. Ook wordt de betrokkene in geen enkel dossier gewezen op zijn rechten en op de wijze hoe de rechten uitgeoefend kunnen worden. Daarnaast worden voor de dossiers geen bewaar en/of wisttermijnen gehanteerd. Uit het interviewonderzoek blijkt ook dat zowel de digitale als de fysieke dossiers voor onbevoegden toegankelijk zijn en dat het doel voor het verwerken van persoonsgegevens niet omschreven is. Opvallend is dat de werkwijze van Afdeling verhaal op een aantal aspecten wel aan de AVG voldoet, ondanks dat de medewerkers van Afdeling verhaal aangeven niet met de artikelen van de AVG bekend te zijn. Uit het interviewonderzoek blijkt dat de medewerkers van Afdeling verhaal de verantwoordelijkheid nemen om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens, die door hen verwerkt worden, actueel en juist zijn. Dit doen zij door de persoonsgegevens uit het systeem Suwinet te halen. In dit systeem worden de persoonsgegevens regelmatig bijgewerkt. Ook wordt in de volgende situaties de juistheid van persoonsgegevens gecontroleerd: bij een heronderzoek dat om de twee jaar plaatsvindt, door de NAW-gegevens te koppelen aan de Basisregistratie Personen en door de persoonsgegevens te controleren bij het schrijven van een verzoekschrift. Daarnaast blijkt uit het interviewonderzoek dat de medewerkers van Afdeling verhaal het gestelde doel, als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens, niet buiten gaan. Zij hebben een bepaald doel voor ogen en aan de hand van dit doel vragen zij gegevens op bij betrokkenen. Ten slotte worden de persoonsgegevens niet voor andere doeleinden gebruikt.

Doordat een vergelijking heeft plaatsgevonden tussen de resultaten uit het theorie- en het praktijkonderzoek en tussen de resultaten uit het praktijkonderzoek, is de conclusie getrokken dat de huidige werkwijze van Afdeling verhaal niet aan alle artikelen van de AVG voldoet. Dit doordat de medewerkers van Afdeling verhaal inhoudelijk niet op de hoogte zijn van de artikelen van deze verordening. Hierdoor ontgaat het hen om de verplichtingen uit de AVG in de praktijk toe te passen. Om de werkwijze van Afdeling verhaal aan de AVG te laten voldoen zijn een aantal aanpassingen in de huidige werkwijze van belang. Op welke wijze de huidige werkwijze aangepast kan worden, is terug te lezen in de volgende aanbevelingen:

1. Breidt de informatie in de brief aan de betrokkene uit
 - Er kan in een zo vroeg mogelijk stadium, in de eerste aanschrijving, worden aangegeven in hoeverre de persoonsgegevens zullen worden verwerkt.
 - Er kan worden aangegeven welke rechten de betrokkene heeft en op welke wijze de rechten uitgeoefend kunnen worden. Deze informatie is terug te vinden in het privacybeleid van de gemeente Groningen onder het kopje "Rechten van de betrokkenen". In dit geval kan in de eerste brief aan de betrokkene "De eerste aanschrijving" worden verwezen naar het privacybeleid van de gemeente Groningen. Het privacybeleid dient als bijlage bij de brief te worden toegevoegd.
2. Verstrek aan de betrokkene informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG op het moment dat de gegevens bij de betrokkene zelf of bij een andere partij worden verzameld.

- Indien de gegevens bij de betrokkene worden verzameld, dit gebeurt bij de eerste aanschrijving, kan de informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG worden verstrekt op het moment dat de persoonsgegevens van de betrokkene zijn verkregen.
 - Indien de gegevens bij een andere partij worden verzameld, kan de informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG worden verstrekt op het moment dat de gegevens bij de werkgever, de Belastingdienst of het UWV worden verzameld, uiterlijk binnen een maand na de verkrijging van de persoonsgegevens van één van deze partijen.
 - De bovenstaande informatie kan in een (nieuwe) brief worden vormgegeven of in de vorm van een privacy statement.
3. Beschrijf de doeleinden van de verwerking van persoonsgegevens en laat deze vastleggen door de functionaris gegevensbescherming, zodat de functionaris gegevensbescherming de doeleinden kan vastleggen in het verwerkingsregister.
 4. Uniformeer de werkwijze als het gaat om het treffen van maatregelen omtrent de actualiteit en juistheid van de persoonsgegevens door aan de medewerkers van Afdeling verhaal de verplichting op te leggen om de NAW-gegevens te koppelen aan de Basisregistratie Personen. De Basisregistratie Personen zorgt ervoor dat de NAW-gegevens worden bijgewerkt indien zich een wijziging in de NAW-gegevens voordoet.
 5. Achterhaal de termijn voor het wissen van persoonsgegevens en leg deze vast zodat het duidelijk is wanneer het dossier vernietigd dient te worden.
 - Deze termijn aan de betrokkene meedelen in de eerste aanschrijving.
 - Deze termijn doorgeven aan de functionaris gegevensbescherming, zodat dit kan worden vastgelegd in het verwerkingsregister.
 6. Inventariseer bij de afdeling faciliteiten over de mogelijkheden om de digitale dossiers te beveiligen. Dit om de kans te beperken dat onbevoegden de persoonsgegevens, die door de medewerkers van Afdeling verhaal worden verwerkt, in kunnen zien.
 - Er kan gedacht worden aan een beveiliging met een twee-authenticatiesysteem. Dit systeem kan worden gekoppeld aan de dossiers van de klanten van Afdeling verhaal.
 7. Inventariseer bij de afdeling faciliteiten over de mogelijkheden om de fysieke dossiers te beveiligen. Dit om de kans te beperken dat onbevoegden de dossiers, die in de ladekast zijn opgeborgen, in kunnen zien.
 - Er kan gedacht worden aan een mechanisch combinatieslot.
 8. Organiseer jaarlijks een bijeenkomst met de functionaris gegevensbescherming.
 - In deze bijeenkomst kan aandacht worden besteed aan de problematiek die zich op dat moment rondom de AVG voordoet. De medewerkers van Afdeling verhaal kunnen tijdens deze bijeenkomst vragen stellen en/of casussen voorleggen waar zij op dat moment tegen aan lopen. Ook zorgt de bijeenkomst voor blijvende bewustwording, in het kader van het rechtmatig omgaan met de persoonsgegevens van betrokkenen, onder de medewerkers van Afdeling verhaal.
 9. Overhandig het privacybeleid aan de medewerkers van Afdeling verhaal. Dit zodat het voor hen duidelijk is welke artikelen van de AVG in het privacybeleid zijn opgenomen. Hierdoor weten de medewerkers van Afdeling verhaal welke maatregelen gemeente Groningen heeft genomen om de veiligheid van de persoonsgegevens te waarborgen. Het privacybeleid kan als houvast dienen bij de uitvoering van de werkzaamheden in de praktijk.

Voorwoord

Voor u ligt mijn afstudeeronderzoek dat inzicht geeft in hoeverre de huidige werkwijze van Afdeling verhaal ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens aan de AVG voldoet. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de gemeente Groningen. Het onderzoek is geschreven in het kader van het afstuderen voor de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening aan de Hanzehogeschool te Groningen.

Allereerst wil ik mijn onderzoeksdocent mevrouw Vey Mestdagh-Kolk en mijn afstudeerdocent mevrouw van Boetzelaer-Gulyas van de Hanzehogeschool te Groningen bedanken voor de totstandkoming van het onderwerp voor dit onderzoek. In het bijzonder wil ik mijn afstudeerdocent mevrouw van Boetzelaer-Gulyas bedanken voor haar onvoorwaardelijke steun, begeleiding en de duidelijke maar vooral snelle feedback gedurende het onderzoek. Zij stond altijd klaar om mijn vragen te beantwoorden indien dit nodig was. Ik heb haar begeleiding als zeer prettig ervaren.

Daarnaast wil ik de medewerkers van Afdeling verhaal en de functionaris gegevensbescherming bedanken voor de tijd die zij vrij hebben gemaakt om mee te werken aan de interviews. De interviews waren erg zinvol voor het tot stand komen van het praktijkonderzoek en hebben bijgedragen aan de representativiteit van dit onderzoek. Zonder deze medewerking had het onderzoek niet afgerond kunnen worden. Tevens wil ik mevrouw van Smeden, medewerker verhaal, bedanken voor de tijd die zij mij geboden heeft voor het grondig analyseren van de dossiers gedurende mijn stageperiode. Hier heb ik veel baat bij gehad gedurende het praktijkonderzoek.

Het onderzoek zou niet tot stand kunnen worden gebracht zonder de bovengenoemde personen die bijgedragen hebben aan zowel het verstrekken van informatie als het aanreiken van hun kennis en ervaring. Mede door deze personen heb ik mijn scriptie tot een goed einde weten te brengen.

Hierbij bied ik mijn afstudeeronderzoek aan.

Ik wens u veel leesplezier toe!

Melisa Marošić

Groningen, oktober 2019

Inhoudsopgave

Titelpagina	1
Samenvatting.....	2
Voorwoord	5
1. Inleiding	8
Introductie	8
1.1 Afdeling verhaal.....	8
1.1.1 De totstandkoming van de Algemene verordening gegevensbescherming	8
1.1.2 Het belang van de AVG.....	9
1.2 Probleembeschrijving	9
1.3 Aanleiding voor het onderzoek	10
1.3.1 Wet- en regelgeving	10
1.4 Probleemsigalerend onderzoek	11
1.5 De doelstelling	11
1.6 De centrale onderzoeksvraag.....	11
1.7 De deelvragen.....	11
1.7.1 Theoriedeelvragen	11
1.7.2 Praktijkdeelvragen.....	11
1.7.3 Analysedeelvragen	11
1.8 Onderzoeksmethoden.....	12
1.8.1 Literatuuronderzoek.....	12
1.8.2 Dossieronderzoek.....	12
1.8.3 Interviews	12
1.8.4 Vergelijking theorie- en praktijkonderzoek.....	12
1.9 leeswijzer	12
2. Methodologische verantwoording	14
Inleiding	14
2.1 Literatuurstudie.....	14
2.2 Procedure van gegevensverzameling.....	17
2.3 Keuze van de analyse	19
2.4 Betrouwbaarheid en beperkingen	19
3. Het theoretisch kader.....	22
Inleiding.....	22
3.1 Vereisten met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens	22
3.2 Het privacybeleid van de gemeente Groningen.....	29

3.3 Samenvatting.....	31
3.4 Normen die voortvloeien uit theoretische bronnen	33
4. Resultaten van het praktijkonderzoek	36
Inleiding.....	36
4.1 Resultaten dossieronderzoek.....	36
4.2 Resultaten Interviewonderzoek	42
4.3 Samenvatting.....	47
5. Analyse	49
Inleiding.....	49
5.1 Vergelijking tussen de huidige werkwijze van Afdeling verhaal en de vereisten vanuit de AVG en het privacybeleid	49
5.2 Vergelijking tussen de resultaten uit het dossieronderzoek en de resultaten uit het interviewonderzoek	55
6. Conclusie	59
7. Aanbevelingen.....	61
8. Lijst van veel voorkomende afkortingen en begrippen.....	63
9. Literatuurlijst	65
10. Bijlagen	67
Bijlage 1: checklist dossieronderzoek.....	67
Bijlage 2: interviewlijst medewerkers verhaal	72
Bijlage 3: interviewlijst functionaris gegevensbescherming	75
Bijlage 4: onderzoeksmodel	77
Bijlage 5: boetetabel AVG.....	78

1. Inleiding

Introductie

Dit afstudeeronderzoek is uitgevoerd voor de gemeente Groningen. In dit hoofdstuk wordt, om een duidelijk beeld te krijgen van het onderzoek, een inleiding gegeven over de werkzaamheden van Afdeling verhaal. Vervolgens wordt de probleemstelling en de aanleiding van dit onderzoek uitgelegd. De centrale onderzoeksvraag en de deelvragen komen eveneens aan bod. Tevens wordt besproken welke methoden in dit onderzoek zullen worden gebruikt. Tenslotte wordt dit hoofdstuk afgesloten met een leeswijzer.

1.1 Afdeling verhaal

Binnen de gemeente Groningen zijn verschillende directies onderverdeeld waaronder de directie inkomstendienstverlening. De directie inkomstendienstverlening geeft uitvoering aan de Pw, waar onder andere Afdeling verhaal een onderdeel van uitmaakt. In art. 61 Pw staat beschreven dat gemeenten de bevoegdheid hebben om verhaal op bijstand uit te voeren. Doordat gemeente Groningen gebruik maakt van haar bevoegdheid, hebben de medewerkers van Afdeling verhaal het recht om zich te beroepen op de ex-partner van de bijstandsgerechtigde om de bijstand die uitgekeerd is aan de bijstandsgerechtigde geheel of gedeeltelijk terug te vorderen. Burgers die geen werk kunnen vinden en onvoldoende inkomen of vermogen hebben om van te leven en niet in aanmerking komen voor een voorliggende voorziening kunnen op grond van de Pw in aanmerking komen voor een bijstandsuitkering.¹ Een bijstandsuitkering kan, indien de burger een inwoner van de gemeente Groningen is, worden aangevraagd bij de gemeente Groningen. De afdeling frontoffice van de gemeente Groningen beoordeelt op grond van de Pw aanvragen omtrent bijstand. Indien de bijstand wordt toegekend, wordt deze door afdeling inkomen van de gemeente Groningen uitgekeerd aan de bijstandsgerechtigde. Indien de bijstand is toegekend in de periode dat de ex-partner nog onderhoudsplichtig is voor de bijstandsgerechtigde en/of de minderjarige kinderen, kan Afdeling verhaal de bijstand geheel of gedeeltelijk verhalen op de ex-partner (hierna te noemen: onderhoudsplichtige).² De medewerkers van Afdeling verhaal voeren dagelijks onderzoeken uit om tot de conclusie te komen of verhaal op bijstand kan worden uitgevoerd. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden worden er dagelijks persoonsgegevens van betrokkenen verwerkt, in het bijzonder onderhoudsplichtigen.

1.1.1 De totstandkoming van de Algemene verordening gegevensbescherming

De AVG is de verscherpte Europese privacywetgeving die op 25 mei 2018 van kracht is gegaan in alle lidstaten van de Europese Unie (hierna: EU) en van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens van een verwerkingsverantwoordelijke of een verwerker in de Unie³ die geheel of gedeeltelijk geautomatiseerd persoonsgegevens verwerkt of op diegene die de persoonsgegevens verwerkt in een bestand of die bestemd zijn om in een bestand te worden opgenomen.⁴ De voorloper van de AVG is de Wet bescherming persoonsgegevens (hierna: Wbp). De Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van gegevens was geïmplementeerd in de Wbp. De richtlijn werd in 1995 vastgesteld en had twee doelstellingen namelijk het fundamentele recht op gegevensbescherming te waarborgen en het vrije verkeer van persoonsgegevens tussen de lidstaten te garanderen.⁵ De Europese commissie concludeerde in haar mededeling *“Een integrale aanpak van de bescherming van persoonsgegevens in de Europese Unie”* dat de EU een meer integraal en coherent beleid inzake het

¹ Artikel 11-16 Pw.

² Decentrale Regelgeving Overheid, 2010.

³ Artikel 3 lid 1 AVG.

⁴ Artikel 2 lid 1 AVG.

⁵ EUR-Lex Europa, 1995.

grondrecht op bescherming van persoonsgegevens nodig heeft. De richtlijn heeft namelijk niet voorkomen dat persoonsgegevens in de EU op een gefragmenteerde wijze worden beschermd. Hierdoor is er rechtsonzekerheid ontstaan en in brede lagen van de bevolking het beeld dat met name onlineactiviteit aanzienlijke risico's inhoudt.⁶ Het was volgens de Europese Commissie dan ook tijd om een krachtiger kader voor gegevensbescherming in de EU tot stand te laten brengen en scherp toe te zien op de handhaving daarvan. Dit zodat de digitale economie zich op de hele interne markt kan ontwikkelen en burgers zelf kunnen bepalen wat er met hun persoonsgegevens gebeurt.⁷ Op 25 januari 2012 presenteerde de Europese commissie een voorstel voor een AVG.⁸ Er is gekozen voor een verordening, omdat dit het meest geschikte rechtsinstrument voor de vaststelling van het kader voor de bescherming van persoonsgegevens in de EU is. De AVG is namelijk een verordening van algemene strekking die verbindend is in al haar onderdelen en rechtstreeks toepasselijk is in elke Europese lidstaat.⁹ Door snelle technologische ontwikkelingen zijn nieuwe uitdagingen voor de bescherming van persoonsgegevens ontstaan. De mate waarin gegevens worden verzameld en gedeeld, is enorm gestegen. Door technologie kunnen bedrijven en de overheid bij het uitvoeren van hun activiteiten meer dan ooit tevoren gebruikmaken van persoonsgegevens. De technologie heeft zowel de economie als het maatschappelijk leven ingrijpend veranderd.¹⁰ De AVG sluit dan ook beter aan op de technologische ontwikkelingen van vandaag.

1.1.2 Het belang van de AVG

Volgens het wetsvoorstel van de AVG is het voor de economische ontwikkeling cruciaal van belang om vertrouwen in de onlineomgeving tot stand te brengen. Een gebrek aan vertrouwen zal burgers doen aarzelen om nieuwe vormen van dienstverlening te accepteren. Dit zou de ontwikkelingen van innovatieve toepassingen van nieuwe technologieën kunnen vertragen, hierbij kan gedacht worden aan de digitalisering. Daarom is de bescherming van persoonsgegevens een kernaspect van de Digitale Agenda voor Europa, en draagt het in het algemeen meer bij aan de Europa 2020-strategie.¹¹ De AVG stelt regels vast over de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens om zo de bescherming van persoonsgegevens binnen de EU te garanderen¹² en bevat een versterking van de rechten van burgers van wie persoonsgegevens worden verwerkt. Daarnaast legt de AVG een grotere verantwoordelijkheid bij bedrijven en organisaties die persoonsgegevens verwerken om zorgvuldig met de persoonsgegevens om te gaan en de persoonsgegevens te beveiligen.

1.2 Probleembeschrijving

In dit onderzoek zal specifiek worden gekeken naar de verwerking van persoonsgegevens van Afdeling verhaal. Gemeenten kregen met ingang van 2015 in het kader van de decentralisaties taken bij in het sociaal domein.¹³ Dit zijn onder andere taken op het gebied van de Pw. Gemeenten zijn namelijk zelf verantwoordelijk voor het waarborgen van de privacy in hun werkprocessen. Zo moeten zij zo goed mogelijk invulling geven aan de lokale ondersteuningsbehoefte, waarvoor ze gegevens moeten verwerken. Door de decentralisaties en de beoogde integrale werkwijze van gemeenten, worden er door gemeenten meer persoonsgegevens van burgers verwerkt dan voorheen. Dit brengt privacyrisico's met zich mee.

⁶ EUR-Lex Europa, 2016.

⁷ EUR-Lex Europa, 1995.

⁸ Overweging 119 AVG.

⁹ Artikel 288 VWEU.

¹⁰ EUR-Lex Europa, 2012.

¹¹ EUR-Lex Europa, 2012.

¹² Artikel 1 lid 1 AVG.

¹³ Vermeulen, 2015, p.2.

De medewerkers van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen houden zich bij de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden bezig met het uitvoeren van onderzoeken. In deze onderzoeken wordt besloten of verhaal wordt gezocht bij de onderhoudsplichtige. Het is voor de uitvoering van dit onderzoek noodzakelijk om de persoonsgegevens van de onderhoudsplichtigen te verwerken.¹⁴ Zonder persoonsgegevens is de totstandkoming van een onderzoek namelijk niet mogelijk. Onder deze persoonsgegevens vallen gegevens zoals: naam, geboortedatum, woonplaats, inkomsten, arbeidsverleden, gezinssituatie en huwelijk. Ook kunnen de inkomsten van de huidige partner van de onderhoudsplichtige worden opgevraagd en worden ingezien om vast te stellen of de onderhoudsplichtige financieel wordt onderhouden door zijn huidige partner. De persoonsgegevens worden, indien uit het onderzoek blijkt dat de onderhoudsplichtige inkomsten boven bijstandsniveau heeft, verzameld en vastgelegd in dossiers. De persoonsgegevens zijn terug te vinden in zowel de digitale als de fysieke dossiers.

De AVG is, zoals eerder beschreven, per 25 mei 2018 van kracht gegaan. Hierdoor is het van belang dat organisaties die persoonsgegevens van betrokkenen verwerken, zich houden aan de vereisten die deze verordening voorschrijft. Aangezien Afdeling verhaal niet op de hoogte is van de vereisten van de AVG, is het van belang om te onderzoeken welke regels de AVG voorschrijft ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens om te analyseren in hoeverre de huidige werkwijze van Afdeling verhaal aangepast dient te worden.

1.3 Aanleiding voor het onderzoek

Zoals eerder beschreven, worden er persoonsgegevens verwerkt door de medewerkers van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen. De huidige werkwijze die op dit moment door Afdeling verhaal wordt uitgevoerd is tot op heden niet getoetst aan de vereisten uit de AVG. Doordat de AVG per 25 mei 2018 van kracht is gegaan en deze verordening consequenties verbindt als organisaties en/of bedrijven de AVG niet of niet voldoende naleven, zoals het opleggen van administratieve boeten¹⁵, is het belangrijk om duidelijkheid te creëren rondom mogelijke aanpassingen in de huidige werkwijze van Afdeling verhaal met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens. Afdeling verhaal dient de regels die de verordening met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens meebrengt na te leven op het moment dat er persoonsgegevens worden verwerkt. Hierdoor is het belangrijk dat er door middel van dit onderzoek in kaart wordt gebracht welke verplichtingen de AVG met zich mee brengt ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens en in hoeverre deze verplichtingen de gegevensverwerkingen binnen Afdeling verhaal beïnvloeden. Gemeente Groningen wil met dit onderzoek duidelijkheid creëren over in hoeverre en op welke wijze de huidige werkwijze van Afdeling verhaal al dan niet moet worden aangepast om te voldoen aan de eisen van de AVG.

1.3.1 Wet- en regelgeving

In het theoretisch kader van dit onderzoek zal aandacht worden besteed aan de AVG. Er zal specifiek worden gekeken naar de bepalingen rondom het verwerken van persoonsgegevens. Naast de AVG zal ook worden gekeken naar de Memorie van Toelichting (hierna: MvT) op de AVG. De MvT wordt geraadpleegd indien uitleg en/of duidelijkheid gewenst is bij het lezen een artikel uit de AVG. Vervolgens zal worden gekeken naar de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: UAVG). In de UAVG zijn bijzondere situaties terug te vinden zoals uitzonderingen die eventueel kunnen worden meegenomen in dit onderzoek. Tevens wordt gekeken naar de artikelen omschreven in het privacybeleid van de gemeente Groningen. De artikelen uit het privacybeleid worden geanalyseerd om een beeld te krijgen van de wijze waarop gemeente Groningen de persoonsgegevens van haar betrokkenen beschermt. Het privacybeleid is een

¹⁴ Een bewerking of geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, uitwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens.

¹⁵ Zie bijlage 5.

uitwerking van de AVG waaraan de werkwijze van Afdeling verhaal dient te voldoen. Ten slotte zal gekeken worden of er uitspraken zijn als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens.

1.4 Probleemsignalerend onderzoek

Dit onderzoek betreft een probleemsignalerend onderzoek. Er zal gekeken worden naar het bestaan van een probleem, namelijk of de huidige werkwijze van Afdeling verhaal al dan niet voldoet aan de eisen van de AVG. Dit onderzoek bevindt zich hierom in een probleemsignalerende fase, aangezien het probleem van de opdrachtgever gedurende dit onderzoek duidelijk dient te worden gemaakt. Er is door de gemeente Groningen, Afdeling verhaal gesignaleerd dat er sprake is van een nieuwe verordening die zorgt voor strengere regels ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens. De grote vraag die gedurende dit onderzoek speelt is of de huidige werkwijze van Afdeling verhaal afwijkt van de eisen van de AVG. Het is voor de gemeente Groningen, Afdeling verhaal nog niet duidelijk welke eisen de verordening stelt als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens en op welke manier de huidige werkwijze van Afdeling verhaal aangepast dient te worden indien uit dit onderzoek blijkt dat de huidige werkwijze niet aan de AVG voldoet.

1.5 De doelstelling

A- Het doel van dit onderzoek is het doen van aanbevelingen aan de gemeente Groningen, over in hoeverre hun huidige werkwijze rondom de verwerking van persoonsgegevens binnen Afdeling verhaal voldoet aan de eisen van de AVG.

B- Door inzicht te bieden in de AVG, literatuur, beleid en jurisprudentie en door inzicht te bieden in de huidige werkwijze door middel van een dossieronderzoek en een interviewonderzoek gericht op de verwerking van persoonsgegevens van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen.

1.6 De centrale onderzoeksvraag

In hoeverre voldoet de huidige werkwijze van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens aan de AVG?

1.7 De deelvragen

1.7.1 Theoriedeelvragen

- Wat blijkt uit de AVG, literatuur en jurisprudentie over het verwerken van persoonsgegevens?
- Wat blijkt uit het privacybeleid van de gemeente Groningen over het verwerken van persoonsgegevens?

1.7.2 Praktijkdeelvragen

- Wat blijkt uit de dossiers over de huidige werkwijze van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens?
- Wat blijkt uit de interviews over de huidige werkwijze van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens?

1.7.3 Analysedeelvragen

- Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de huidige werkwijze (dossiers en interviews) van de medewerkers van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens en de vereisten vanuit de AVG en het privacybeleid?
- Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de resultaten uit het dossieronderzoek en de resultaten uit het interviewonderzoek van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens?

1.8 Onderzoeksmethoden

Om antwoord te kunnen geven op de deelvragen is er gebruik gemaakt van onderzoeksmethoden. De methoden van onderzoek zijn gesplitst in theorie en praktijk.¹⁶

1.8.1 Literatuuronderzoek

De theoriedeelvragen zijn beantwoord door middel van literatuuronderzoek. Hierbij is gebruik gemaakt van de AVG, UAVG, beleid en eerder onderzoek. Ook is er gekeken naar wet- en regelgeving behorende literatuur als jurisprudentie en de MvT.

1.8.2 Dossieronderzoek

De praktijkdeelvragen m.b.t. de huidige werkwijze van Afdeling verhaal kunnen worden beantwoord door middel van het dossieronderzoek waarin informatie over de huidige werkwijze ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens van Afdeling verhaal wordt vergaard. Er zal gekeken worden of alle documenten waarin persoonsgegevens worden gesignaleerd voldoen aan de richtlijnen uit de checklist van dit onderzoek (zie bijlage 1).

1.8.3 Interviews

Naast het dossieronderzoek, kunnen de praktijkdeelvragen met betrekking tot de huidige werkwijze van Afdeling verhaal worden beantwoord door middel van interviews. De interviews worden afgenomen bij de medewerkers van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen. De interviews zorgen ervoor dat de informatie die niet uit de dossiers kan worden gehaald alsnog wordt verkregen. De interviews zorgen voor een aanvulling om op deze manier de volledige werkwijze van Afdeling verhaal in kaart te brengen. De interviews worden face-to-face afgenomen, zodat de mogelijkheid tot doorvragen er is.

1.8.4 Vergelijking theorie- en praktijkonderzoek

De analysedeelvragen kunnen worden beantwoord door het maken van een vergelijking tussen de resultaten uit het theorie- en praktijkonderzoek en tussen de resultaten uit het dossier- en interviewonderzoek. Op basis hiervan kunnen er conclusies worden getrokken en aanbevelingen worden geschreven aan Afdeling verhaal van de gemeente Groningen over in hoeverre hun huidige werkwijze aan de eisen van de AVG voldoet en in hoeverre de huidige werkwijze eventueel aangepast moet worden.

1.9 leeswijzer

Het onderzoek bestaat uit totaal zeven hoofdstukken. Per hoofdstuk zal worden toegelicht wat er inhoudelijk wordt besproken.

Zoals in hoofdstuk 1 gelezen geeft dit hoofdstuk een beschrijving over de werkzaamheden van Afdeling verhaal, de aanleiding voor het onderzoek en komt de probleemomschrijving, doelstelling, centrale onderzoeksvraag, deelvragen en de onderzoeksmethoden aan bod. In hoofdstuk 2 is de methodologische verantwoording te lezen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de redenen die achter de gemaakte keuzen in dit onderzoek schuilen en over de betrouwbaarheid van het onderzoek. Hoofdstuk 3 geeft de eisen uit de AVG, literatuur, beleid en jurisprudentie weer met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens. Tevens vloeien uit dit hoofdstuk onderzoekspunten voort die mee worden genomen in het praktijkonderzoek. In hoofdstuk 4 worden de praktijkdeelvragen beantwoord door middel van dossieronderzoek en het afnemen van interviews met de medewerkers van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen, dit om de volledige werkwijze in kaart te brengen ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens. In hoofdstuk 5 komt de analyse van de theorie

¹⁶ Zie bijlage 4.

en praktijk aan bod. De eisen die de AVG en het privacybeleid voorschrijven worden in dit hoofdstuk vergeleken met de huidige werkwijze binnen Afdeling verhaal. Ook worden de resultaten uit het praktijkonderzoek onderling met elkaar vergeleken. Tenslotte wordt in hoofdstuk 6 een conclusie getrokken, waarin de centrale onderzoeksvraag wordt beantwoord. Aansluitend hierop worden er aanbevelingen gedaan aan Afdeling verhaal van de gemeente Groningen. De aanbevelingen zijn terug te lezen in hoofdstuk 7.

2. Methodologische verantwoording

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt besproken welke methoden van onderzoek gebruikt zijn voor de beantwoording van de centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek. In paragraaf 2.1 worden de methoden van onderzoek voor het beantwoorden van de theoretische deelvragen besproken. In paragraaf 2.2 wordt toegelicht hoe de gegevensverzameling voor het dossieronderzoek en het interviewonderzoek tot stand is gekomen. Aansluitend komt in paragraaf 2.3 de analyse van de theoretische bronnen en de data uit de praktijk aan bod. Tenslotte wordt de betrouwbaarheid en de beperkingen van dit onderzoek in paragraaf 2.4 toegelicht.

2.1 Literatuurstudie

Voor het beantwoorden van de theoretische deelvragen is gebruik gemaakt van literatuuronderzoek. Tijdens het literatuuronderzoek is informatie gezocht in onder andere de wet- en regelgeving, beleidsdocumenten, eerder onderzoek en jurisprudentie. Deze theoretische bronnen worden hieronder besproken.

Wet en regelgeving

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

De AVG is als eerst onderzocht aangezien in deze verordening de vereisten worden beschreven rondom het verwerken van persoonsgegevens van betrokkenen door onder andere overheidsinstanties. In dit onderzoek zijn de artikelen uit de AVG geanalyseerd waar de medewerkers van Afdeling verhaal invloed op kunnen uitoefenen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De geanalyseerde artikelen in dit onderzoek zijn als volgt: art. 5 AVG, art. 6 AVG, art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG. De artikelen waar de medewerkers van Afdeling verhaal geen invloed op kunnen uitoefenen en die dus geen betrekking hebben op de werkzaamheden van Afdeling verhaal zijn in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. De artikelen die buiten beschouwing zijn gelaten zijn onder andere art. 24 AVG en art. 25 AVG. Uit deze artikelen blijkt dat de verwerkingsverantwoordelijke technische en organisatorische maatregelen dient te nemen bij de ontwikkeling van nieuw beleid of het ontwerp van (nieuwe) systemen waarmee persoonsgegevens worden verwerkt, zoals het toepassen van pseudonimisering en het inbouwen van andere technische waarborgen zoals privacy by design en privacy by default. De medewerkers van Afdeling verhaal ontwikkelen geen nieuw beleid en het inbouwen van technische waarborgen in systemen behoort eveneens niet tot hun takenpakket. De medewerkers verrichten alleen uitvoerende handelingen in de systemen uit om verhaal op bijstand tot stand te laten komen. Ook is art. 30 AVG buiten beschouwing gelaten, dit artikel geeft aan dat de verwerkingsverantwoordelijke een verwerkingsregister dient bij te houden voor de verwerkingsactiviteiten. Uit het interview met de functionaris gegevensbescherming is naar voren gekomen dat hij degene is die een verwerkingsregister bijhoudt. Hij geeft aan dat dit bij één van zijn taken hoort en dat hij vorig jaar in de maand mei de verwerkingsactiviteiten heeft uitgevraagd bij de directie inkomensdienstverlening. Hij is degene die zich bezighoudt met het bijhouden en vaststellen van een verwerkingsregister. Tenslotte geeft art. 32 AVG aan dat de verwerkingsverantwoordelijke ter beveiliging passende en technische maatregelen dient te nemen bij het verwerken van persoonsgegevens. Dit artikel is tevens buiten beschouwing gelaten in dit onderzoek omdat binnen gemeente Groningen iedere medewerker geautoriseerd is om bepaalde persoonsgegevens in te zien. De autorisaties worden aangevraagd door het afdelingshoofd Inkomen/Incasso en Verhaal. De medewerkers maken echter alleen gebruik van de systemen, zij hebben niet de bevoegdheid om de systemen zelf in te richten. Daarnaast voldoen de systemen van de gemeente Groningen, waar uitvoerende handelingen in worden verricht, aan de eisen van de AVG. De systemen zijn voorzien van beveiligings- of toegangsaspecten zoals een toegangscontrole via een gebruikersnaam en wachtwoord. Tenslotte ziet de Privacy Officer toe op het rechtmatig gebruik van de systemen.

Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG)

Ter aanvulling op de AVG is de UAVG geanalyseerd. Dit omdat de AVG op een aantal punten ruimte overlaat voor nationale keuzes, die in deze uitvoeringswet staan beschreven. Zo geeft de UAVG uitzonderingen aan die betrekking hebben op de artikelen van de AVG. De AVG en de UAVG zijn in samenhang met elkaar bestudeerd. De UAVG is in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten aangezien de UAVG geen uitzonderingen en/of aanvullingen biedt in combinatie met de geanalyseerde artikelen in dit onderzoek. Er is namelijk geen artikel in de UAVG te vinden die art. 5 AVG, art. 6 AVG, art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG aanvult en/of uitzondert.

Beleidsdocumenten

In art. 24 AVG wordt aangegeven dat sommige organisaties verplicht zijn een privacybeleid, ook wel een gegevensbeschermingsbeleid genoemd, op te stellen. Met een privacybeleid wordt in kaart gebracht welke maatregelen genomen zijn om de persoonsgegevens te beschermen. Daarnaast is dit een manier om als organisatie aan zowel de betrokkene als aan de Autoriteit Persoonsgegevens aan te tonen dat gemeente Groningen voldoet aan de AVG. Het privacybeleid is dus een onderdeel van de AVG waarmee wordt aangetoond dat een organisatie zelf de moeite heeft genomen om na te denken over de gegevens die worden verwerkt en daarover transparant communiceert. Het privacybeleid is geanalyseerd om de theoretische deelvraag te beantwoorden. Hierbij is met name gekeken welke artikelen in het privacybeleid zijn opgenomen als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens. Deze informatie is vervolgens gebruikt om de analysedelvraag te beantwoorden, namelijk wat de overeenkomsten en verschillen zijn tussen de huidige werkwijze van de medewerkers van Afdeling verhaal en de vereisten uit het privacybeleid.

Jurisprudentie

Er is gezocht naar uitspraken over het verwerken van persoonsgegevens gericht op de beginselen inzake gegevensverwerking, rechtmatigheid van de verwerking en de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG. Hier is echter geen jurisprudentie over te vinden. De zoekterm '*verwerken van persoonsgegevens AVG*' leverde één resultaat op. De uitspraak die naar voren is gekomen richt zich op de Wbp maar kan ook worden gebruikt om art. 6 lid 1 sub b AVG te verduidelijken. In deze uitspraak¹⁷ wordt bevestigd dat het in- en uitchecken noodzakelijk is voor de uitvoering van de vervoersovereenkomst tussen NS en de reiziger. Het in- en uitchecken is immers een vereiste geworden voor het hebben van een geldig vervoersbewijs. Deze uitspraak is bruikbaar voor dit onderzoek omdat deze uitspraak aangeeft wat mede onder art. 6 lid 1 sub b AVG wordt verstaan. De voorzieningenrechter heeft in deze uitspraak gebruik gemaakt van een extensieve interpretatie. Hierna is de volgende zoekterm gebruikt '*Algemene verordening gegevensbescherming*'. Hieruit kwamen twee uitspraken naar voren. De uitspraken die gevonden zijn gaan over de rechten van de betrokkene. In de eerste uitspraak kwam naar voren dat indien de betrokkene zijn recht op inzage uitoefent, de verwerkingsverantwoordelijke ook verplicht is om de gegevens die al eerder aan de betrokkene zijn verstrekt, nogmaals te verstrekken. Dus ook indien de betrokkene al bekend was met deze gegevens.¹⁸ De tweede uitspraak gaat over het recht op inzage.¹⁹ In deze uitspraak heeft de betrokkene het recht om ook de desbetreffende documenten uit het personeelsdossier in te zien. Wel moet er eerst getoetst worden of het personeelsdossier geheel of gedeeltelijk geautomatiseerd is verwerkt. Indien dit het geval is, valt het personeelsdossier onder de AVG en heeft de betrokkene recht om het personeelsdossier in te zien. Valt het personeelsdossier niet onder dit begrip, dan kan er gekeken worden of het personeelsdossier kan worden aangemerkt als een bestand. Deze twee uitspraken gaan weliswaar over de AVG maar zijn niet bruikbaar voor dit onderzoek. Dit omdat dit onderzoek zich toespitst op de werkwijze van Afdeling verhaal en niet op de rechten van betrokkenen. Er is verder gezocht naar uitspraken met de volgende zoekterm

¹⁷ Rb. Utrecht (vzr.) 6 april 2012, ECLI:NL:RBUTR:2012:BW1070.

¹⁸ Rb. Den Haag (ktr.) 11 september 2019, ECLI:NL:RBDHA:2018:10910.

¹⁹ Rb. Midden-Nederland (ktr.) 13 augustus 2019, ECLI:NL:RBMNE:2018:3624.

'Privacywetgeving AVG'. Uit deze zoekterm is een uitspraak naar voren gekomen die over het recht op vergetelheid gaat. In deze uitspraak heeft de betrokkene zijn recht om persoonsgegevens te wissen ingezet. Deze uitspraak toont aan dat het recht op vergetelheid van een betrokkene niet onbeperkt is en de verwerkingsverantwoordelijke dit recht ook kan afwijzen. De betrokkene is hier dus met grenzen aan verbonden. Uit deze uitspraak volgt dat er uitzonderingen zijn die het recht op vergetelheid kunnen beperken als het bijvoorbeeld gaat om gegevens die gebruikt worden in juridische procedures.²⁰ Ook deze uitspraak is niet relevant voor dit onderzoek omdat deze uitspraak eveneens over de rechten van de betrokkene gaat, namelijk over het recht op vergetelheid.

Kamerstukken

Omdat er geen uitspraken te vinden zijn die bruikbaar zijn voor dit onderzoek is ervoor gekozen om te kijken naar de kamerstukken (MvT), dit om te onderzoeken hoe de invulling rondom de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijken tot stand zijn gekomen en welke doelen de wetgever wil bereiken met deze verplichtingen.

Eerdere onderzoeken

Naast de wet- en regelgeving is er ook gekeken naar andere onderzoeken. Bij het literatuuronderzoek is onderzoek gedaan naar het bestaan van eerdere onderzoeken. Tijdens het zoeken is er gebruik gemaakt van verschillende online zoekmachines zoals HBO Kennisbank, Google Scholar, Op Maat en Autoriteit Persoonsgegevens. Bij het zoeken naar eerdere onderzoeken zijn de volgende trefwoorden gebruikt: 'Algemene verordening gegevensbescherming', 'Algemene verordening gegevensbescherming persoonsgegevens', 'verwerking van persoonsgegevens', 'gegevensverwerking' en 'privacywetgeving'. Door het gebruiken van de bovengenoemde trefwoorden zijn er verschillende onderzoeken naar voren gekomen die betrekking hebben op de AVG. De titels van de onderzoeken die zijn gevonden en bestudeerd zijn: 'Verkenkend onderzoek gegevensbeschermingsbeleid'²¹, 'AVG vervang de Wbp, wat betekent dit voor de werkwijze van de directie P&O van de organisatie met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens'²², 'Gegevensverwerking op zijn best'²³ 'Vraagmaatje, wat gebeurt er met mijn persoonsgegevens?'²⁴, 'Een AVG-proof privacybeleid'²⁵ en 'Je hoeft niet alles te weten'²⁶. In het eerste onderzoek wordt gekeken naar welke elementen in een gegevensbeschermingsbeleid terug dienen te komen. In de volgende twee onderzoeken wordt veelal gekeken naar de huidige werkwijze die gebaseerd is op de regels van de Wbp. In deze onderzoeken wordt gekeken naar hoe de werkwijze kan worden omgezet zodat deze aan de regels van de AVG voldoet. In de laatste twee onderzoeken is specifiek ingegaan op onderwerpen uit de AVG waaronder de beginselen van de verwerking en de rechten van de betrokkenen. De aanbevelingen en conclusies van de laatste twee onderzoeken zouden bruikbaar kunnen zijn voor dit onderzoek. Deze onderzoeken bevatten echter geen vernieuwende informatie om het theoretisch onderzoek in dit onderzoek te bekrachtigen. De informatie uit de onderzoeken 'Een AVG-proof privacybeleid' en 'Je hoeft niet alles te weten' zijn dan ook niet meegenomen in dit onderzoek. De andere onderzoeken zijn niet bruikbaar voor dit onderzoek gezien het feit dat in dit onderzoek niet wordt onderzocht wat er opgenomen dient te worden in een gegevensbeschermingsbeleid en hoe de werkwijze omgezet dient te worden vanuit de Wbp. De huidige werkwijze van Afdeling verhaal is immers niet eerder getoetst aan wettelijke bepalingen, dus ook niet aan de Wbp.

²⁰ Rb. Oost-Brabant (vzr.) 7 augustus 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:3609.

²¹ Autoriteit Persoonsgegevens, *Rapportage Verkenkend onderzoek Gegevensbeschermingsbeleid*, onbekend: 2018 (openbare versie).

²² Anoniem, *AVG vervangt de Wbp, wat betekent dit voor de werkwijze van de directie P&O van de organisatie met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens?* (onderzoeksrapport Sassenheim), 2017, hbo-kennisbank.nl.

²³ M. van Schaijk, *Gegevensverwerking op zijn best* (afstudeeronderzoek Best), 2017, hbo-kennisbank.nl.

²⁴ M. van Assen, *Vraagmaatje, wat gebeurt er met mijn persoonsgegevens?* (afstudeeronderzoek Tilburg), 2017, hbo-kennisbank.nl.

²⁵ R. Rodenburg, *Een AVG-proof privacybeleid* (afstudeeronderzoek Uitgeest), 2018, hbo-kennisbank.nl.

²⁶ M. Boeren, *Je hoeft niet alles te weten* (afstudeeronderzoek Oosterhout), 2018, hbo-kennisbank.nl.

2.2 Procedure van gegevensverzameling

In het praktijkonderzoek is gebruik gemaakt van kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Er is gebruik gemaakt van dossieronderzoek en interviewonderzoek. Beide onderzoeken zullen hieronder toegelicht worden.

Dossieronderzoek

In de AVG worden verplichtingen aan de verwerkingsverantwoordelijke opgelegd ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens. Deze verplichtingen zijn onder andere terug te vinden in de volgende artikelen: art. 5 AVG, art. 6 AVG, art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG. Deze artikelen beschrijven de beginselen inzake de verwerking van persoonsgegevens, de gronden voor het rechtmatig verwerken van persoonsgegevens en de informatieplicht van de verwerkingsverantwoordelijke. Om in kaart te brengen in hoeverre Afdeling verhaal in de praktijk uitvoering geeft aan de vereisten van de AVG, is ervoor gekozen om door middel van dossieronderzoek te onderzoeken of deze eisen ook daadwerkelijk in de praktijk worden toegepast.

Inhoud dossiers

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden maken de medewerkers van Afdeling verhaal documenten aan, deze documenten worden uitgeprint en in dossiers bewaard. Uit deze documenten valt af te leiden op welke wijze de persoonsgegevens van de betrokkenen worden verwerkt. De documenten bestaan uit computeruitdraaien, brieven en interne rapportages. De dossiers van Afdeling verhaal zijn in het systeem van de gemeente Groningen te vinden en in een ladekast die zich in een openbare ruimte bevindt. Afdeling verhaal maakt gebruik van zowel digitale als fysieke dossiers. De fysieke dossiers zijn net als de digitale dossiers ook in het systeem terug te vinden.

De selectie van de dossiers

Om de verschillende dossiers te onderzoeken is ervoor gekozen om een lijst van actieve dossiers uit het systeem te halen vanaf de periode dat de AVG van kracht is gegaan, namelijk vanaf 25 mei 2018. Actieve dossiers zijn dossiers waarbij een verhaalsgrond bestaat, dit betekent dat de zaak loopt en in de toekomst weer beoordeeld moet worden. Deze dossiers worden door de medewerkers van Afdeling verhaal twee jaar vooruit gepland nadat ze zijn onderzocht. Het totaal actieve dossiers van Afdeling verhaal komt neer op een aantal van 1206. Omdat de medewerkers van Afdeling verhaal bij elke actieve zaak een heronderzoek om de twee jaar inplannen, zijn de dossiers die op of na 25 mei 2020 gepland staan geselecteerd. Deze dossiers bevatten namelijk documenten van twee jaar geleden (25 mei 2018) waaruit valt af te leiden op welke wijze de medewerkers van Afdeling verhaal, na de inwerkingtreding van de AVG, de huidige werkwijze hebben uitgevoerd ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens. De dossiers die niet actief zijn, zijn in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. De dossiers die niet meer actief zijn, worden afgevoerd naar het archief en in de toekomst niet meer onderzocht. Het gaat om dossiers waarbij geen verhaalsgrond meer bestaat, omdat het kind van de betrokkene de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt of indien de uitkering van de bijstandsgerechtigde is beëindigd. Indien de uitkering van de bijstandsgerechtigde is beëindigd, bestaat er geen verhaalsgrond meer en wordt de zaak afgesloten.

Van de 1206 actieve dossiers, zijn 575 dossiers actief die op of na 25 mei 2020 gepland staan. Van deze 575 dossiers zijn 288 dossiers geanalyseerd voor dit onderzoek. De 575 actieve dossiers zijn in een Excel-bestand geplaatst waar een steekproef op los is gelaten.²⁷ Door middel van een aselechte steekproef zijn 288 dossiernummers naar voren gekomen. Het dossieronderzoek is dan ook op deze 288 actieve dossiers verricht. Doordat de helft van de actieve dossiers na de inwerkingtreding van de

²⁷ Brinkman 2014, p. 103.

AVG zijn geanalyseerd, wordt een representatief beeld verkregen van de verwerking van persoonsgegevens in de dossiers.

Onderzoek van de dossiers

De dossiers zijn door middel van een checklist onderzocht. De checklist is opgesteld aan de hand van de onderzoekspunten die uit de theoretische bronnen naar voren zijn gekomen, zie hoofdstuk 3.4. Er wordt onder andere onderzocht in hoeverre de beginselen inzake de verwerking van persoonsgegevens daadwerkelijk in de praktijk worden toegepast. Zo wordt er onderzocht in hoeverre de betrokkene op de hoogte wordt gesteld over dat de persoonsgegevens worden verwerkt. In de checklist is dit onderzoekspunt in vraag één verwerkt.

Er zijn in totaal 288 checklists uitgeprint. Elke checklist is genummerd van 1 t/m 288. Per onderzochte dossier is een checklist ingevuld op papier, op papier is vervolgens aan elke antwoordmogelijkheid een nummer toegekend. Vervolgens zijn de resultaten van de 288 dossiers verwerkt in het onderzoeksprogramma genaamd SPSS. In het onderzoeksprogramma SPSS is een variable view aangemaakt. In de variable view zijn alle vragen en alle nummers, gekoppeld aan de antwoordmogelijkheden, ingevoerd. Indien het antwoord op de vraag uit de checklist een nee is, is het nummer een 0. Indien het antwoord op de vraag uit de checklist een ja is, is het nummer een 1 enzovoort. In de data view is vervolgens per checklistvraag het nummer van de antwoordmogelijkheid die op de checklist is ingevuld, ingevoerd. Vervolgens is in SPSS een frequentieanalyse geanalyseerd waarin de resultaten van de 288 onderzochte dossiers per vraag in een frequentietabel naar voren zijn gekomen. Tenslotte zijn de resultaten uit deze frequentietabellen in tabellen weergegeven. Alle tabellen zijn voorzien van een nummer, titel en tekst. De tekst dient als toelichting op wat er uit de tabellen valt af te lezen. Deze tabellen zijn terug te vinden in hoofdstuk 4.1 van dit onderzoek.

Interviewonderzoek

Naast het verrichten van dossieronderzoek is er tevens voor gekozen om de medewerkers van Afdeling verhaal en de functionaris gegevensbescherming van de gemeente Groningen te betrekken bij het onderzoek. De reden hiervan is dat de medewerkers van Afdeling verhaal en de functionaris gegevensbescherming een aanvullend en volledig beeld kunnen vormen over de huidige werkwijze van Afdeling verhaal. Dit omdat niet alle onderzoekspunten die voortvloeien uit de beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens geanalyseerd kunnen worden in het dossieronderzoek als het gaat om het beveiligen van de persoonsgegevens en de maatregelen die genomen moeten worden om de actualiteit en juistheid van de gegevens te waarborgen. Ook kan uit de dossiers niet worden opgemaakt of de medewerkers van Afdeling verhaal op de hoogte zijn van het bestaan van het privacybeleid. Daarnaast is dit interview ook gebruikt als input voor het interview met de functionaris gegevensbescherming. Dit om erachter te komen of de functionaris gegevensbescherming een positieve of negatieve kijk heeft op de werkwijze van Afdeling verhaal en in hoeverre hij zicht heeft op de werkwijze.

De reden voor het afnemen van interviews

Er is zoals eerder beschreven, gekozen om naast het dossieronderzoek interviews af te nemen omdat hierdoor inzicht kan worden verkregen in de werkervaringen van de medewerkers van Afdeling verhaal en de functionaris gegevensbescherming. Bij een interview is het makkelijk om door te vragen en om informatie te verschaffen. Dit is ook de reden dat er niet is gekozen voor een enquête. Bij een enquête is doorvragen niet mogelijk omdat de antwoordmogelijkheden van tevoren voor de respondent zijn vastgesteld. De respondent kan in dit geval niet van de antwoordmogelijkheden afwijken. Er is gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews. Het interview bevat vooropgestelde, algemener geformuleerde vragen waarvan kan worden afgeweken. Het is belangrijk dat van de vragen kan worden afgeweken zodat er ruimte is om door te vragen indien tijdens het interview zich onduidelijkheden afspelen. Het doorvragen zorgt voor verdieping in het interview.

Procedure voorafgaand aan de interviews

Voordat de interviews zijn afgenomen, is elke respondent voorzien van interviewvragen per e-mail. Dit zodat het voor de respondent vooraf duidelijk is welke vragen tijdens het interview gesteld zullen worden en om de respondent de gelegenheid te bieden om zich op het interview voor te bereiden. De vragen van het interview zijn opgesteld nadat het theoretisch kader is afgerond en bestaan voor het grootste deel uit openvragen. De interviews zijn in een aparte rustige ruimte in het gebouw afgenomen zodat de respondent eerlijk durft te antwoorden op de vragen en zodat er niet gestoord kan worden. Alle interviews zijn opgenomen. De opnames zijn bedoeld voor het schrijven en analyseren van het interview in een transcript. Daarnaast kan, doordat het interview wordt opgenomen, volledig de focus worden gelegd op het interview waardoor er geen informatie verloren gaat.

Interviewvragenlijst

Het interview bestaat uit 40 en 21 vragen. De interviewvragenlijsten zijn voorzien van thema's. Het interview bevat de volgende thema's: algemeen, werkwijze van Afdeling verhaal, toekomst en overig. De thema's zijn gerangschikt aan de hand van de onderzoekspunten, hierdoor is het duidelijk welke vragen bij welke onderzoekspunten horen. Ook zorgen thema's voor overzicht en een goede aansluiting op elkaar. Alle thema's zijn opgesteld aan de hand van de onderzoekspunten, zodat de antwoorden op de interviewvragen antwoord geven op de onderzoekspunten nadat de antwoorden van de interviews zijn geanalyseerd (zie bijlage 2 en 3 voor de gebruikte interviewvragenlijsten bij de medewerkers van Afdeling verhaal en de functionaris gegevensbescherming).

2.3 Keuze van de analyse

De informatie uit het theorieonderzoek en het praktijkonderzoek zijn geselecteerd en naast elkaar gelegd om uiteindelijk de onderzoeksvraag te beantwoorden. De analyse is tot stand gekomen door middel van de uitkomsten van het literatuuronderzoek en de resultaten van het praktijkonderzoek. De overeenkomsten en verschillen uit het theorieonderzoek en het praktijkonderzoek (dossier en interviews) zijn naast elkaar gelegd en met elkaar vergeleken. Daarnaast zijn overeenkomsten en verschillen van het dossieronderzoek en het interviewonderzoek onderling met elkaar vergeleken. Door de overeenkomsten en verschillen kon er antwoord worden gegeven op de analysedeelvragen. Door middel van het antwoord op de analysedeelvragen kon de conclusie worden getrokken en op basis van de conclusie aanbevelingen worden voorgesteld aan Afdeling verhaal.

2.4 Betrouwbaarheid en beperkingen

In deze paragraaf worden de betrouwbaarheid en de beperkingen van dit onderzoek uiteengezet. De betrouwbaarheid ziet toe op de kwaliteiten van dit onderzoek.

Betrouwbaarheid

Dossiers

Om erachter te komen hoeveel dossiers onderzocht moeten worden om te kunnen spreken van een betrouwbaar onderzoek is ervoor gekozen om een steekproefcalculator te gebruiken. Een steekproefcalculator kan precies berekenen hoeveel dossiers onderzocht moeten worden voor een betrouwbaar onderzoek. Bij de steekproefcalculator is een foutenmarge van 5% meegenomen en/of een betrouwbaarheidsmarge van 95% gebruikt. De verwachte uitkomst is ingesteld op 50. De grootte van de populatie is ingevuld, in dit geval 575 dossiers. De gewenste steekproef is uitgekomen op 231 dossiers. Als de steekproefgrootte van de steekproefcalculator aangehouden zou worden, zou dit betekenen dat er met 95% zekerheid gezegd kan worden dat de resultaten uit het dossieronderzoek ook geldig zijn voor de onderzoekspopulatie. In dit onderzoek zijn meer dossiers onderzocht dan dat de steekproefcalculator heeft aangegeven, namelijk 288 dossiers. Hierdoor kan worden vastgesteld dat de betrouwbaarheid van het onderzoek wordt gewaarborgd. Daarnaast zijn de 288 dossiers

getoetst door middel van een checklist. Doordat gebruik is gemaakt van een checklist om de dossiers te analyseren wordt de betrouwbaarheid van dit onderzoek vergroot. Dit omdat elk dossier op dezelfde wijze is geanalyseerd. Daarnaast zijn in het dossieronderzoek onderzoekspunten onderzocht die mede in de interviews naar voren komen. Deze methode is tevens bewust ingezet ter bevestiging en bekrachtiging van de resultaten uit het dossieronderzoek. De meting van het dossieronderzoek en het interviewonderzoek hebben in de meeste gevallen dezelfde resultaten opgeleverd.

Interviews

Voordat de interviews zijn afgenomen, zijn de interviewvragen geoefend om zo een beeld te krijgen van de duur van het interview en om tot de conclusie te komen of de vragen helder zijn geformuleerd en in een logische volgorde aan de respondent worden gesteld. De interviewvragen zijn vervolgens naar de respondenten toegestuurd per e-mail zodat de respondenten een beeld kunnen krijgen bij de vragen en zodat de respondenten zich kunnen voorbereiden op het interview. De vragen die gesteld zijn, zijn opgesteld nadat het theoretisch kader is afgerond en zijn voor een groot deel open. Dit om te voorkomen dat de respondenten één kant worden opgestuurd en hierdoor beïnvloed worden. Er is gekozen om de interviews in een aparte rustige ruimte in het gebouw af te nemen, dit zodat de respondent zich vrij voelt om eerlijk te antwoorden en zodat er niet gestoord kan worden. Ook zijn de interviewvragen opgesteld aan de hand van thema's, zoals eerder beschreven, dit zorgt voor structuur tijdens het afnemen van de interviews en voorkomt onduidelijkheden. De thema's vloeien voort uit de onderzoekspunten die uit de theoretische bronnen naar voren zijn gekomen. Daarnaast is aan het einde van het interview aan de respondent gevraagd of er nog vragen en/of aanvullingen zijn. Hier is voor gekozen zodat de respondent de gelegenheid krijgt om zijn of haar antwoord aan te vullen indien hij/zij iets vergeten is te benoemen tijdens het interview. Deze methode is bewust ingezet, hiermee wordt voorkomen dat er informatie verloren gaat. Dit doordat bijvoorbeeld bepaalde vragen niet gesteld zijn tijdens het interview die wel van belang hadden kunnen zijn voor dit onderzoek. Bij alle medewerkers van Afdeling verhaal is een interview afgenomen. De afdeling bestaat in totaal uit drie medewerkers. De medewerkers van Afdeling verhaal zijn het meest betrokken bij de dagelijkse werkzaamheden van Afdeling verhaal, zij voeren immers de werkzaamheden uit. Er is gekozen om alle medewerkers en dus de hele afdeling te betrekken bij dit onderzoek. De medewerkers van Afdeling verhaal zijn geïnterviewd om in kaart te brengen op welke wijze invulling wordt gegeven aan de huidige werkwijze ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens en in hoeverre de huidige werkwijze overeenkomt met de AVG. Het kan namelijk zijn dat de ene medewerker de persoonsgegevens op een andere manier verwerkt dan de andere medewerker. Ook is er voor gekozen om de functionaris gegevensbescherming te interviewen om zijn perspectief als het gaat om de werkwijze van Afdeling verhaal ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens mee te nemen in dit onderzoek.

Beperkingen

Dossiers

Zoals eerder benoemd zijn er 288 dossiers van de 575 dossiers onderzocht. Dit is een beperking voor het onderzoek omdat er uit 1206 actieve dossiers, 575 dossier naar voren zijn gekomen die op of na 25 mei 2018 behandeld zijn. Uit deze 575 dossiers zijn 288 dossiers onderzocht. Daarnaast zijn alleen de actieve dossiers onderzocht, omdat de afgehandelde dossiers in de toekomst niet meer worden beoordeeld. Doordat er over een aantal van 575 dossiers, 288 dossiers zijn geselecteerd en doordat het om een aselechte steekproef gaat waarbij dossiers één keer of vaker voorkomen, zal de representativiteit van het onderzoek afnemen.²⁸ Een beperking kan hierdoor zijn dat er uit dit onderzoek wellicht andere resultaten naar voren waren gekomen als alle dossiers onderzocht waren.

²⁸ Brinkman 2014, p.100.

De inwerkingtreding van de AVG

De AVG is meer dan één jaar geleden in werking getreden, om precies te zijn op 25 mei 2018. De interviews met de respondenten van Afdeling verhaal zijn afgenomen in de maand juni, in het jaar 2019. Dit kan als een beperking gezien worden omdat de AVG al meer dan één jaar geleden in werking is getreden, dit kan zorgen voor een geheugenprobleem onder de respondenten namelijk dat zij zich niet meer kunnen herinneren hoe het toen, meer dan één jaar geleden, precies zat. Tijdens het interviewonderzoek is de volgende vraag gesteld: "Op welke wijze bent u ingelicht over de invoering van de AVG?". Een beperking hierbij kan zijn dat de respondenten niet meer zeker weten op welke wijze zij zijn ingelicht over de invoering van de AVG.

Resultaten dossieronderzoek

Daarnaast blijkt uit het dossieronderzoek dat in 52,8% van de dossiers geen besluit te vinden is waaruit blijkt dat de betrokkene wordt geïnformeerd over het feit dat zijn persoonsgegevens worden verwerkt. Uit gesprekken met de praktijkbegeleider blijkt dat er van tevoren geen brieven worden gestuurd aan deze groep betrokkenen omdat zij in het buitenland wonen of omdat er van tevoren al wordt geconstateerd dat er geen draagkracht is en hierdoor dus bij voorbaat wordt afgezien van verhaal. Dit verklaart dan ook het percentage van 52,8%. De resultaten uit het dossieronderzoek geven in dit geval geen verklaring van de oorzaak aan. Hierdoor kunnen de resultaten van het dossieronderzoek anders worden geïnterpreteerd.

De omvang van het onderzoek

Een andere beperking is dat de richtlijn voor het toegestane aantal pagina's van dit onderzoek uitkomt op een aantal van ca. 40. Dit onderzoek telt 58 pagina's exclusief voorblad, titelpagina, inhoudsopgave, begrippenlijst, literatuurlijst en bijlagen en overschrijdt hiermee het aantal toegestane pagina's. Dit onderzoek had niet kunnen worden ingekort, aangezien dit onderwerp voor het eerst bij de opdrachtgever is verricht. Daarnaast is er binnen Afdeling verhaal nooit eerder onderzoek gedaan. Hierdoor wilde de opdrachtgever dit onderwerp uitgebreid onderzocht hebben en is er om deze reden gekozen om het theorieonderzoek volledig om te zetten in onderzoekspunten. Gezien het feit dat het theorieonderzoek aangeeft dat aan zes beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens voldaan dient te worden, zorgt dit voor een uitgebreid praktijk- en analyseonderzoek. Dit komt doordat per beginsel voldaan moet worden aan bepaalde voorwaarden waardoor meerdere onderzoekspunten ontstaan, zie hoofdstuk 3.4 van dit onderzoek. In het praktijkonderzoek is er voor gekozen om naast het dossieronderzoek interviews af te nemen bij de medewerkers van Afdeling verhaal en de functionaris gegevensbescherming. Er is gekozen voor zowel een dossieronderzoek als een interviewonderzoek om ervoor te zorgen dat alle onderzoekspunten in de praktijk onderzocht kunnen worden. De resultaten zijn onderling met elkaar vergeleken in het analyseonderzoek. Door de hoeveelheid informatie heeft dit onderzoek niet tot ca. 40 pagina's kunnen leiden.

De stijl van het onderzoek

De stijl van het onderzoek oogt opsommend. Dit heeft voornamelijk te maken met de vereisten die voortvloeien uit de beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens uit art. 5 AVG, zie hoofdstuk 3 en 5 voor de stijl van dit onderzoek. De verwerking van persoonsgegevens moet aan alle beginselen uit art. 5 AVG voldoen. Gezien het feit dat per beginsel voldaan moet worden aan verschillende voorwaarden, is dit ook terug te vinden in de onderzoekspunten (zie hoofdstuk 3.4). Er is voor deze stijl gekozen om het onderzoek duidelijk en overzichtelijk te houden.

3. Het theoretisch kader

Inleiding

In dit hoofdstuk zullen de theoretische deelvragen beantwoord worden. In paragraaf 3.1 worden de verplichtingen van een verwerkingsverantwoordelijke met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens beschreven. Er wordt gekeken naar wat er aan informatie bekend is vanuit de AVG, literatuur en jurisprudentie. In paragraaf 3.2 zal vervolgens het privacybeleid van de Gemeente Groningen uiteen worden gezet. Paragraaf 3.3 bevat een samenvatting. Tenslotte zullen in paragraaf 3.4 de onderzoekspunten, die uit de theoretische bronnen voortvloeien, worden geformuleerd.

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende theoriedeelvragen:

- Wat blijkt uit de AVG, literatuur en jurisprudentie over het verwerken van persoonsgegevens?
- Wat blijkt uit het privacybeleid van de gemeente Groningen over het verwerken van persoonsgegevens?

3.1 Vereisten met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens

In deze paragraaf wordt besproken welke vereisten er zijn met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens. Dit wordt nagegaan aan de hand van informatie die bekend is vanuit de AVG, literatuur en jurisprudentie. De verkregen informatie wordt uiteengezet om antwoord te kunnen geven op de deelvraag die centraal staat binnen deze paragraaf: 'Wat blijkt uit de AVG, literatuur en jurisprudentie over het verwerken van persoonsgegevens?'

3.1.1 Beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens

Art. 5 lid 1 sub a t/m f AVG omschrijft zes beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens waaraan elke verwerking van persoonsgegevens dient te voldoen. Alle beginselen worden hieronder toegelicht:

1. Beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie (art. 5 lid 1 sub a AVG)

De verwerkingsverantwoordelijke dient aan te kunnen tonen dat de persoonsgegevens rechtmatig, behoorlijk en transparant worden verwerkt. Om aan dit beginsel te voldoen, moet de verwerkingsverantwoordelijke weten wat er in de AVG onder de begrippen rechtmatig, behoorlijk en transparant wordt verstaan.

Het begrip rechtmatig houdt in dat de verwerking van persoonsgegevens rechtmatig dient te geschieden. De verwerking van persoonsgegevens is alleen rechtmatig indien er sprake is van een verwerkingsgrondslag.²⁹ Dit kan indien de betrokkene toestemming heeft gegeven, de verwerking noodzakelijk is om een overeenkomst met de betrokkene uit te voeren, om te voldoen aan een wettelijke verplichting, om een vitaal belang te beschermen, om een publieke taak van algemeen belang uit te voeren of om een gerechtvaardigd belang van de verwerkingsverantwoordelijke te beschermen. Op deze voorwaarden wordt nader ingegaan in paragraaf 3.1.2 van dit hoofdstuk.

De begrippen behoorlijk en transparant houden in dat de verwerkingsverantwoordelijke de betrokkene op de hoogte dient te stellen over het feit dat de persoonsgegevens van de betrokkene worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt en in hoeverre de persoonsgegevens van de betrokkene worden verwerkt of zullen worden verwerkt. Dit zodat het voor de betrokkene inzichtelijk is in hoeverre en op welke manier de persoonsgegevens worden verwerkt. De informatie en communicatie hierover moet eenvoudig, toegankelijk en begrijpelijk zijn

²⁹ Artikel 6 AVG.

en verstrekt worden in duidelijke en eenvoudige taal. Ook dient er geen vakjargon te worden gebruikt en in de actieve (niet lijdende) vorm geschreven.³⁰ Het informeren ziet erop toe dat de betrokkene wordt geïnformeerd over de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke en de doeleinden van de verwerking. Tevens dient de verwerkingsverantwoordelijke aan de betrokkene op een transparante wijze inzichtelijk te maken welke risico's, regels, waarborgen en rechten de betrokkene heeft, alsmede op welke manier de betrokkene zijn rechten onder de AVG uit kan oefenen.³¹

2. Beginsel van doelbinding en onverenigbaar gebruik (art. 5 lid 1 sub b AVG)

De persoonsgegevens mogen op grond van de AVG alleen verzameld en verwerkt worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en mogen niet op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt. De verwerkingsverantwoordelijke dient bij dit beginsel aan te kunnen tonen voor welk doel de persoonsgegevens worden verzameld. De persoonsgegevens mogen alleen worden verwerkt voor specifieke en gerechtvaardigde doeleinden, deze dienen eerst te worden beschreven en vastgesteld voordat de verwerkingsverantwoordelijke begint met het verwerken van persoonsgegevens.³² De specifieke doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt dienen expliciet en gerechtvaardigd te zijn. Hiermee wordt bedoeld dat er een reden moet zijn die de inperking van het grondrecht privacy kan rechtvaardigen.³³ Verwerking mag alleen plaatsvinden voor de vooraf gemelde doelen, of voor doelen die verenigbaar zijn met deze doelen. Het begrip verenigbaar houdt in dat de doeleinden betreffende de persoonsgegevens ook voor andere doeleinden mogen worden gebruikt dan dat zij in eerste instantie bedoeld waren, mits de doeleinden voor deze verdere verwerking verenigbaar zijn met het oorspronkelijke doel. Dit is alleen toegestaan indien de verwerking verenigbaar is met de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens aanvankelijk zijn verzameld, in dat geval is er geen andere rechtsgrond vereist dan die waarvan de verzameling van persoonsgegevens oorspronkelijk voor werd toegestaan.

3. Beginsel van minimale gegevensverwerking (art. 5 lid 1 sub c AVG)

Persoonsgegevens dienen ter zake dienend te zijn en beperkt te worden tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. Het begrip noodzakelijk houdt in dat de verwerkingsverantwoordelijke niet meer persoonsgegevens mag verwerken dan strikt noodzakelijk is voor het doel. De persoonsgegevens moeten voor het doel toereikend en ter zake dienend zijn. Dit houdt in dat, gelet op het doel, niet te veel, maar ook niet te weinig persoonsgegevens mogen worden verwerkt. Indien er te weinig persoonsgegevens worden verwerkt, kan er een onterecht en onvolledig beeld ontstaan.³⁴ Ter zake dienend houdt in dat alleen de persoonsgegevens moeten worden verwerkt die noodzakelijk zijn voor het doel. De hoeveelheid gegevens moet in verhouding staan tot het doel van de betreffende verwerking.

4. Beginsel van juistheid (art. 5 lid 1 sub d AVG)

Dit beginsel houdt in dat de verwerkingsverantwoordelijke alle redelijke maatregelen in acht dient te nemen om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens van betrokkenen juist en actueel zijn. Bij dit beginsel heeft de verwerkingsverantwoordelijke een vergaande inspanningsverplichting om deze juistheid te waarborgen. De verwerkingsverantwoordelijke dient zelfstandig zijn uiterste zorg hiervoor te dragen.³⁵ Persoonsgegevens die niet meer correct en actueel zijn, dienen te worden verwijderd of te worden aangepast.

³⁰ Snijders, *DJ 2018/1997*, afl. 3, p.83.

³¹ Engelfriet, Chew-Meij & Kager 2018, p. 40.

³² Engelfriet, Chew-Meij & Kager 2018, p. 40.
Europees Adviesorgaan, 2013, p. 4.

³³ Engelfriet, Chew-Meij & Kager 2018, p. 40.

³⁴ Engelfriet, Chew-Meij & Kager 2018, p. 40.

³⁵ Engelfriet, Chew-Meij & Kager 2018, p. 41.

5. Beginsel van opslagbeperking (art. 5 lid 1 sub e AVG)

Dit beginsel brengt met zich mee dat de persoonsgegevens van betrokkenen niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwerking. Indien de persoonsgegevens niet langer noodzakelijk zijn en/of de bewaartermijn is verstreken, dienen deze te worden vernietigd of gewist. Om hierop toe te zien wordt er van de verwerkingsverantwoordelijke verwacht dat er concrete termijnen worden vastgesteld voor het wissen van gegevens of voor een periodieke toetsing ervan. De termijnen mogen functioneel omschreven zijn, maar moeten een duidelijk vast te stellen einde hebben.³⁶ In de AVG worden geen concrete bewaartermijnen genoemd over het bewaren van persoonsgegevens. Wel worden er in andere verschillende wetten concrete bewaartermijnen genoemd om bepaalde gegevens een gedurende bepaalde periode te bewaren. Deze bewaartermijnen in diverse wetgeving zijn gerechtvaardigd onder de AVG vanwege de verwerkingsgrond de wettelijke plicht. Indien de persoonsgegevens worden gearchiveerd in het kader van het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden is langere opslag toegestaan.³⁷

6. Beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid (art. 5 lid 1 sub f AVG)

Uit dit beginsel komt naar voren dat de persoonsgegevens van betrokkenen beschermd moeten worden tegen ongeoorloofde of onrechtmatige toegang of ongeoorloofd gebruik om onopzettelijk verlies, vernietiging of beschadiging te voorkomen.³⁸ De verwerkingsverantwoordelijke dient technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen te nemen om een passende beveiliging en vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens te waarborgen.³⁹ Technische beveiligingsmaatregelen zijn technische voorzieningen die erop zijn gericht om verlies of onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens te voorkomen of beperken dan wel de ernst van de gevolgen daarvan zo beperkt mogelijk te houden. Hierbij kan worden gedacht aan toegangscontroles en het periodiek vaststellen van een back-up.⁴⁰ Bij organisatorische maatregelen dient de verwerkingsverantwoordelijke ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens alleen toegankelijk zijn voor personen binnen de organisatie die de gegevens nodig hebben voor de uitvoering van hun taken. Hierbij kan worden gedacht aan het bewaren van papieren dossiers in afsluitbare kasten en het bewaren van persoonsgegevens op servers in een afgesloten ruimte.⁴¹

3.1.2 Rechtmatigheid van de verwerking

Art. 6 lid 1 sub a t/m f AVG geeft een limitatieve opsomming weer van gerechtvaardigde doeleinden bij het verwerken van persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens is rechtmatig indien de verwerking van persoonsgegevens op één van de zes voorwaarden uit dit artikel is gebaseerd. Indien dit niet het geval is, is het niet toegestaan om de persoonsgegevens te verwerken. Bij alle grondslagen dient er te worden gekeken naar de noodzakelijkheid van de verwerking in deze grondslag genoemde doelen, behalve als de verwerking op grond van toestemming van de betrokkene heeft plaatsgevonden. Bij de noodzakelijkheid van de verwerking dient de verwerkingsverantwoordelijke de verwerking te toetsen aan de proportionaliteit en subsidiariteit. Proportionaliteit houdt in dat er gekeken moet worden of met de verwerking van de gegevens het gestelde doel kan worden bereikt. Indien dit zo is, dan is de verwerking proportioneel. De inbreuk op de belangen van de bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkene mag niet onevenredig zijn in verhouding tot het met de verwerking te dienen doel. Er dient bij deze toets een belangenafweging aan de hand van de omstandigheden van het concrete geval te worden gemaakt.⁴²

³⁶ Engelfriet, Chew-Meij & Kager 2018, p. 41.

³⁷ Engelfriet, Chew-Meij & Kager 2018, p. 42.

³⁸ Schermer, Hagenauw & Falot, p. 21.

³⁹ Engelfriet, Chew-Meij & Kager 2018, p. 42.

⁴⁰ Engelfriet, Chew-Meij & Kager 2018, p. 42.

⁴¹ Engelfriet, Chew-Meij & Kager 2018, p. 42.

⁴² Kamerstukken II 1997/98, 25892, 3, p. 8.

Als tweede moet er gekeken worden of de verwerking voldoet aan de eis van de subsidiariteit. Bij de subsidiariteit moet er gekeken worden of het gestelde doel niet op een andere, minder ingrijpende wijze kan worden bereikt.⁴³ Er dient afgezien te worden van de verwerking van persoonsgegevens indien hetzelfde doel ook langs een andere weg en met minder ingrijpende middelen kan worden gerealiseerd. Wordt er tot persoonsgegevensverwerking overgegaan, dan is het van belang dat degene die gegevens wil verwerken in redelijkheid alle eventuele bestaande mogelijkheden benut om de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene te beperken.⁴⁴

Het is belangrijk dat vooraf een keuze wordt gemaakt op welke grond de gegevens verwerkt gaan worden en om deze keuze vast te leggen in het verwerkingsregister.⁴⁵ De grondslagen worden hieronder toegelicht:

1. Verwerking van persoonsgegevens op grond van toestemming van de betrokkene (art. 6 lid 1 sub a AVG) De persoonsgegevens mogen worden verwerkt indien de betrokkene toestemming heeft gegeven voor één of meerdere specifieke doeleinden. Toestemming is iedere vrije, specifieke, geïnformeerde en ondubbelzinnige wilsuiting waarmee betrokkene aanvaardt dat zijn persoonsgegevens worden verwerkt.⁴⁶

Onder het begrip vrij wordt verstaan dat de toestemming van de betrokkene vrijwillig moet zijn gegeven. De betrokkene moet de vrije keuze hebben gehad om zijn toestemming te weigeren of in te trekken zonder nadelige volgen.⁴⁷

De begrippen specifiek en geïnformeerd houden in dat de betrokkene op de hoogte gesteld moet worden over het feit waarom zijn persoonsgegevens verwerkt gaan worden. Ook dient de betrokkene te worden geïnformeerd over zaken die van belang kunnen zijn voor het nemen van een goed geformeerd besluit zoals de manier waarop de persoonsgegevens worden verwerkt, met wie de persoonsgegevens worden gedeeld en hoe lang de persoonsgegevens bewaard zullen worden.

Het begrip ondubbelzinnig houdt in dat de toestemming kan blijken uit een ondubbelzinnige wilsuiting of actieve handeling van de betrokkene. Het afleiden van toestemming uit het feit dat iemand niet handelt of niet protesteert is niet toegestaan. Het moet namelijk duidelijk zijn wat de echte wil van de betrokkene is.⁴⁸

De verwerkingsverantwoordelijke dient aan te tonen dat de betrokkene toestemming heeft gegeven voor het verwerken van zijn persoonsgegevens. Het bewijs dat de toestemming van de betrokkene daadwerkelijk is gegeven, is vormvrij.

2. Noodzakelijk ter uitvoering van een overeenkomst (art. 6 lid 1 sub b AVG)

Deze grondslag geeft de verwerkingsverantwoordelijke de mogelijkheid om persoonsgegevens te verwerken, indien dit noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst. Het begrip noodzakelijk doelt er op dat de persoonsgegevens slechts verwerkt mogen worden indien de overeenkomst zonder deze verwerking niet nagekomen kan worden.⁴⁹ Het moet wel gaan om een overeenkomst waarbij de betrokkene zelf ook partij is. De overeenkomst hoeft zelf niet gericht te zijn

⁴³ Schermer, Hagenauw & Falot, 2018, p. 37.

⁴⁴ Kamerstukken II 1997/98, 25892, 3, p. 8.

⁴⁵ Engelfriet, *VFP 2018/41*, p. 3.

⁴⁶ Artikel 4 lid 2 AVG.

⁴⁷ Artikel 7 lid 3 AVG.

⁴⁸ Terstegge, Versmissen & Krijgsman 2017, p.63.

⁴⁹ Rb. Utrecht (vzr.) 6 april 2012, ECLI:NL:RBUTR:2012:BW1070.

op het verwerken van persoonsgegevens. Wel dient de verwerking een noodzakelijk uitvloeisel van de overeenkomst te zijn.⁵⁰

3. Noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke plicht (art. 6 lid 1 sub c AVG)

Persoonsgegevens mogen verwerkt worden als dit noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke plicht. Vanuit de wet moet worden bepaald dat instanties persoonsgegevens dienen te verwerken. De wettelijke plicht moet dus een grondslag hebben in het recht van de EU of in het nationaal recht, waarin ook het doel van de verwerking wordt bepaald. Uit de AVG valt niet te herleiden dat voor elke afzonderlijke verwerking specifieke wetgeving is vereist. Er kan worden volstaan met wetgeving die als basis fungeert voor verscheidene verwerkingen op grond van een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust, of voor verwerking die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang dan wel voor een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag. Ook dient in het Unierecht of lidstatelijk recht terug te vinden zijn of de verwerkingsverantwoordelijke die belast is met een taak van algemeen belang dan wel met een taak in het kader van het openbaar gezag, een overheidsinstantie of een andere publiekrechtelijke persoon is.⁵¹ Bij deze grondslag geldt een noodzakelijkheidsvereiste, zonder verwerking van de gegevens moet het uitvoeren van een wettelijke verplichting redelijkerwijs niet goed mogelijk zijn.⁵²

4. Noodzakelijk om de vitale belangen te beschermen (art. 6 lid 1 sub d AVG)

Persoonsgegevens mogen worden verwerkt indien dit noodzakelijk is om de vitale belangen van de betrokkene of van een andere natuurlijke persoon te beschermen waarbij de persoon zelf niet in staat is om toestemming te geven voor de verwerking. Er kan worden gesproken van een vitaal belang als het over een belang gaat dat essentieel is voor iemands leven of gezondheid.⁵³ Hierbij kan gedacht worden aan acute en dringende situaties waarbij noodzakelijke (medische) hulp aan de betrokkene verleend dient te worden. In beginsel is verwerking van persoonsgegevens op grond van het vitale belang slechts toegestaan indien de verwerking niet op een andere grondslag van art. 6 AVG kan worden gebaseerd.⁵⁴

5. Noodzakelijk voor een taak in het algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag (art. 6 lid 1 sub e AVG)

Persoonsgegevens mogen worden verwerkt indien dit noodzakelijk is voor een taak van algemeen belang of als het noodzakelijk is voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verantwoordelijke is opgedragen. In de AVG wordt niet aangegeven wanneer er sprake is van een algemeen belang, wel geeft de AVG aan dat het algemeen belang zich niet beperkt tot overheidsinstanties.⁵⁵ Er kan worden gesproken van openbaar gezag wanneer overheidsinstanties of organen hun bij de wet geregelde taak uitvoeren. Dit wordt ook wel een publieke taak genoemd. De verwerking van de persoonsgegevens dient bij zo'n publieke taak nader te worden vastgesteld en gespecificeerd in het recht van de EU of het lidstatelijk recht. Hierin moet terug te vinden zijn voor welke taken en doeleinden de verdere verwerking als rechtmatig en verenigbaar met de aanvankelijke doeleinden moeten worden beschouwd.⁵⁶ De publieke taak of de gegevensverwerking hoeft niet geregeld te zijn in een wet in formele zin, voldoende is dat de hoofdlijnen kenbaar zijn in de wet. In de kern gaat het erom dat het voor het individu kenbaar moet zijn dat zijn persoonsgegevens met betrekking tot een specifieke publieke taak worden verwerkt.⁵⁷

⁵⁰ Schermer, Hagenauw & Falot, 2018, p. 38.

⁵¹ Overweging 45 AVG.

⁵² *Kamerstukken II* 2017/18, 34851, 3, p. 35

⁵³ Autoriteit Persoonsgegevens, 2018.

⁵⁴ Overweging 46 AVG.

⁵⁵ Overweging 45 AVG.

⁵⁶ Overweging 50 AVG.

⁵⁷ Wetsvoorstel Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, *kamerstukken II* 2017/18, 34851, 3, p. 30.

6. Noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang (art. 6 lid 1 sub f AVG)

Persoonsgegevens mogen op grond van deze grondslag worden verwerkt indien dit noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang van de verwerkingsverantwoordelijke. Bij deze grondslag moet worden afgewogen of de belangen, rechten en vrijheden van de betrokkenen niet zwaarder wegen dan die van de verwerkingsverantwoordelijke. Alle omstandigheden van het geval moeten bij de afweging worden meegenomen. Er dient een beoordeling te worden gemaakt om te bepalen of de betrokkene op het moment van de verzameling van de persoonsgegevens mag verwachten dat zijn persoonsgegevens voor dit doel worden verwerkt. Indien de betrokkene redelijkerwijs geen verdere verwerking verwacht, mag de verwerkingsverantwoordelijke geen beroep op deze grondslag doen.⁵⁸ Bij deze afweging speelt de gevoeligheid van de verwerkte persoonsgegevens en de maatregelen die de verwerkingsverantwoordelijke heeft genomen een rol. Hoe gevoeliger de persoonsgegevens zijn, des te meer de rechten vrijheden en belangen van de betrokkene zullen wegen. De verwerkingsverantwoordelijke kan sterke beveiligingsmaatregelen treffen om zijn verwerkingen te baseren op deze grondslag. Omdat de wetgever de rechtsgrond bepaalt voor persoonsgegevensverwerking door overheidsinstanties, mag deze rechtsgrond niet van toepassing zijn op de verwerking door overheidsinstanties in het kader van de uitvoering van hun taken.⁵⁹ Verwerkingen van persoonsgegevens door de overheid moet dus in beginsel gebaseerd kunnen worden op andere voorwaarden.⁶⁰

3.1.3 Informatieplicht van de verwerkingsverantwoordelijke

Corresponderend met het beginsel van behoorlijke en transparante verwerking, moet de verwerkingsverantwoordelijke de betrokkene informeren over het feit dat er een verwerking plaatsvindt en over de doeleinden van die verwerking.⁶¹ Deze informatieplicht is neergelegd in art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG. De AVG maakt onderscheid in twee situaties. Beide situaties komen hieronder aan bod.

1. De gegevens van de betrokkene worden bij de betrokkene verzameld (art. 13 leden 1 en 2 AVG)

Art. 13 leden 1 en 2 AVG geven aan dat indien de persoonsgegevens van de betrokkene bij de betrokkene worden verzameld de verwerkingsverantwoordelijke, bij het moment van de verkrijging van de gegevens⁶², de volgende informatie aan de betrokkene dient te verstrekken:

- De identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke
- De contactgegevens van de functionaris gegevensbescherming indien deze is aangesteld
- De verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd en de rechtsgrond voor de verwerking⁶³
- De gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke indien de verwerking op grond van het gerechtvaardigd belang wordt verricht⁶⁴
- De ontvangers of categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens
- Indien de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land, om welk derde land het gaat en of dit land adequaat is verklaard⁶⁵, dan wel of er passende waarborgen zijn genomen⁶⁶
- De periode gedurende de persoonsgegevens zullen worden opgeslagen⁶⁷
- De rechten van de betrokkene (art. 15-20 AVG):
 - Recht op inzage
 - Recht op rectificatie
 - Recht op gegevenswissing

⁵⁸ Overweging 47 AVG.

⁵⁹ Overweging 47 AVG.

⁶⁰ De Vries & Goudsmit, *NJB 2016/2017*, p 5.

⁶¹ Overweging 60 AVG.

⁶² Berkvens e.a. 2018, p. 95.

⁶³ Artikel 6 lid 1 AVG.

⁶⁴ Artikel 6 lid 1 sub f AVG.

⁶⁵ Artikel 45 AVG.

⁶⁶ Artikel 46 en 49 lid 1 AVG.

⁶⁷ Artikel 5 lid 1 sub e AVG.

- Recht op beperking
- Recht op bezwaar (dit moet duidelijk en apart worden gemeld van de overige informatie)⁶⁸
- Het recht om gegevens in digitaal formaat te krijgen
- Dat de betrokkene de toestemming ten alle tijden kan intrekken, indien de verwerking op grond van toestemming van de betrokkene is verwerkt
- Dat de betrokkene het recht heeft om een klacht in te dienen bij een toezichthoudende autoriteit⁶⁹
- De reden waarvoor de persoonsgegevens moeten worden verstrekt en/of de betrokken verplicht is de persoonsgegevens te verstrekken met de daarbij horende gevolgen worden vermeld indien de betrokkene deze verplichting niet nakomt
- Of de persoonsgegevens mede worden gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming, om wat voor besluitvorming het gaat en welke gevolgen dit kan hebben voor de betrokkene

Uitzondering⁷⁰

Indien de betrokkene al over de informatie beschikt, hoeft deze informatie niet nogmaals verstrekt te worden. De verwerkingsverantwoordelijke moet kunnen aantonen dat de betrokkene de informatie al in bezit heeft.⁷¹

2. De gegevens van de betrokkene worden via een andere weg verzameld (art. 14 leden 1 en 2 AVG)

Art. 14 leden 1 en 2 AVG geven aan dat indien de persoonsgegevens van de betrokkene via een andere weg worden verzameld de verwerkingsverantwoordelijke binnen een redelijke termijn, uiterlijk binnen één maand na de verkrijging van persoonsgegevens waarin de persoonsgegevens worden verwerkt⁷², de bovenstaande informatie uit art. 13 leden 1 en 2 dient te verstrekken. Aanvullend dient de verwerkingsverantwoordelijke de bron waar de persoonsgegevens vandaan komen te vermelden. Indien de oorsprong van de persoonsgegevens niet kan worden meegedeeld omdat er verschillende bronnen zijn, moet er algemene informatie worden verstrekt aan de betrokkene.⁷³

Uitzondering⁷⁴

De verwerkingsverantwoordelijke hoeft de informatie niet aan de betrokkene te verstrekken in de volgende gevallen:

- Indien de betrokkene al over de informatie beschikt
- De informatieverstrekking onmogelijk blijkt of onevenredig veel inspanning kost. De drie factoren die hierbij een rol spelen zijn:
 - Om hoeveel de betrokkenen het gaat
 - Hoe oud de persoonsgegevens zijn
 - Welke passende waarborgen ingebouwd moeten worden om langs een andere weg de betrokkene te beschermen, hierbij moet de bovenstaande informatie openbaar worden gemaakt
- Wanneer het verkrijgen of verstrekken van persoonsgegevens bij de wet is verplicht en deze wet een eigen regeling heeft om de belangen van betrokkenen te beschermen
- Indien de persoonsgegevens vertrouwelijk moeten blijven, omdat de verwerkingsverantwoordelijke is gehouden aan een beroepsgeheim

⁶⁸ Artikel 21 lid 4 AVG.

⁶⁹ Artikel 77 AVG.

⁷⁰ Artikel 13 lid 4 AVG.

⁷¹ Artikel 5 lid 2 AVG.

⁷² Berkvens e.a. 2018, p.95.

⁷³ Artikel 14 lid 2 sub f AVG.

⁷⁴ Artikel 14 lid 5 AVG.
Overweging 62 AVG.

3.2 Het privacybeleid van de gemeente Groningen

In deze paragraaf wordt het privacybeleid van de gemeente Groningen toegelicht. De verkregen informatie wordt uiteengezet om antwoord te kunnen geven op de deelvraag die centraal staat binnen deze paragraaf: 'Wat blijkt uit het privacybeleid van de gemeente Groningen over het verwerken van persoonsgegevens?' Per onderwerp wordt toegelicht welke uitgangspunten in het privacybeleid van de gemeente Groningen staan opgenomen als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens.

3.2.1 Privacybeleid gemeente Groningen

In de AVG zijn geen regels te vinden over welke onderwerpen in een privacybeleid opgenomen dienen te worden. De AVG geeft wel aan dat uit het beleid moet blijken op welke wijze de organisatie aan de AVG voldoet. Dit is een plicht die in de AVG neergelegd is in de zogeheten verantwoordingsplicht van de verwerkingsverantwoordelijke.⁷⁵ Hieronder zullen de artikelen uit het privacybeleid ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens worden toegelicht.

Geen persoonsgegevens verwerken, tenzij noodzakelijk

Het beleid geeft aan dat er geen persoonsgegevens mogen worden verwerkt indien het verwerken van persoonsgegevens niet noodzakelijk is. Om erachter te komen of de persoonsgegevens noodzakelijk zijn, dient zich bij het inrichten van een werkproces afgevraagd te worden of, gelet op het doel van het proces, het noodzakelijk is om persoonsgegevens te verzamelen. Indien er een noodzaak bestaat, kunnen de persoonsgegevens, die strikt noodzakelijk zijn, worden verwerkt.⁷⁶

Het doel van de verwerking moet duidelijk zijn

Het beleid omschrijft dat de persoonsgegevens alleen mogen worden verzameld voor een van te voren bepaald, concreet omschreven doel (subsidiariteit). Het doel bepaalt hiermee ook de omvang en de reikwijdte van de verwerken persoonsgegevens. Er mogen niet meer gegevens worden verzameld dan nodig is voor dat doel. De persoonsgegevens worden niet verzameld indien er een andere manier is om informatie te verkrijgen op een andere wijze die minder inbreuk maakt op de privacy van de betrokkene (proportionaliteit).⁷⁷

Rechtmatige grondslag voor verwerking

Het beleid geeft weer dat toestemming van de betrokkene geen vereiste is indien de grondslag is gebaseerd op grond van een wettelijke bepaling of uitvoering van een overeenkomst. Indien dit niet het geval is, moet de betrokkene wel om toestemming worden gevraagd voor de verwerking van de persoonsgegevens.⁷⁸

De kwaliteit van de persoonsgegevens is in orde

Uit het beleid blijkt dat persoonsgegevens juist dienen te zijn. Om de juistheid van de persoonsgegevens te waarborgen moeten er redelijke maatregelen worden genomen om onjuiste persoonsgegevens onverwijld te wissen en te rectificeren.⁷⁹

De beveiliging van persoonsgegevens

In het beleid staat dat de persoonsgegevens alleen door bevoegde personen met geheimhoudingsplicht verwerkt mogen worden. Daarnaast dienen de persoonsgegevens beveiligd te worden om te voorkomen dat de persoonsgegevens door onbevoegden ingezien en/of gewijzigd kunnen worden.⁸⁰

⁷⁵ Artikel 24 AVG.

⁷⁶ Gemeente Groningen, 2018.

⁷⁷ Gemeente Groningen, 2018.

⁷⁸ Gemeente Groningen, 2018.

⁷⁹ Gemeente Groningen, 2018.

⁸⁰ Gemeente Groningen, 2018.

Verwijdering van persoonsgegevens

Volgens het beleid mogen de persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan noodzakelijk is. Hiervoor liggen de termijnen vast in de Archiefwet en andere wetten. Na de bewaartermijn dienen de persoonsgegevens aangepast of vernietigd te worden, zodat de informatie niet meer gebruikt kan worden en zodat de betrokkene niet te identificeren is.⁸¹

Transparantie en communicatie

Het beleid geeft aan dat de betrokkene geïnformeerd dient te worden over het feit dat zijn/haar persoonsgegevens worden verwerkt. Op het moment dat de gemeente de persoonsgegevens van de betrokkene heeft ontvangen, dient de betrokkene op de hoogte te worden gebracht over de wijze waarop met de persoonsgegevens zal worden omgegaan. Dit is niet van toepassing indien de betrokkene al op de hoogte is gesteld over dat de persoonsgegevens voor bepaalde doeleinden worden verzameld en verwerkt.⁸²

Rechten van betrokkenen

In het beleid staat beschreven dat indien de persoonsgegevens door de gemeente worden verwerkt, de betrokkene een aantal rechten heeft zoals: het recht op informatie, inzage, correctie, verzet, op het wissen van persoonsgegevens, bezwaar en dataportabiliteit. Tevens wordt beschreven hoe de betrokkene zijn rechten uit kan oefenen. Het beleid geeft aan dat de betrokkene zowel schriftelijk als via de website van de gemeente zijn rechten uit kan oefenen. De gemeente reageert onverwijld, in ieder geval binnen één maand na ontvangst, op het verzoek. Deze termijn kan indien nodig met nog twee maanden worden verlengd. Indien de termijn wordt verlengd wordt de betrokkene, binnen één maand na ontvangst van het verzoek, hierover geïnformeerd. Daarnaast heeft de betrokkene het recht om bezwaar te maken indien hij het niet eens is met het besluit op zijn verzoek. Indien de betrokkene van mening is dat de gemeente een wettelijke verplichting niet nakomt, heeft de betrokkene de mogelijkheid om een klacht in te dienen.⁸³

⁸¹ Gemeente Groningen, 2018.

⁸² Gemeente Groningen, 2018.

⁸³ Gemeente Groningen, 2018.

3.3 Samenvatting

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat de verwerkingsverantwoordelijke aan zes beginselen uit art. 5 AVG dient te voldoen. Het gaat om de volgende beginselen:

- Het beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie
- Het beginsel van doelbinding
- Het beginsel van minimale gegevensverwerking
- Het beginsel van opslagbeperking
- Het beginsel van juistheid
- Het beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid

Daarnaast dient de gegevensverwerking gebaseerd te zijn op een verwerkingsgrondslag genoemd in art. 6 AVG, namelijk op grond van:

- Toestemming van de betrokkene
- De noodzaak voor de uitvoering van een overeenkomst
- De noodzaak voor de uitvoering van een wettelijke verplichting
- De noodzaak om de vitale belangen te beschermen
- De noodzaak voor een taak in het algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag
- De noodzaak voor de behartiging van een gerechtvaardigd belang

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat indien de gegevens bij de betrokkene worden verzameld de volgende informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene dient te worden verstrekt:

- De identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke
- De contactgegevens van de functionaris gegevensbescherming indien deze is aangesteld
- De verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd en de rechtsgrond voor de verwerking
- De gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke indien de verwerking op grond van het gerechtvaardigd belang wordt verricht
- De ontvangers of categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens
- Indien de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land, om welk derde land het gaat en of dit land adequaat is verklaard, dan wel of er passende waarborgen zijn genomen
- De periode gedurende de persoonsgegevens zullen worden opgeslagen
- De rechten van de betrokkene (art. 15-20 AVG):
 - Recht op inzage
 - Recht op rectificatie
 - Recht op gegevenswissing
 - Recht op beperking
 - Recht op bezwaar (dit moet duidelijk en apart worden gemeld van de overige informatie)
 - Het recht om gegevens in digitaal formaat te krijgen
- Dat de betrokkene de toestemming ten alle tijden kan intrekken, indien de verwerking op grond van toestemming van de betrokkene is verwerkt
- Dat de betrokkene het recht heeft om een klacht in te dienen bij een toezichthoudende autoriteit
- De reden waarvoor de persoonsgegevens moeten worden verstrekt en/of de betrokkene verplicht is de persoonsgegevens te verstrekken met de daarbij horende gevolgen worden vermeld indien de betrokkene deze verplichting niet nakomt
- Of de persoonsgegevens mede worden gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming, om wat voor besluitvorming het gaat en welke gevolgen dit kan hebben voor de betrokkene

Indien de gegevens van de betrokkene langs een andere weg worden verzameld dient de bovenstaande informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene te worden verstrekt en aanvullend de bron waar de persoonsgegevens vandaan komen. Indien de oorsprong van de persoonsgegevens niet kan worden meegedeeld omdat er verschillende bronnen zijn, moet algemene informatie worden verstrekt aan de betrokkene.

Tenslotte corresponderen de artikelen van het privacybeleid met de beginselen genoemd in art. 5 AVG. In het privacybeleid wordt als aanvulling op de beginselen benoemd dat de persoonsgegevens alleen verwerkt mogen worden door bevoegde personen met geheimhoudingsplicht.

3.4 Normen die voortvloeien uit theoretische bronnen

In hoofdstuk 3 zijn verschillende bronnen geraadpleegd om antwoord te kunnen geven op de theoretische deelvragen. Er is hierbij gebruik gemaakt van wet- en regelgeving, literatuur en jurisprudentie. Bij de uitwerking van de theoretische bronnen blijkt dat er verheldering nodig is in de praktijk, namelijk op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de vereisten uit de AVG en de artikelen uit het privacybeleid. Hieronder worden de onderzoekspunten benoemd die uit de theoretische bronnen naar voren zijn gekomen. De onderzoekspunten zijn opgedeeld in verschillende onderwerpen. Deze onderwerpen komen in dezelfde volgorde voor in het theoretisch onderzoek.

Beginselen inzake gegevensverwerking

In paragraaf 3.1.1 is ingegaan op de beginselen uit art. 5 AVG. Uit de AVG blijkt dat de verwerkingsverantwoordelijke bij iedere verwerking aan de beginselen, opgesomd in art. 5 AVG, dient te voldoen. De onderstaande onderzoekspunten zijn uit dit artikel naar voren gekomen:

- Onderzocht zal worden in hoeverre Afdeling verhaal in haar huidige werkwijze voldoet aan het beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie:
 - Hierbij zal worden gekeken of de betrokkene op de hoogte wordt gesteld over het feit dat zijn persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt
 - Hierbij zal gekeken worden naar of de betrokkene op de hoogte wordt gesteld in hoeverre zijn persoonsgegevens worden verwerkt of zullen worden verwerkt
 - Hierbij zal gekeken worden naar of de betrokkene op de hoogte wordt gesteld over zijn rechten en de uitoefening daarvan
- Onderzocht zal worden in hoeverre Afdeling verhaal in haar huidige werkwijze voldoet aan het beginsel van doelbinding en onverenigbaar gebruik:
 - Hierbij zal gekeken worden naar of, waar en hoe de doeleinden beschreven en vastgesteld zijn voordat de persoonsgegevens worden verwerkt
- Onderzocht zal worden in hoeverre Afdeling verhaal in haar huidige werkwijze voldoet aan het beginsel van minimale gegevensverwerking:
 - Hierbij zal gekeken worden naar of de gegevens in verhouding staan tot het gestelde doel van de verwerking.
- Onderzocht zal worden in hoeverre Afdeling verhaal in haar huidige werkwijze voldoet aan het beginsel van juistheid:
 - Hierbij zal gekeken worden naar of er maatregelen in acht worden genomen om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens juist en actueel zijn
- Onderzocht zal worden in hoeverre Afdeling verhaal in haar huidige werkwijze voldoet aan het beginsel van opslagbeperking:
 - Hierbij zal gekeken worden naar of er een termijn is voor het bewaren van persoonsgegevens en indien deze termijn er is hoelang de persoonsgegevens worden bewaard
 - Hierbij zal gekeken worden of er een termijn is voor het wissen van persoonsgegevens en indien deze termijn er is wanneer de persoonsgegevens worden gewist
 - Hierbij zal gekeken worden naar of er een termijn is voor het periodiek toetsen van de persoonsgegevens en indien deze termijn er is wanneer de persoonsgegevens periodiek worden getoetst

- Onderzocht zal worden in hoeverre Afdeling verhaal in haar huidige werkwijze voldoet aan het beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid:
 - Hierbij zal gekeken worden naar of er technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen worden genomen om de persoonsgegevens te beschermen
 - Hierbij zal gekeken worden voor wie de persoonsgegevens toegankelijk zijn
 - Hierbij zal gekeken worden naar hoe de persoonsgegevens worden bewaard

De verwerking van persoonsgegevens

In paragraaf 3.1.2 is ingegaan op de grondslagen uit art. 6 AVG waaraan de verwerking van persoonsgegevens gebaseerd dient te zijn. Het onderstaande onderzoekspunt is uit dit artikel naar voren gekomen:

- Onderzocht zal worden of de verwerking van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen voldoet aan één van de zes grondslagen genoemd in art. 6 AVG:
 - Hierbij zal gekeken worden of de verwerking van persoonsgegevens zijn grondslag terugvindt op een van de volgende gronden:
 - ❖ Toestemming van de betrokkene
 - ❖ Uitvoering van een overeenkomst
 - ❖ Het voldoen aan een wettelijke plicht
 - ❖ De noodzaak om vitale belangen te beschermen
 - ❖ Voor een taak in het algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag
 - ❖ Voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang

Proportionaliteit en subsidiariteit

In paragraaf 3.1.2 is ingegaan op de proportionaliteit en subsidiariteitstoets. Hieraan dient getoetst te worden indien de verwerking van persoonsgegevens van de betrokkene niet op grond van toestemming is verricht. De onderstaande onderzoekspunten die hieruit voortvloeien zijn:

- Onderzocht zal worden in hoeverre Afdeling verhaal in haar huidige werkwijze invulling geeft aan de proportionaliteit en subsidiariteit:
 - Hierbij zal gekeken worden naar hoe Afdeling verhaal invulling geeft aan of met de verwerking van de persoonsgegevens het gestelde doen kan worden bereikt (proportionaliteit)
 - Hierbij zal gekeken worden naar hoe Afdeling verhaal invulling geeft aan of het gestelde doel niet op een andere, minder ingrijpende, manier kan worden bereikt (subsidiariteit)

Informatieplicht

In paragraaf 3.1.3 is ingegaan op de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG indien de gegevens bij de betrokkene of bij een andere partij worden verzameld. Onderzocht zal worden bij wie de gegevens door Afdeling verhaal van de gemeente Groningen worden verzameld, zodat onderscheid gemaakt kan worden in welke informatie aan de betrokkene verstrekt dient te worden (art. 13 leden 1 en 2 AVG of art. 14 leden 1 en 2 AVG) Tevens zal gekeken worden in hoeverre Afdeling verhaal van de gemeente Groningen in haar huidige werkwijze de informatieplicht nakomt die aangegeven staat in art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG. Hier vloeien de volgende onderzoekspunten uit voort:

- Onderzocht zal worden bij wie de gegevens door Afdeling verhaal van de gemeente Groningen worden verzameld:
 - Hierbij zal gekeken worden of de gegevens bij de betrokkene, de werkgever van de betrokkene, de Belastingdienst of bij het UWV worden verzameld
- Onderzocht zal worden in hoeverre Afdeling verhaal van de gemeente Groningen voldoet aan haar informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG of art. 14 leden 1 en 2 AVG.

- Hierbij zal gekeken worden of de informatie genoemd in art. 13 leden 1 en 2 AVG of art. 14 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene is verstrekt

Moment van verstrekking van de informatie uit art. 13 en 14 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene

In paragraaf 3.1.3 is ingegaan op welk moment de informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG verstrekt dient te worden aan de betrokkene op het moment dat de gegevens bij de betrokkene of via een andere weg worden verzameld. De onderzoekspunten die hieruit voortvloeien zijn:

- Onderzocht zal worden wanneer de informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG is verstrekt indien de gegevens bij de betrokkene zijn verzameld
 - Hierbij zal gekeken worden naar of de informatie bij het moment van de verkrijging van de persoonsgegevens aan de betrokkene is verstrekt
- Onderzocht zal worden wanneer de informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG is verstrekt indien de gegevens bij een andere partij dan bij de betrokkene zijn verzameld
 - Hierbij zal gekeken worden naar of de informatie binnen een redelijke termijn, uiterlijk binnen één maand na verkrijging van de persoonsgegevens aan de betrokkene is verstrekt

Privacybeleid

In paragraaf 3.2.1 is beschreven welke artikelen in het privacybeleid van de gemeente Groningen zijn opgenomen als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens. De volgende onderzoekspunt is hieruit voortgekomen:

- Onderzocht zal worden in hoeverre de artikelen uit het privacybeleid met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens door Afdeling verhaal in de huidige werkwijze worden uitgevoerd
 - Hierbij zal gekeken worden of de medewerkers van Afdeling verhaal alleen persoonsgegevens verwerken die noodzakelijk zijn
 - Hierbij zal gekeken worden of de persoonsgegevens alleen worden verzameld voor een van tevoren bepaald, concreet en omschreven doel
 - Hierbij zal gekeken worden of de persoonsgegevens niet op een ander manier te verkrijgen zijn die minder inbreuk maakt op de privacy
 - Hierbij zal gekeken worden op welke grondslag de gegevens worden verwerkt
 - Hierbij zal gekeken worden hoe ervoor gezorgd wordt dat de persoonsgegevens juist zijn en of alle redelijke maatregelen worden genomen om onjuiste persoonsgegevens te wissen en te rectificeren
 - Hierbij zal gekeken worden door wie de persoonsgegevens worden verwerkt en of deze personen een geheimhoudingsplicht hebben
 - Hierbij zal gekeken worden of er bewaartermijnen worden gehanteerd
 - Hierbij zal gekeken worden op welke manier de betrokkene wordt geïnformeerd over dat de persoonsgegevens worden verwerkt en hoe de gemeente met de persoonsgegevens om zal gaan
 - Hierbij zal gekeken worden of de betrokkene wordt gewezen op zijn rechten en op de uitoefening daarvan

De bovenstaande onderzoekspunten onder het kopje 'privacybeleid' zijn tevens de onderzoekspunten die voortvloeien uit art. 5 AVG, zie kopje 'beginselen inzake gegevensverwerking'. Dit omdat het privacybeleid artikelen bevat die uit de AVG komen. De onderzoekspunten stroken met elkaar.

4. Resultaten van het praktijkonderzoek

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten uit het praktijkonderzoek besproken. Er is gebruik gemaakt van kwalitatief en kwantitatief onderzoek. In paragraaf 4.1 wordt besproken welke resultaten uit de dossiers naar voren komen met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens door Afdeling verhaal. In paragraaf 4.2 worden de interviews die zijn afgenomen bij de medewerkers van Afdeling verhaal en de functionaris gegevensbescherming besproken.

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende praktijkdeelvragen:

- Wat blijkt uit de dossiers over de huidige werkwijze van Afdeling verhaal met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens?
- Wat blijkt uit de interviews over de huidige werkwijze van Afdeling verhaal met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens?

4.1 Resultaten dossieronderzoek

In deze paragraaf wordt de eerste praktijkdeelvraag beantwoord:

- Wat blijkt uit de dossiers over de huidige werkwijze van Afdeling verhaal met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens?

In deze paragraaf is door middel van tabellen weergegeven wat uit de verschillende dossiers van Afdeling verhaal naar voren is gekomen. De tabellen zijn opgesteld aan de hand van de volgorde van de vragen die in de checklist worden weergegeven (zie bijlage 1 voor de gebruikte checklist). De vragen van de checklist zijn opgesteld aan de hand van de onderzoekspunten genoemd in paragraaf 3.4 van dit onderzoek. Vanwege het feit dat de vragen 12, 18, 20, 22, 25, 26 en 28 op geen enkel dossier van toepassing zijn, is er voor gekozen om deze vragen niet om te zetten in tabellen.

De AVG is op 25 mei 2018 van kracht gegaan. In totaal zijn er 575 dossiers actief die op of na 25 mei 2018 behandeld zijn door de medewerkers van Afdeling verhaal. De actieve dossiers zijn dossiers die op of na 25 mei 2018 zijn behandeld door de medewerkers van Afdeling verhaal en die in de toekomst weer aan bod zullen komen waarbij opnieuw een beoordeling plaatsvindt. De dossiers die niet actief zijn komen niet meer aan bod voor een beoordeling, omdat deze dossiers zijn afgevoerd naar het archief van de gemeente Groningen.

Tabel 1 Bij wie de persoonsgegevens wel of niet worden verzameld (n= 288)

Partij waar de persoonsgegevens zijn verzameld	Percentage dossiers*
Bij de betrokkene zelf	33,0 % (95)
Bij de werkgever van de betrokkene	11,1% (32)
Bij de Belastingdienst	2,4% (7)
Bij het UWV	1,0% (3)
De gegevens zijn niet bij een partij verzameld	52,4% (151)

*Absolute aantallen tussen haakjes

Om de vraag te kunnen beantwoorden over wat er in de dossiers naar voren komt over de huidige werkwijze van Afdeling verhaal met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens, is het belangrijk om te weten bij wie de persoonsgegevens uit de dossiers zijn verzameld. Dit omdat de verwerkingsverantwoordelijke een informatieplicht heeft tegenover de betrokkene. De inhoud van de informatie hangt af van waar de verwerkingsverantwoordelijke de gegevens heeft verzameld, zie tabel 3 en tabel 6. In tabel 1 is te zien dat in het grootste deel van de dossiers, namelijk in 52,4% (151 dossiers) de gegevens niet bij een partij worden verzameld. Bij 33,0% (95 dossiers) worden de persoonsgegevens verzameld bij de betrokkene zelf. Bij 11,1% (32 dossiers) worden de

persoonsgegevens bij de werkgever van de betrokkene verzameld. In slechts 3,4% (10 dossiers) worden de persoonsgegevens bij de Belastingdienst of het UWV verzameld.

Tabel 2 In welke mate aan de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG wordt voldaan indien de persoonsgegevens bij de betrokkene zijn verzameld (n=95)

Voldoen aan de informatieplicht	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Gedeeltelijk	100% (95)
Nee	0% (0)
Nee, want de betrokkene beschikt al over de informatie	0% (0)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In de vorige tabel, tabel 1, is te zien dat in 95 dossiers de persoonsgegevens bij de betrokkene zijn verzameld. In tabel 2 is weergegeven in hoeveel van deze 95 dossiers, waarbij de persoonsgegevens bij de betrokkene zijn verzameld, voldaan is aan de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG. Hierbij valt op dat in alle dossiers, namelijk in 100% (95 dossiers) gedeeltelijk aan de informatieplicht is voldaan. Gedeeltelijk houdt in dat niet alle informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene is verstrekt. In de tabel hieronder, tabel 3, is te zien welke informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG wel of niet aan de betrokkene is verstrekt.

Tabel 3 Welke informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG wel of niet aan de betrokkene is verstrekt indien de persoonsgegevens bij de betrokkene zijn verzameld (n= 95)

De informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG	Percentage dossiers*
De identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke	100% (95)
De contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke	100% (95)
De verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd	100% (95)
De rechtsgrond voor de verwerking	100% (95)
Reden waarvoor de persoonsgegevens worden verstrekt (wettelijk/contractueel)	100% (95)
De verplichting om de persoonsgegevens te verstrekken	100% (95)
Alle informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG	0% (0)
De contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming	0% (0)
De gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of een derde indien de verwerking o.g.v. het gerechtvaardigd belang is verricht	0% (0)
In voorkomend geval, de ontvangers of categorieën van de ontvangers van de persoonsgegevens	0% (0)
Indien de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land, de verwerking om welk land het gaat en of het land adequaat is verklaard	0% (0)
De periode gedurende de persoonsgegevens zullen worden opgeslagen	0% (0)
De rechten van de betrokkene	0% (0)
Intrekking toestemming betrokkene, indien de verwerking o.g.v. toestemming is verricht	0% (0)
Het recht om een klacht in te dienen bij de toezichhoudende autoriteit	0% (0)
De gevolgen indien de persoonsgegevens niet worden verstrekt	0% (0)
Een melding indien de persoonsgegevens mede worden gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming	0% (0)

Meerdere antwoorden mogelijk

*Absolute aantallen tussen haakjes

In de vorige tabel, tabel 2, is te zien dat in 95 dossiers gedeeltelijk aan de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG is voldaan indien de persoonsgegevens bij de betrokkene zijn verzameld. In tabel 3 valt af te leiden welke informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG, in deze 95 dossiers, wel of niet is verstrekt aan de betrokkene. In 100% (95 dossiers) is de volgende informatie verstrekt: de identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke, de verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd, de rechtsgrond voor de verwerking, de reden waarvoor de persoonsgegevens worden verstrekt en de verplichting om de persoonsgegevens te verstrekken. De overige informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG is in geen enkel dossier verstrekt, namelijk in 0% (0 dossiers).

Tabel 4 De informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG is, bij het moment van de verkrijging van de persoonsgegevens, wel of niet aan de betrokkene verstrekt (n=95)

Informatie verstrekt bij het moment van de verkrijging van de persoonsgegevens	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Nee	100% (95)

*Absolute aantallen tussen haakjes

De eerste tabel, tabel 1, geeft weer dat in 95 dossiers de persoonsgegevens bij de betrokkene zijn verzameld. In tabel 4 is te zien dat van deze 95 dossiers, in geen enkel dossier namelijk in 0% (0 dossiers) informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene is verstrekt op het moment dat de persoonsgegevens zijn verkregen.

Tabel 5 In welke mate aan de informatieplicht uit art. 14 leden 1 en 2 AVG wordt voldaan indien de persoonsgegevens bij een andere partij zijn verzameld (n=42)

Voldoen aan de informatieplicht	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Gedeeltelijk	100% (42)
Nee	0% (0)
Nee, want de betrokkene beschikt al over de informatie	0% (0)
Nee, want dit blijkt onmogelijk	0% (0)
Nee, want dit kost onevenredig veel spanning	0% (0)
Nee, want het verkrijgen van persoonsgegevens is bij de wet verplicht	0% (0)
Nee, de persoonsgegevens moeten vertrouwelijk blijven i.v.m. het beroepsgeheim van de verwerkingsverantwoordelijke	0% (0)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In de eerste tabel, tabel 1, is weergegeven dat in 42 dossiers de persoonsgegevens bij een andere partij zijn verzameld dan bij de betrokkene zelf, namelijk bij de werkgever, de Belastingdienst of het UWV. In tabel 5 is weergegeven in hoeveel procent van deze 42 dossiers, waarbij de persoonsgegevens bij een andere partij dan bij de betrokkene zijn verzameld, voldaan is aan de informatieplicht. In tabel 5 is te zien dat van deze 42 dossiers, in alle dossiers namelijk in 100% (42 dossiers), gedeeltelijk aan de informatieplicht voldaan. Gedeeltelijk houdt in dat niet alle informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene is verstrekt. In de tabel hieronder, tabel 6, is te zien welke informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG wel of niet aan de betrokkene is verstrekt.

Tabel 6 Welke informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG wel of niet aan de betrokkene is verstrekt indien de persoonsgegevens bij een andere partij zijn verzameld (n= 42)

De informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG	Percentage dossiers*
De identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke	100% (42)
De contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke	100% (42)
De verwerkingsdoelen waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd	100% (42)
De rechtsgrond voor de verwerking	100% (42)
Alle informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG	0% (0)
De contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming	0% (0)
De betrokken categorieën van persoonsgegevens	0% (0)
In voorkomend geval, de ontvangers of categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens	0% (0)
Indien de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land, de vermelding om welk land het gaat en of het land adequaat is verklaard	0% (0)
De periode gedurende de persoonsgegevens zullen worden opgeslagen	0% (0)
De gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of een derde indien de verwerking o.g.v. het gerechtvaardigd belang is verricht	0% (0)
De rechten van de betrokkene	0% (0)
Intrekking toestemming betrokkene, indien de verwerking o.g.v. toestemming is verricht	0% (0)
Het recht om een klacht in te dienen bij de toezichthoudende autoriteit	0% (0)
De bron waar de persoonsgegevens afkomstig zijn	0% (0)
Een melding indien de persoonsgegevens mede worden gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming	0% (0)

Meerdere antwoorden mogelijk

*Absolute aantallen tussen haakjes

In de vorige tabel, tabel 5, is te zien dat in 42 dossiers gedeeltelijk aan de informatieplicht uit art 14 leden 1 en 2 AVG is voldaan indien de persoonsgegevens bij een andere partij dan bij de betrokkene

zijn verzameld. In tabel 6 is te zien welke informatie uit art 14 leden 1 en 2 AVG, in deze 42 dossiers, wel of niet aan de betrokkene is verstrekt. In 100% (42 dossiers) is de volgende informatie aan de betrokkene verstrekt: de identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke, de verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd en de rechtsgrond voor de verwerking. De overige informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG is in geen enkel dossier verstrekt, namelijk in 0% (0 dossiers).

Tabel 7 De informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG is wel of niet binnen een redelijke termijn, uiterlijk binnen één maand, na de verkrijging van de persoonsgegevens, aan de betrokkene verstrekt (n=42)

Informatie verstrekt bij het moment van de verkrijging van de persoonsgegevens	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Nee	100% (42)

*Absolute aantal tussen haakjes

In tabel 1 valt op te maken dat in 42 dossiers de persoonsgegevens bij een andere partij dan bij de betrokkene zijn verzameld. Uit tabel 7 blijkt dat van deze 42 dossiers, in geen enkel dossier namelijk in 0% (0 dossiers) de informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG binnen een redelijke termijn, uiterlijk binnen één maand, aan de betrokkene is verstrekt op het moment dat de persoonsgegevens zijn verkregen.

Tabel 8 Dossiers waarin wel of geen een besluit is te vinden waar aan de betrokkene wordt meegedeeld dat zijn persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt (n= 288)

Besluit verwerking persoonsgegevens	Percentage dossiers*
Ja	47,2% (136)
Nee	52,8% (152)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In tabel 8 is weergegeven dat in 47,2% (136 dossiers) een besluit te vinden is waarin aan de betrokkene wordt meegedeeld dat zijn persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt. In 52,8% (152 dossiers) is dit niet het geval.

Tabel 9 Dossiers waarin wel of geen een besluit is te vinden waar aan de betrokkene wordt meegedeeld in hoeverre de persoonsgegevens worden of zullen worden verwerkt (n=288)

Besluit in hoeverre de persoonsgegevens worden of zullen worden verwerkt	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Nee	100% (288)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In tabel 9 is te zien dat in geen enkel dossier, namelijk in 0% (0 dossiers), een besluit is te vinden waarin aan de betrokkene wordt meegedeeld in hoeverre de persoonsgegevens worden of zullen worden verwerkt.

Tabel 10 De betrokkene wordt wel of niet op zijn rechten gewezen (n=288)

Verwijzing van de rechten van de betrokkene	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Nee	100% (288)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In tabel 10 is weergegeven dat in geen enkel dossier, namelijk in 0% (0 dossiers), de betrokkene op zijn rechten is gewezen.

Tabel 11 De betrokkene wordt wel of niet wordt geïnformeerd over de wijze waarop zijn rechten uitgeoefend kunnen worden (n=288)

De betrokkene informeren over de uitoefening van zijn rechten	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Nee	100% (288)

*Absolute aantallen tussen haakjes

Tabel 11 geeft weer dat in geen enkel dossier, namelijk in 0% (0 dossiers), de betrokken is geïnformeerd over de wijze waarop zijn rechten uitgeoefend kunnen worden.

Tabel 12 De doeleinden zijn wel of niet vooraf vastgesteld en beschreven voordat de verwerking plaatsvindt (n=288)

Beschreven doeleinden	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Nee	100% (288)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In tabel 12 is te zien dat in geen enkel dossier, namelijk in 0% (0 dossiers), de doeleinden vooraf vastgesteld en beschreven terug zijn te vinden.

Tabel 13 De persoonsgegevens zijn wel of niet gebruikt voor andere doeleinden (n= 288)

Gebruik persoonsgegevens voor andere doeleinden	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Nee	100% (288)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In tabel 13 valt af te leiden dat in geen enkel dossier, namelijk in 0% (0 dossiers), de persoonsgegevens gebruikt zijn voor andere doeleinden.

Tabel 14 De hoeveelheid gegevens staan wel of niet in verhouding tot het gestelde doel van de verwerking (n=288)

Hoeveelheid gegevens in verhouding tot het gestelde doel van de verwerking	Percentage dossiers*
Ja, alleen de gegevens die nodig zijn voor het onderzoek zijn terug te vinden in het dossier	100% (288)
Nee	0% (0)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In tabel 14 is te zien dat in alle dossiers, namelijk in 100% (288 dossiers), de hoeveelheid gegevens in verhouding staat tot het gestelde doel van de verwerking. Alleen de gegevens die nodig zijn voor het onderzoek zijn terug te vinden in de dossiers.

Tabel 15 Wel of geen termijn vermeld voor het bewaren van de persoonsgegevens (n=288)

Termijn bewaren persoonsgegevens	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Nee	100% (288)

*Absolute aantallen tussen haakjes

Tabel 15 geeft weer dat in geen enkel dossier, namelijk in 0% (0 dossiers), een termijn is terug te vinden waaruit blijkt hoe lang de persoonsgegevens worden bewaard.

Tabel 16 Wel of geen termijn vermeld voor het wissen van de persoonsgegevens (n=288)

Termijn wissen persoonsgegevens	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Nee	100% (288)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In tabel 16 valt op te maken dat in geen enkel dossier, namelijk in 0% (0 dossiers), een termijn te vinden is waaruit de termijn voor het wissen van de persoonsgegevens blijkt.

Tabel 17 Wel of geen termijn vermeld voor het periodiek toetsen van de persoonsgegevens (n=288)

Termijn periodiek toetsen persoonsgegevens	Percentage dossiers*
Ja	0% (0)
Nee	100% (288)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In tabel 17 is te zien dat in geen enkel dossier, namelijk in 0% (0 dossiers), een termijn is te vinden waaruit de termijn voor het periodiek toetsen van de persoonsgegevens blijkt.

Tabel 18 De verwerking voldoet wel of niet aan één van de zes rechtmatigheidsgrondslagen uit art. 6 AVG (n=288)

Voldoen rechtmatigheidsgrondslag art. 6 AVG	Percentage dossiers*
Ja	100% (288)
Nee	0% (0)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In tabel 18 valt te herleiden dat in alle dossiers, 100% (288 dossiers), aan één van de zes grondslagen uit art. 6 AVG is voldaan. In 0% (0 dossiers) is dit niet het geval.

Tabel 19 Op welke rechtmatigheidsgrondslag de gegevensverwerking is gebaseerd (n=288)

Op welke grondslag is de verwerking gebaseerd	Percentage dossiers*
O.g.v. toestemming van de betrokkene	0% (0)
Ter uitvoering van een overeenkomst	0% (0)
O.g.v. een wettelijke plicht	100% (288)
Om de vitale belangen te beschermen	0% (0)
O.g.v. een taak in het algemeen belang	0% (0)
Voor de uitoefening van het openbaar gezag	0% (0)
Voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang	0% (0)

*Absolute aantallen tussen haakjes

In de vorige tabel, tabel 18, is te zien dat in alle dossiers, namelijk in 288 dossiers aan één van de grondslagen uit art. 6 AVG is voldaan. In tabel 19 is te zien dat van deze 288 dossiers in alle dossiers, namelijk in 100% (288 dossiers), de grondslag is gebaseerd op grond van een wettelijke plicht.

Samenvatting

Uit het dossieronderzoek is naar voren gekomen dat bij meer dan de helft van de onderzochte dossiers namelijk in 52,4% (151 van de 288 dossiers) de gegevens niet bij een partij zijn verzameld. Indien de persoonsgegevens wel bij een partij zijn verzameld, wordt er niet volledig aan de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 of art. 14 leden 1 en 2 AVG voldaan. De volgende informatie wordt in 100% (95 dossiers) aan de betrokkene verstrekt indien de gegevens bij de betrokkene zijn verzameld: de identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke, de verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd, de rechtsgrond voor de verwerking, de reden waarvoor de persoonsgegevens zijn verstrekt en de verplichting om de persoonsgegevens te verstrekken. Indien de gegevens bij de werkgever, de Belastingdienst of het UWV worden verzameld, wordt in 100% (42 dossiers) informatie als de identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke, de verwerkingsdoeleinden en de rechtsgrond voor de verwerking verstrekt aan de betrokkene. De persoonsgegevens zijn in alle dossiers 100% (288 dossiers) in verhouding tot het gestelde doel van de verwerking. Zo zijn alleen de gegevens die nodig zijn voor het onderzoek in de dossiers terug te vinden. Daarnaast is in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), een besluit te vinden waarin aan de betrokkene wordt meegedeeld in hoeverre de persoonsgegevens worden verwerkt. Ook wordt de betrokkene in geen enkel dossier

gewezen op zijn rechten en op de wijze hoe de rechten uitgeoefend kunnen worden, namelijk in 0% (0 dossiers). In geen enkel dossier, namelijk 0% (0 dossiers), worden de doeleinden beschreven voordat de gegevensverwerking wordt verricht. Tevens worden de persoonsgegevens niet gebruikt voor andere doeleinden, 0% (0 dossiers). De termijn voor het bewaren, wissen en periodiek toetsen is in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), terug te vinden. Tenslotte is de grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens in alle dossiers namelijk in 100% (288 dossiers) op grond van een wettelijke plicht gebaseerd.

4.2 Resultaten Interviewonderzoek

In deze paragraaf wordt de tweede praktijkdeelvraag beantwoord:

- Wat blijkt uit de interviews over de huidige werkwijze van Afdeling verhaal met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens?

In deze paragraaf worden de uitkomsten van de afgenomen interviews bij vier respondenten van de gemeente Groningen besproken. Afdeling verhaal bestaat uit drie medewerkers. Bij alle medewerkers van Afdeling verhaal is een interview afgenomen. Daarnaast is de functionaris gegevensbescherming, die werkzaam is op de afdeling juridische zaken, geïnterviewd. De interviewvragen zijn opgesteld aan de hand van de onderzoekspunten genoemd in paragraaf 3.4 van dit onderzoek. Het aantal jaren waarin de respondenten werkzaam zijn verschilt van 8 tot 25 jaar. Alle respondenten van Afdeling verhaal hebben direct te maken met de AVG bij de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden. De andere respondent, de functionaris gegevensbescherming, heeft uiteraard ook direct te maken met de AVG, maar op een andere manier. Deze respondent heeft namelijk een controlerende en toezichthoudende rol vanuit de AVG en voorziet de directies van advies over de omgang met privacy gerelateerde stukken. Hieronder wordt per onderwerp besproken wat de ervaringen zijn en wat de zienswijze is van de respondenten met betrekking tot de huidige werkwijze van Afdeling verhaal als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens. De volgorde van de onderzoekspunten is aangehouden bij de bespreking van de uitkomsten van de vier respondenten.

Interview met de medewerkers van Afdeling verhaal

Werkwijze met de AVG

Allereerst is aan de respondenten van Afdeling verhaal de vraag gesteld of zij bekend zijn met de AVG. De uitkomsten verschillen van elkaar. Eén respondent geeft aan in grote lijnen bekend te zijn met de AVG. Twee van de drie respondenten geven aan bekend te zijn met de AVG, maar niet met de artikelen uit de AVG. Een derde respondent geeft aan niet bekend te zijn met de AVG. Op de vraag of de respondenten bekend zijn met het belang van de AVG, geven alle respondenten aan hier bekend mee te zijn. De respondenten zijn vervolgens bevraagd over het belang van de AVG. Alle respondenten geven aan dat het belang draait om het zorgvuldig omgaan met de persoonsgegevens van de betrokkenen. De respondenten zijn tevens bevraagd over in hoeverre zij op de hoogte zijn van de maatregelen en consequenties van de AVG. Hierbij geven twee respondenten aan alleen te weten dat er een boete kan worden opgelegd als er niet wordt voldaan aan de AVG. De derde respondent geeft aan niet te weten wat de consequenties en maatregelen inhouden, maar geeft wel aan op de hoogte te zijn dat de gegevens niet onbeperkt kunnen worden geraadpleegd zonder een bepaald doel. Gebeurt dit wel, dan geeft de respondent aan te weten dat hier gevolgen aan zijn verbonden. De gevolgen kent deze respondent niet tot in de details, maar de respondent geeft aan dat het onbeperkt raadplegen van gegevens zonder een bepaald doel in het verleden heeft geleid tot schorsingen en/of tot ontslag. Vervolgens is gevraagd hoe de respondenten van Afdeling verhaal zijn voorzien van informatie over de invoering van de AVG. De manier waarop de respondenten zijn voorzien van informatie komt overeen. Alle drie de respondenten geven aan dat zij via intranet zijn geïnformeerd over de invoering van de AVG. Eén respondent geeft aan dat de informatie die op

intranet werd aangeboden niet vakgericht was. Twee van de drie respondenten geven aan dat de leidinggevende hen ook heeft geïnformeerd over de invoering van de AVG waarbij één respondent aangeeft dat dit zeer summier is geweest.

Beginselen inzake gegevensverwerking

Beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie

Bij de vraag wanneer de betrokkene als eerst op de hoogte wordt gesteld over het verzamelen, gebruiken, raadplegen of anderszins verwerken van zijn persoonsgegevens komen bij alle drie respondenten van Afdeling verhaal de uitkomsten overeen. Alle drie respondenten geven aan dat dit bij de eerste aanschrijving gebeurt. Wel geven de respondenten aan dat de betrokkene hier niet op de hoogte van wordt gesteld indien er tijdens het vooronderzoek bijvoorbeeld blijkt dat er geen draagkracht is of indien de betrokkene in het buitenland woont.

'Dat is met de eerste aanschrijving. De betrokkene moet gegevens verstrekken, daar vragen wij om. Dan wordt er ook verteld dat we met die gegevens een berekening maken, kijken of iemand draagkracht heeft. Op die gronden, op die manier wordt de onderhoudsplichtige op de hoogte gesteld over de verwerking'.

Bij de vraag hoe de betrokkene op de hoogte wordt gesteld over in hoeverre zijn persoonsgegevens worden verwerkt, geven alle drie respondenten aan dat de betrokkene niet wordt geïnformeerd over in hoeverre zijn persoonsgegevens worden verwerkt.

'Daar wordt niet expliciet op in gegaan in hoeverre er wat met de gegevens wordt gedaan'.

Bij de vraag of de betrokkene op zijn rechten wordt gewezen, geven alle drie respondenten van Afdeling verhaal aan dat de betrokkene niet op zijn rechten wordt gewezen. Eén van de drie respondenten geeft zelfs aan niet bekend te zijn met de rechten van de betrokkene en deze respondent geeft aan voor het eerst over het bestaan van de rechten te horen.

Beginsel van doelbinding en onverenigbaar gebruik

De respondenten van Afdeling verhaal zijn bevraagd over in hoeverre de doeleinden van de verwerking, voordat de verwerking heeft plaatsgevonden, worden vastgelegd en beschreven. Hieruit komen de overeenkomsten min of meer met elkaar overeen. Twee respondenten geven aan geen idee te hebben en niet te weten of de doeleinden beschreven zijn. Eén respondent geeft aan dat de doeleinden nergens terug te vinden zijn. Vervolgens is aan de respondenten gevraagd of de persoonsgegevens worden verwerkt voor andere doeleinden dan waarvoor ze in eerste instantie bedoeld waren. De respondenten geven aan dat de persoonsgegevens niet voor andere doeleinden worden verwerkt dan waarvoor ze zijn bedoeld, namelijk het vaststellen van de onderhoudsplicht.

Beginsel van minimale gegevensverwerking

Bij de vraag hoe er wordt vastgesteld dat de hoeveelheid gegevens in verhouding staat tot het gestelde doel geven alle drie respondenten van Afdeling verhaal aan dat het doel van tevoren vast staat. Om dat doel in kaart te brengen hebben de respondenten bepaalde gegevens nodig om tot een besluit te komen. Eén respondent geeft daarbij aan dat de berekening het doel is waarnaar toe wordt gewerkt.

'Als wij een vermoeden hebben dat er draagkracht is en dat er een berekening gemaakt moet worden, dan werken we er naar toe. Dan hebben we die bewuste gegevens nodig'.

Beginsel van juistheid

Aan de respondenten van Afdeling verhaal is de vraag gesteld hoe de respondenten weten dat de persoonsgegevens van de betrokkene actueel en juist zijn. De respondenten geven aan dat de gegevens uit systemen worden gehaald en dat zij hier verder geen invloed op kunnen uitoefenen.

'Ja en over die systemen, daar hebben wij geen invloed op dat zijn ook geautomatiseerde systemen die eigenlijk op een zeer automatische manier de gegevens bij houden en vaststellen. Daar heb ik verder geen invloed op als verhaalsmedewerker'.

Eén respondent geeft aan dat de systemen wat betreft de juistheid up-to-date zijn. Daarnaast geeft deze respondent aan dat de benodigde gegevens ook door de betrokkenen zelf worden verstrekt en dat zij ervan uit gaan dat deze verstrekte gegevens kloppen. Hoe de respondenten ervoor zorgen dat de persoonsgegevens actueel en juist zijn verschilt van elkaar. De eerste respondent geeft aan dit te doen door de systemen te raadplegen, de tweede respondent geeft aan dit te doen door de NAW-gegevens te koppelen aan de Basisregistratie Personen waar alle gegevens van de betrokkenen in staan. De derde respondent geeft aan hiervoor te zorgen door de loonspecificaties van de betrokkene van de laatste drie maanden op te vragen. Bij de vraag of er een controle op de juistheid van de persoonsgegevens wordt uitgevoerd komen de uitkomsten met elkaar overeen namelijk bij een nieuwe zaak, een heronderzoek en bij het schrijven van een verzoekschrift. Daarnaast geven de respondenten aan dat onjuiste gegevens worden aangepast, bijvoorbeeld op verzoek van de betrokkene zelf.

Beginsel van opslagbeperking

Bewaartermijnen: aan de respondenten van Afdeling verhaal is de vraag voorgelegd over hoelang de persoonsgegevens bij hen worden bewaard en of er een bewaartermijn wordt gehanteerd. Alle drie respondenten geven aan niet bekend te zijn met een bewaartermijn. Wel geven alle drie respondenten aan dat de dossiers uiteindelijk worden aangeboden bij een afdeling die de dossiers digitaliseert. De afdeling die zich daarmee bezighoudt zou een termijn moeten hebben voor het bewaren en het vernietigen van de dossiers. Respondent één geeft aan dat de dossiers bij de desbetreffende afdeling na vijf jaren worden vernietigd. Respondent twee geeft daarentegen aan dat er dossiers zijn die voor 2013, voor de digitalisering, gedigitaliseerd zijn en dat deze dossiers nog steeds in het systeem staan.

Periodiek toetsen persoonsgegevens: bij de vraag of de persoonsgegevens periodiek worden getoetst komen verschillende uitkomsten naar voren. Alle respondenten van Afdeling verhaal geven aan de persoonsgegevens periodiek te toetsen bij een nieuwe zaak, een heronderzoek en bij het schrijven van een verzoekschrift. Respondent twee geeft daarbij als aanvulling aan de persoonsgegevens periodiek te toetsen door de NAW-gegevens te koppelen aan de Basisregistratie Personen.

Vastlegging termijnen: bij de vraag of er termijnen zijn vastgelegd voor het bewaren, wissen of periodiek toetsen van de persoonsgegevens geven alle respondenten van Afdeling verhaal aan niet te weten of deze termijnen ergens terug te vinden zijn.

Beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid

Bewaren dossiers: aan de respondenten van Afdeling verhaal is de vraag gesteld hoe de dossiers worden bewaard. De respondenten geven aan dat de fysieke dossiers, dit zijn de dossiers die nog niet zijn gedigitaliseerd, bewaard worden in een ladekast in een openbare ruimte. De dossiers die gedigitaliseerd zijn worden in het digitaal dossier bewaard.

Toegang dossiers: aan de respondenten van Afdeling verhaal is vervolgens de vraag gesteld hoe de toegang tot de dossiers zijn geregeld. De respondenten geven aan dat de dossiers uit het systeem via een inlogcode kunnen worden geraadpleegd. De inlogcode dient om de twee maanden gewijzigd te worden waarbij de nieuwe inlogcode geen overeenkomsten mag hebben met de oude inlogcode. Daarnaast zijn de respondenten geautoriseerd om de gegevens, die zij nodig hebben voor de uitvoering van hun werkzaamheden, te raadplegen. De respondenten geven aan dat iedereen die in het systeem in kan loggen, de gegevens van onderhoudsplichtigen kan raadplegen. Het enige wat nodig is om in het digitaal dossier, het dossier op te zoeken is een BSN.

'Ja, daar hebben wij allemaal, van onze afdeling, eigenlijk de hele administratieve dienstverlening heeft daar toegang toe' 'Om een dossier te kunnen raadplegen, heb je een BSN nodig. Het BSN is makkelijk te herleiden in het systeem zelf'.

Daarnaast geven de respondenten aan dat de fysieke dossiers voor iedereen toegankelijk zijn indien degene zich in een openbare ruimte bevindt waar de dossiers zijn opgeborgen.

'De fysieke dossier kunnen worden geraadpleegd door naar de dossierkast toe te lopen en een la open te trekken. De dossiers zitten in de kast niet achter slot en grendel en is voor iedereen, die erbij wil, toegankelijk. De dossiers bevinden zich in een openbare ruimte'.

Rechtmatigheid van de verwerking

De drie respondenten zijn bevraagd over hoe er invulling wordt gegeven in de praktijk aan de proportionaliteit en subsidiariteit.

Proportionaliteit: de respondenten van Afdeling verhaal zijn bevraagd over hoe in de praktijk invulling wordt gegeven aan of met de verwerking het gestelde doel kan worden bereikt. Alle drie respondenten geven aan dat de gegevens nodig zijn om het gestelde doel te bereiken. Eén respondent geeft aan dat Afdeling verhaal alleen specifieke gegevens opvraagt en dat alleen die gegevens worden verwerkt. De tweede respondent geeft aan dat zij het gestelde doel niet buiten gaan. Zij vragen gegevens op om het doel helder te krijgen. De derde respondent geeft aan dat er inderdaad een doel is dat bereikt moet worden maar dat dit doel ook kan worden bereikt zonder dat de gegevens worden verstrekt.

'Soms reageert iemand niet dus dan moet je het doen met de gegevens die je hebt. Wij hebben wel gegevens uit Suwinet waarin de gegevens van de werkgever staan. Als iemand niks verstrekt dan gaan we op basis daarvan een berekening maken. Wij kunnen dus wel een doel bereiken zonder dat iemand gegevens verstrekt. Dan vragen wij het bij de werkgever aan of bij ons beschikbaar systeem'.

Subsidiariteit: vervolgens zijn de respondenten van Afdeling verhaal bevraagd over hoe in de praktijk invulling wordt gegeven aan of het gestelde doel, niet op een andere, minder ingrijpende, manier kan worden bereikt. Respondent één geeft aan dat het op een andere, minder ingrijpende manier, niet kan omdat het doel wel moet worden onderzocht anders hoeft de betrokkene ook niet te worden aangeschreven. Als eerst wordt vastgesteld of de onderhoudsplicht uitgevoerd kan worden. Vervolgens worden er meer gegevens bij de betrokkene opgevraagd om de draagkracht vast te stellen.

Daarnaast geven alle drie respondenten van Afdeling verhaal aan dat er al een minder ingrijpende manier ingezet wordt. De betrokkene wordt eerst in de gelegenheid gesteld om zijn gegevens te verstrekken. Als de betrokkene nalaat zijn gegevens te verstrekken, geeft Afdeling verhaal de betrokkene nog één keer de mogelijkheid om zijn gegevens te verstrekken. Indien de betrokkene zijn gegevens dan niet verstrekt wordt de werkgever, de Belastingdienst of het UWV aangeschreven zodat het doel wordt bereikt. Daarnaast geeft één respondent aan dat er tussen de eerste aanschrijving en de tweede mogelijkheid tot het indienen van gegevens zo'n zes weken aan tijd zit en dat de respondent daarnaast betwijfelt of het doel kan worden bereikt zonder dat de betrokkene wordt aangeschreven. Een minder ingrijpend middel dan de betrokkene als eerst aanschrijven is er niet.

'Omdat de systemen die wij hebben niet volledig zijn wat dat betreft. Suwinet staat wel iets in, je kan het brutoloon misschien wel herleiden maar je kan de premies en dat soort dingen niet herleiden, dus je kan nooit tot een goed inkomen komen'.

Informatieplicht verwerkingsverantwoordelijke

Bij de vraag of de respondenten van Afdeling verhaal bekend zijn met de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG komen bij alle respondenten de resultaten overeen. De respondenten geven aan niet te weten dat er een informatieplicht is en wat de informatieplicht

inhoudt. De respondenten zijn niet bekend met het feit dat er informatie verstrekt moet worden op het moment dat de gegevens bij de betrokkene of bij een andere partij worden verzameld. Daarnaast is de vraag gesteld of de respondenten van Afdeling verhaal de betrokkenen op de hoogte stellen over het feit dat de persoonsgegevens bij een andere partij, zoals de werkgever, de Belastingdienst of het UWV worden verzameld. Alle respondenten geven aan de betrokkene daarvan niet op de hoogte te stellen.

'Nee, wij stellen de betrokkene niet op de hoogte dat de gegevens bij een andere partij worden opgevraagd. De betrokkene heeft hier geen weet van'.

Privacybeleid van de gemeente Groningen

De respondenten van Afdeling verhaal zijn bevraagd over in hoeverre zij bekend zijn met het privacybeleid van de gemeente Groningen. Eén respondent geeft aan niet bekend te zijn dat er een privacybeleid is. Twee respondenten geven aan wel bekend te zijn met het feit dat er een privacybeleid is. Alle respondenten geven aan niet bekend te zijn met de inhoud van het privacybeleid. Bij de vraag wanneer zij voor het laatst het privacybeleid hebben geraadpleegd, geven twee respondenten aan wel het privacybeleid te hebben geraadpleegd maar geen idee te hebben wanneer dit voor het laatst is geweest. Eén respondent geeft daarentegen aan het privacybeleid nooit te hebben geraadpleegd.

Bij de vraag door wie de persoonsgegevens worden verwerkt, geven alle drie respondenten aan dat dit door hen gebeurt omdat dit deel uitmaakt van hun takenpakket. De respondenten geven daarnaast aan dat zij een geheimhoudingsplicht hebben moeten tekenen bij de aanvang van hun dienstverband.

'Wij verwerken de persoonsgegevens van de onderhoudsplichtigen en dan heb ik het over de medewerkers van verhaal'. 'Ik heb inderdaad een geheimhoudingsplicht moeten tekenen op het moment dat ik hier kwam werken en mijn collega's ook.'

Interview met de functionaris persoonsgegevens

Aan de respondent van afdeling juridische zaken is tevens gevraagd of er ooit eerder contact is geweest met de medewerkers van Afdeling verhaal over de huidige werkwijze. Hierbij wordt aangegeven dat dit vorig jaar aan de orde is geweest in het kader van de bewustwording voorlichting sessies. Hierin hebben de medewerkers van Afdeling verhaal hun eigen werkwijze kunnen toelichten. Daarnaast zijn er ook vragen gesteld over de AVG.

Tevens is aan de respondent van afdeling juridische zaken gevraagd in hoeverre de medewerkers van Afdeling verhaal op de hoogte zijn van de verplichtingen die de AVG met zich meebrengt. Op deze vraag werd door de respondent het volgende geantwoord:

'Ik ben alleen maar op globaal niveau bekend met de werkwijze van Afdeling verhaal van de inkomensdienstverlening. Ik heb door de contacten die we hebben binnen de inkomensdienstverlening op globaal niveau zicht op wat de werkwijze is. Dat globale beeld baseer ik ook op de informatie die zij mij hebben verstrekt in het kader van het register van de verwerkingen wat wij moeten onderhouden. Maar wat ik al zei we hebben vorig jaar ook daar volgens mij voorlichting sessies gehouden. Dus zij zouden op de hoogte kunnen zijn van wat de AVG allemaal met zich meebrengt en wat er in het privacybeleid staat.'

Door de respondent is uitgevraagd welke verwerkingen er zijn. Dit is gevraagd aan de afdelingshoofden en teamleiders van de directie inkomensdienstverlening. Deze informatie had de respondent nodig om een verwerkingsregister op te stellen. Deze verwerkingen zijn vervolgens aan de respondent teruggekoppeld waardoor de respondent een beeld heeft of de medewerkers van de directie inkomensdienstverlening zich houden aan de regels die er zijn. Hij geeft aan zich geen zorgen te maken. Of de medewerkers van Afdeling verhaal zich in de uitvoering aan de bepalingen van de AVG houden, weet de respondent niet.

Meningen respondenten en toekomstbeeld

De respondenten van Afdeling verhaal zijn bevraagd in hoeverre de huidige werkwijze aan de AVG voldoet. De respondenten geven aan te denken dat de werkwijze niet aan de AVG voldoet. Bij de vraag wat de zorgen zijn over de toekomst met betrekking tot de AVG geven alle respondenten aan dat zij zich zorgen maken over de uitvoering van de werkzaamheden. Het gaat dan voornamelijk om het inzien en opvragen van informatie die zij nodig hebben voor het maken van de berekeningen. Eén respondent geeft aan dat zij hier al tegenaan zijn gelopen doordat werkgevers geen loonstroken wilden verstrekken in verband met de AVG. Alle respondenten geven aan dat de werkwijze wel uitvoerbaar moet blijven. De respondent van de afdeling juridische zaken geeft wat betreft zijn zorgen aan nu geen aanleiding te hebben om zich zorgen te maken maar geeft wel aan dat de middelen nog niet overal consequent, structureel en goed genoeg gebruikt worden wat betreft de AVG.

Bij de vraag wat de respondenten van Afdeling verhaal in de toekomst anders zouden willen zien geeft één respondent aan dat de toegang tot de fysieke dossiers anders beveiligd moet worden zodat niet iedereen de dossiers van Afdeling verhaal in kan zien. Een andere respondent geeft aan dat de systemen misschien meer afgeschermd kunnen worden, zodat alleen de medewerkers van Afdeling verhaal bij de gegevens van de onderhoudsplichtigen kunnen. Twee respondenten geven aan dat de werkwijze ook veranderd kan worden als het gaat om het informeren van de betrokkene over zijn rechten. Ook geeft één respondent aan dat de betrokkene geïnformeerd zou moeten worden over het feit dat de persoonsgegevens bij een andere partij kunnen worden opgevraagd als de betrokkene de persoonsgegevens zelf niet verstrekt en welke partij dit dan is.

De respondent van de afdeling juridische zaken geeft bij deze vraag aan dat hij in de toekomst de AVG onder de aandacht wil brengen door periodiek aan de AVG aandacht te besteden waarbij de primaire rol bij de leidinggevende ligt. Door periodiek bij elkaar te zitten creëer je bewustwording onder de medewerkers.

‘Bewustwording creëer je alleen maar met enige regelmaat als je het er met elkaar over hebt. Eén keer per jaar vind ik niet te veel. Wij hebben altijd de neiging om vooral bezig te zijn met al het werk wat er moet gebeuren en niet om stil te staan bij de kwaliteit van ons werk’.

4.3 Samenvatting

Uit het bovenstaande komt naar voren dat de respondenten van Afdeling verhaal niet op de hoogte zijn van de inhoud van de artikelen uit de AVG en de artikelen genoemd in het privacybeleid. De respondenten van Afdeling verhaal geven aan niet bekend te zijn met het bestaan van de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG indien de persoonsgegevens bij de betrokkene of bij een andere partij worden verzameld. Als er wordt gekeken naar de beginselen inzake gegevensverwerking geven de respondenten aan dat zij bij het beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie de betrokkene in de eerste aanschrijving op de hoogte stellen over het feit dat de persoonsgegevens worden verwerkt, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt. De respondenten van Afdeling verhaal geven daarbij aan dat zij de betrokkene niet op de hoogte stellen over in hoeverre de persoonsgegevens worden verwerkt. Ook wordt de betrokkene niet gewezen op zijn rechten en op de wijze hoe de rechten uitgeoefend kunnen worden. Als het gaat om het beginsel van doelbinding en onverenigbaar gebruik geeft één respondent van Afdeling verhaal aan dat de doeleinden van de verwerking, voordat de verwerking heeft plaatsgevonden, niet zijn vastgelegd en beschreven. Bij de andere twee respondenten komt naar voren dat zij niet op de hoogte zijn of de doeleinden beschreven zijn. De persoonsgegevens worden door alle respondenten van Afdeling verhaal niet voor andere doeleinden verwerkt dan waarvoor ze in eerste instantie zijn bedoeld. De respondenten geven aan dat de persoonsgegevens alleen door de medewerkers van Afdeling verhaal worden verwerkt en dat zij een geheimhoudingsplicht hebben moeten tekenen bij de aanvang van het dienstverband. De respondenten zijn tevens bevraagd over

het beginsel van minimale gegevensverwerking namelijk, hoe er wordt vastgesteld dat de hoeveelheid gegevens in verhouding staan tot het gestelde doel. Hieruit komt naar voren dat het doel bij de respondenten van tevoren vast staat. De respondenten weten zelf wat het doel is, ook al staat het doel nergens beschreven. Om dit doel in kaart te brengen hebben de respondenten bepaalde gegevens nodig om tot een besluit te komen. Eén van de respondenten geeft daarbij aan dat de berekening het doel is waar naar toe wordt gewerkt en dat zij hiervoor specifieke gegevens nodig hebben die bij elke zaak hetzelfde zijn. Om het gestelde doel te bereiken geven de respondenten van Afdeling verhaal aan de betrokkene eerst twee keer de gelegenheid te bieden om de gegevens te verstrekken. Indien de betrokkene dit nalaat, worden de gegevens bij een andere partij opgevraagd. De respondenten geven aan dat eerst wordt gekeken naar een minder ingrijpende manier, namelijk door eerst de betrokkene twee keer in de gelegenheid te stellen om zijn gegevens te verstrekken. Alle respondenten geven aan de gegevens van de betrokkenen uit de systemen te halen. De maatregelen die genomen worden om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens actueel en juist zijn verschillen van elkaar. De maatregelen die genomen worden door de respondenten zijn onder andere: het systeem raadplegen, de NAW-gegevens koppelen aan de Basisregistratie Personen en de salarisspecificaties van de laatste drie maanden op te vragen. Het controleren van de juistheid van de gegevens gebeurt door alle respondenten bij een nieuwe zaak, een heronderzoek en bij het schrijven van een verzoekschrift. Persoonsgegevens die niet meer juist zijn worden aangepast. Uit het beginsel van opslagbeperking komt naar voren dat de respondenten geen termijnen hanteren voor het wissen van de gegevens. Het periodiek toetsen gebeurt bij een nieuwe zaak, een heronderzoek en door één respondent door de NAW-gegevens te koppelen met de Basisregistratie Personen. Dit doet deze respondent bij iedere zaak die in behandeling wordt genomen. Bij het beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid is naar voren gekomen dat de respondenten de fysieke dossiers bewaren in een ladekast in een openbare ruimte. De digitale dossiers kunnen in het systeem worden ingezien door middel van een gebruikersnaam en een inlogcode. Deze zijn toegankelijk voor de hele administratieve dienstverlening, zij kunnen namelijk inloggen in het systeem.

5. Analyse

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het theorieonderzoek vergeleken met de resultaten van het praktijkonderzoek. In paragraaf 5.1 zal een vergelijking worden gemaakt tussen de literatuur (theorie) en het dossieronderzoek en interviewonderzoek (praktijk). Vervolgens zal in paragraaf 5.2 een vergelijking worden gemaakt tussen de resultaten uit het dossieronderzoek en de resultaten uit het interviewonderzoek. In dit hoofdstuk worden de resultaten uit het interview met de functionaris gegevensbescherming buiten beschouwing gelaten, dit omdat deze resultaten geen antwoord kunnen geven op de onderzoekspunten en dus niet geanalyseerd kunnen worden in dit hoofdstuk.

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende analysedeelvragen:

- Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de huidige werkwijze (dossiers en interviews) van de medewerkers van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens en de vereisten vanuit de AVG en het privacybeleid?
- Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de resultaten uit het dossieronderzoek en de resultaten uit het interviewonderzoek van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens?

5.1 Vergelijking tussen de huidige werkwijze van Afdeling verhaal en de vereisten vanuit de AVG en het privacybeleid

In deze paragraaf wordt de eerste analysedeelvraag beantwoord:

- Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de huidige werkwijze (dossiers en interviews) van de medewerkers van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens en de vereisten vanuit de AVG en het privacybeleid?

Beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens

Uit het literatuuronderzoek komt naar voren dat de verwerkingsverantwoordelijke aan de beginselen uit art. 5 lid 1 sub a t/m f AVG inzake de verwerking van persoonsgegevens moet voldoen. Het gaat om de volgende beginselen: beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie, beginsel van doelbinding en onverenigbaar gebruik, beginsel van minimale gegevensverwerking, beginsel van juistheid en het beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid. Hieronder is per beginsel toegelicht wat de overeenkomsten en verschillen zijn.

Beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat de verwerkingsverantwoordelijke dient aan te kunnen tonen dat de persoonsgegevens rechtmatig, behoorlijk en transparant worden verwerkt. De verwerkingsverantwoordelijke dient bij dit beginsel de betrokkene te informeren over het feit dat de persoonsgegevens van de betrokkene worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt. Ook dient de betrokkene geïnformeerd te worden in hoeverre en op welke manier de persoonsgegevens worden of zullen worden verwerkt. Tenslotte dient aan de betrokkene op een transparante wijze inzichtelijk te worden gemaakt welke rechten de betrokkene heeft en hoe de rechten vervolgens uitgeoefend kunnen worden.

Overeenkomsten: uit het praktijkonderzoek komt naar voren dat in 47,2% (136 dossiers) de betrokkene daadwerkelijk wordt geïnformeerd over het feit dat zijn persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt. In 52,8% (152 dossiers) wordt de betrokkene hier niet over geïnformeerd. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat dit beginsel meerdere

vereisten met zich mee brengt, zie tekst onder het kopje 'beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie', waardoor in dit geval niet volledig aan dit beginsel wordt voldaan (zie het kopje 'verschillen' voor nadere informatie).

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat als het gaat om het beginsel van rechtmatigheid, behoorlijk en transparantie de verwerkingsverantwoordelijke, naast het informeren over dat de persoonsgegevens van de betrokkene worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt, de betrokkene ook van informatie voorzien dient te worden over in hoeverre zijn persoonsgegevens worden of zullen worden verwerkt. Tevens dient de betrokkene op zijn rechten te worden gewezen en op de uitoefening daarvan.

Verschillen: uit het praktijkonderzoek komt naar voren dat in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), de betrokkene wordt geïnformeerd over in hoeverre zijn persoonsgegevens worden of zullen worden verwerkt. Daarnaast wordt de betrokkene in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), op zijn rechten gewezen en over de wijze waarop de rechten uitgeoefend kunnen worden. Dit betekent dat geconcludeerd kan worden dat er niet volledig aan het beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie wordt voldaan.

Beginsel van doelbinding en onverenigbaar gebruik

Uit het literatuuronderzoek komt naar voren dat het beginsel van doelbinding en onverenigbaar gebruik met zich mee brengt dat de verwerkingsverantwoordelijke de persoonsgegevens alleen mag verwerken voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden. Deze doeleinden dienen eerst te worden vastgesteld en beschreven voordat de verwerkingsverantwoordelijke begint met het verwerken van persoonsgegevens. Het doel bepaalt de omvang en de reikwijdte van de verwerken persoonsgegevens. Er worden niet meer persoonsgegevens verzameld dan nodig is voor het doel en de persoonsgegevens worden niet verzameld indien de persoonsgegevens op een andere wijze kunnen worden verkregen die minder inbreuk maakt op de privacy van de betrokkene.

Overeenkomsten: uit het interviewonderzoek blijkt dat de respondenten aangeven dat zij in eerste instantie de persoonsgegevens bij de betrokkene verzamelen. Indien de betrokkene zijn gegevens niet verstrekt, wordt aan de betrokkene een tweede mogelijkheid geboden om de gegevens alsnog te verstrekken. Mocht de betrokkene zijn gegevens niet verstrekken dan verzoeken de medewerkers van Afdeling verhaal de werkgever, de Belastingdienst of het UWV om de gegevens van de betrokkene te verstrekken. Hieruit kan worden opgemaakt dat Afdeling verhaal de informatie eerst probeert te verkrijgen op een wijze die minder inbreuk maakt op de privacy van de betrokkene, namelijk door de gegevens eerst bij de betrokkene zelf te verzamelen. Geconcludeerd kan worden dat aan dit aspect wordt voldaan en dat het theorieonderzoek met het praktijkonderzoek overeenkomt.

Verschillen: uit het praktijkonderzoek komt naar voren dat in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), de doeleinden zijn vastgesteld en beschreven. Daarnaast blijkt uit het interviewonderzoek dat alle respondenten aangeven dat het doel van tevoren bekend is. Om dat doel in kaart te brengen hebben de respondenten bepaalde gegevens nodig om tot een besluit te komen. Eén respondent geeft daarbij aan dat dit doel niet van tevoren is omschreven. Twee andere respondenten geven aan niet te weten of de doeleinden überhaupt beschreven zijn. Hieruit kan worden opgemaakt dat het theorieonderzoek niet overeenkomt met het praktijkonderzoek en dat niet aan het beginsel van doelbinding en onverenigbaar gebruik wordt voldaan.

Beginsel van minimale gegevensverwerking

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat de verwerkingsverantwoordelijke niet meer gegevens mag verwerken dan strikt noodzakelijk is voor het doel. De persoonsgegevens moeten voor het doel

toereikend en ter zake dienend zijn. Dit houdt in dat, gelet op het doel, niet te veel, maar ook niet te weinig persoonsgegevens mogen worden verwerkt. De hoeveelheid gegevens moet in verhouding staan tot het doel van de betreffende verwerking.

Overeenkomsten: uit het praktijkonderzoek komt naar voren dat in alle dossiers, 100% (288 dossiers), de hoeveelheid gegevens in verhouding staat tot het gestelde doel. Daarnaast is uit het interviewonderzoek naar voren gekomen dat alle respondenten van Afdeling verhaal aangeven dat er een doel voor ogen is voordat de persoonsgegevens worden verzameld. Gedurende het proces werken zij naar dit doel toe. Het doel is het vaststellen van de onderhoudsplicht. Om dit doel te bereiken hebben de respondenten bewuste, specifieke gegevens nodig van de betrokkene zoals de salarisspecificaties van de laatste drie maanden en bewijsstukken waaruit de draagkracht kan worden vastgesteld. Andere gegevens vragen de respondenten niet op. Hieruit kan worden opgemaakt dat voldaan wordt aan het beginsel van minimale gegevensverwerking.

Verschillen: zoals hierboven omschreven komt de literatuur exact overeen met de uitkomsten van het dossieronderzoek en het interviewonderzoek waardoor aan het beginsel van minimale gegevensverwerking wordt voldaan. Er zijn geen verschillen te benoemen over de theorie en praktijk over dit onderwerp.

Beginsel van juistheid

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat dit beginsel met zich meebrengt dat alle redelijke maatregelen genomen moeten worden om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens van de betrokkene actueel en juist zijn. Persoonsgegevens die niet meer actueel en juist zijn dienen te worden verwijderd of te worden aangepast.

Overeenkomsten: uit het interviewonderzoek komt naar voren dat als het gaat om het treffen van redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens actueel en juist zijn, alle persoonsgegevens, door alle respondenten, worden geraadpleegd in het systeem waarin de persoonsgegevens staan, één respondent geeft aan de NAW-gegevens te koppelen aan de Basisregistratie Personen waar alle actuele gegevens van betrokkenen in staan. De derde respondent geeft aan de loonspecificaties die nodig zijn voor de berekening op te vragen bij de betrokkene. Het gaat om loonspecificaties van de afgelopen drie maanden. Daarnaast komt uit het interviewonderzoek naar voren dat alle respondenten van Afdeling verhaal de juistheid van de persoonsgegevens controleren bij een nieuwe zaak, een heronderzoek en bij het schrijven van een verzoekschrift. Eén respondent geeft aan de NAW-gegevens van de betrokkene te koppelen aan de Basisregistratie Personen. Daarnaast geven de respondenten aan dat onjuiste persoonsgegevens worden aangepast. Hieruit blijkt dat de theorie overeenkomt met de praktijk. Er kan geconcludeerd worden dat aan dit beginsel wordt voldaan.

Verschillen: er zijn geen verschillen te benoemen tussen de theorie en de praktijk.

Beginsel van opslagbeperking

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat dit beginsel met zich mee brengt dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwerking. Er wordt van de verwerkingsverantwoordelijke verwacht dat er een concrete termijn wordt vastgesteld voor het wissen van de persoonsgegevens of voor een periodieke toetsing ervan. De termijnen moeten een duidelijk vaste einddatum hebben.

Overeenkomsten: uit het interviewonderzoek komt naar voren dat als het gaat om de periodieke toetsing van de persoonsgegevens, alle respondenten aangeven dat de persoonsgegevens periodiek worden getoetst bij een nieuwe zaak, een heronderzoek en bij het schrijven van een verzoekschrift. Eén van deze respondenten geeft ook aan de persoonsgegevens periodiek te toetsen door middel

van het inzetten van een koppeling tussen de NAW-gegevens van de betrokkene en de Basisregistratie Personen. Hieruit valt op te maken dat de theorie en praktijk in dit opzicht met elkaar overeenkomen.

Verschillen: uit het interviewonderzoek komt naar voren dat alle respondenten aangeven niet bekend te zijn met een bewaar en/of wistermijn. Hieruit valt op te maken dat de theorie en praktijk van elkaar verschillen en dat er niet wordt voldaan aan het beginsel van opslagbeperking als het gaat om het hanteren van een bewaar en/of wistermijn.

Beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat dit beginsel met zich meebrengt dat de persoonsgegevens beschermd moeten worden tegen een onrechtmatige toegang of ongeoorloofd gebruik van persoonsgegevens om onopzettelijk verlies, vernietiging en beschadiging te voorkomen. Hiervoor dienen er technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen genomen te worden om een passende beveiliging en vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens te waarborgen.

Overeenkomsten: uit het interviewonderzoek blijkt dat alle respondenten aangeven dat er toegang tot het digitaal dossier kan worden verkregen door middel van een gebruikersnaam en inlogcode. De inlogcode voor het digitaal dossier moet om de twee maanden worden gewijzigd, waarbij de nieuwe inlogcode geen overeenkomsten mag hebben met de oude inlogcode. Daarnaast worden aan de medewerkers autorisaties toegekend. Alleen de medewerkers die geautoriseerd zijn kunnen in het systeem persoonsgegevens inzien. Hieruit blijkt dat de theorie en praktijk in dit opzicht met elkaar overeenkomen en dat de persoonsgegevens worden beschermd tegen onrechtmatige toegang of ongeoorloofd gebruik van persoonsgegevens om onopzettelijk verlies, vernietiging en beschadiging te voorkomen.

Verschillen: uit het interviewonderzoek komt naar voren dat alle respondenten van Afdeling verhaal aangeven dat de fysieke dossiers worden bewaard in een ladekast die zich in een openbare ruimte bevindt. Daarnaast worden de overige dossiers, die afgevoerd zijn nadat de respondenten van Afdeling verhaal hun proces hebben doorlopen, bewaard in het digitale dossier. De respondenten van Afdeling verhaal geven aan dat de fysieke dossiers niet achter slot en grendel zijn beveiligd en dat in principe alle medewerkers de fysieke dossiers in kunnen zien. De digitale dossiers zijn voor de hele administratieve dienstverlening, die toegang heeft tot het digitaal dossier, toegankelijk. Het enige wat de medewerkers nodig hebben om een digitale dossier op te kunnen zoeken, is een BSN. Het BSN is eenvoudig terug te vinden in het systeem. Hieruit valt op te maken dat de theorie niet overeenkomt met de praktijk. De dossiers zijn namelijk niet beschermd tegen ongeoorloofd toegang of ongeoorloofd gebruik van persoonsgegevens om opzettelijk verlies, vernietiging en beschadiging te voorkomen.

Rechtmatigheid van de verwerking

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat de verwerking van persoonsgegevens rechtmatig dient te geschieden. De verwerking is rechtmatig indien aan één van de zes voorwaarden uit art. 6 lid 1 sub a t/m f wordt voldaan. Deze voorwaarden bestaan uit de volgende gronden: op grond van toestemming van de betrokkene, ter uitvoering van een overeenkomst, om te voldoen aan een wettelijke plicht, om de vitale belangen te beschermen, voor een taak in het algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag en voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang.

Overeenkomsten: uit het praktijkonderzoek blijkt dat in alle dossiers, 100% (288 dossiers), aan een rechtmatigheidsgrondslag is voldaan. De grondslag is op grond van een wettelijke plicht gebaseerd. Hieruit kan worden opgemaakt dat de verwerking van persoonsgegevens rechtmatig geschiedt volgens art. 6 lid 1 sub c AVG en dat de theorie met de praktijk overeenkomt.

Verschillen: zoals hierboven omschreven, komt de literatuur exact overeen met de uitkomsten uit het dossieronderzoek waardoor de verwerking van persoonsgegevens rechtmatig geschiedt op grond van een wettelijke plicht uit art. 6 lid 1 sub c AVG. Er zijn geen verschillen te benoemen tussen de theorie en praktijk over dit onderwerp.

De informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat de verwerkingsverantwoordelijke een informatieplicht heeft naar de betrokkene toe die zijn grondslag vindt in art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG. De AVG maakt bij deze informatieplicht onderscheid tussen twee situaties namelijk indien de gegevens van de betrokkene bij de betrokkene zelf worden verzameld of indien de gegevens van de betrokkene langs een andere weg worden verzameld.

De gegevens van de betrokkene worden bij de betrokkene verzameld

Indien de gegevens bij de betrokkene worden verzameld dient de verwerkingsverantwoordelijke de volgende informatie te verschaffen: de identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke, de contactgegevens van de functionaris gegevensbescherming, de verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd, de rechtsgrond voor de verwerking, de gerechtvaardigde belangen indien de verwerking op grond van het gerechtvaardigd belang is verricht, vermelding van de ontvangers of categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, indien de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land, om welk land het gaat en of dit land adequaat is verklaard, dan wel of er passende waarborgen zijn genomen, de rechten van de betrokkene, de periode gedurende de persoonsgegevens zullen worden opgeslagen, dat de betrokkene zijn toestemming ten alle tijden kan intrekken indien de verwerking op grond van toestemming is verricht, dat de betrokkene een klacht in kan dienen bij een toezichthoudende autoriteit, de reden voor verstrekking van de persoonsgegevens, de gevolgen indien de betrokkene de gegevens niet verstrekt en of de persoonsgegevens mede worden gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming, om wat voor besluitvorming het gaat en welke gevolgen dit kan hebben voor de betrokkene.

Overeenkomsten: uit het praktijkonderzoek blijkt dat in 33% (95 dossiers) de gegevens bij de betrokkene zijn verzameld, bij 100% van deze 95 dossiers wordt de volgende informatie verstrekt aan de betrokkene verstrekt: de identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke, de verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd, de rechtsgrond voor de verwerking, de reden waarvoor de persoonsgegevens worden verstrekt en de verplichting om de persoonsgegevens te verstrekken. Hieruit kan worden opgemaakt dat de theorie en praktijk voor een gedeelte met elkaar overeenkomen omdat niet alle informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene wordt verstrekt (zie het kopje 'verschillen' voor nadere informatie).

Verschillen: uit het praktijkonderzoek blijkt dat in geen enkel dossier, 0% van deze 95 dossiers, waar de gegevens bij de betrokkene zijn verzameld, informatie aan de betrokkene wordt verstrekt over de contactgegevens van de functionaris gegevensbescherming, de periode gedurende de persoonsgegevens zullen worden opgeslagen, de rechten van de betrokkene, de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de toezichthoudende autoriteit en de gevolgen indien de betrokkene de gegevens niet verstrekt. Hieruit valt op te maken dat de theorie en praktijk in dit opzicht niet met elkaar overeenkomen. Geconcludeerd kan worden dat niet volledig aan de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG wordt voldaan.

De overige nog niet aan de betrokkene verstrekte informatie, zoals de gerechtvaardigde belangen indien de verwerking op grond van het gerechtvaardigd belang is verricht, indien de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land, om welk land het gaat of dit land adequaat is verklaard dan wel of er passende waarborgen zijn genomen, vermelding van de

ontvangers of de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, dat de betrokkene zijn toestemming ten alle tijden kan intrekken indien de verwerking op grond van toestemming is verricht en of de persoonsgegevens mede worden gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming zijn in dit onderzoek niet van toepassing. Dit vanwege het feit dat, zoals eerder beschreven onder het kopje 'rechtmatigheid van de verwerking', de verwerking van persoonsgegevens op grond van een wettelijke plicht wordt gebaseerd. Daarnaast worden de persoonsgegevens niet aan een derde land doorgegeven en/of doorgestuurd/gedeeld met andere partijen die in dit geval de ontvangers worden genoemd. Tenslotte worden de persoonsgegevens niet gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming.

De gegevens van de betrokkene worden langs een andere weg verzameld

Indien de gegevens van de betrokkene langs een andere weg worden verzameld dient de verwerkingsverantwoordelijke de volgende informatie aan de betrokkene te verstrekken: de identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke, de contactgegevens van de functionaris gegevensbescherming, de verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd, de betrokken categorieën van persoonsgegevens, in voorkomend geval de ontvangers of categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, de rechtsgrond voor de verwerking, indien de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land, de vermelding om welk land het gaat en of het land adequaat is verklaard, de periode gedurende de persoonsgegevens zullen worden opgeslagen, de gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke, dat de betrokkene het recht heeft een klacht in te dienen bij de toezichthoudende autoriteit, de bron waar de persoonsgegevens vandaan komen en een melding indien de persoonsgegevens mede worden gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming.

Overeenkomsten: uit het praktijkonderzoek blijkt dat in 14,5% (42 dossiers) de persoonsgegevens via een andere weg worden verzameld, namelijk bij de werkgever, de Belastingdienst of bij het UWV. Bij 100% van deze 42 dossiers wordt de volgende informatie aan de betrokkene verstrekt: de identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke, de verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd en de rechtsgrond voor de verwerking. Hieruit kan worden opgemaakt dat de theorie en de praktijk voor een gedeelte met elkaar overeenkomen, omdat niet alle informatie uit art. 14 leden 1 en 2 aan de betrokkene wordt verstrekt (zie het kopje 'verschillen' voor nadere informatie).

Verschillen: uit het praktijkonderzoek blijkt dat in geen enkel dossier, 0% van deze 42 dossiers, waar de gegevens van de betrokkene via een andere weg zijn verzameld, informatie aan de betrokkene wordt verstrekt over de contactgegevens van de functionaris gegevensbescherming, de periode gedurende de persoonsgegevens zullen worden opgeslagen, de rechten van de betrokkene, het recht om een klacht in te dienen bij de toezichthoudende autoriteit en de bron waar de persoonsgegevens vandaan komen. Hieruit valt op te maken dat de theorie en praktijk in dit opzicht niet met elkaar overeenkomen. Er kan geconcludeerd worden dat niet volledig aan de informatieplicht uit art. 14 leden 1 en 2 wordt voldaan.

De overige nog niet aan de betrokkene verstrekte informatie, zoals de betrokken categorieën van persoonsgegevens, in voorkomend geval de ontvangers of de categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens, indien de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land, de vermelding om welk land het gaat en of het land adequaat is verklaard, de gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of een derde indien de verwerking op grond van het gerechtvaardigd belang is verricht, intrekking toestemming van de betrokkene indien de verwerking op grond van toestemming is verricht en een melding indien de persoonsgegevens mede worden gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming zijn in dit onderzoek niet van toepassing. Dit vanwege het feit dat, zoals eerder beschreven onder het kopje 'rechtmatigheid van de verwerking', de verwerking van persoonsgegevens op grond van een wettelijke plicht wordt gebaseerd. Daarnaast

worden de persoonsgegevens niet aan een derde land doorgegeven en/of doorgestuurd/gedeeld met andere partijen die in dit geval de ontvangers worden genoemd. Tenslotte worden de persoonsgegevens niet gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming.

5.2 Vergelijking tussen de resultaten uit het dossieronderzoek en de resultaten uit het interviewonderzoek

In deze paragraaf wordt de tweede analysedeelvraag beantwoord:

- Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de resultaten uit het dossieronderzoek en de resultaten uit het interviewonderzoek van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens?

Beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens

Beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie

Mededeling aan de betrokkene dat de persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt

Overeenkomsten: uit het dossieronderzoek blijkt dat in 47,2% (136 van de 288 dossiers) een besluit is te vinden waarin aan de betrokkene wordt meegedeeld dat zijn persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt. Uit het interviewonderzoek blijkt dat alle respondenten aangeven dat de betrokkene hierover wordt geïnformeerd bij de eerste aanschrijving. Hieruit valt op te maken dat het dossieronderzoek voor deze 136 dossiers overeenkomt met het interviewonderzoek. Ook blijkt uit het dossieronderzoek dat in de overige dossiers, in 52,8% (152 dossiers), geen besluit is terug te vinden waarin aan de betrokkene wordt meegedeeld dat zijn persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt. Uit het interviewonderzoek blijkt dat de respondenten aangeven de betrokkene hier niet van op de hoogte stellen indien tijdens het vooronderzoek blijkt dat er geen draagkracht is of indien de betrokkene in het buitenland woont, ondanks dat de persoonsgegevens worden ingezien. Geconcludeerd kan worden dat het dossieronderzoek overeenkomt met het interviewonderzoek.

Verschillen: er zijn geen verschillen te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek over dit onderwerp.

Mededeling aan de betrokkene in hoeverre de persoonsgegevens worden of zullen worden verwerkt

Overeenkomsten: uit het dossieronderzoek blijkt dat in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), een besluit is terug te vinden waarin de betrokkene wordt geïnformeerd over in hoeverre de persoonsgegevens worden of zullen worden verwerkt. Uit het interviewonderzoek blijkt dat de respondenten van Afdeling verhaal aangegeven de betrokkene hier niet van op de hoogte te stellen. Hieruit valt te concluderen dat het dossieronderzoek overeenkomt met het interviewonderzoek.

Verschillen: er zijn geen verschillen te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek.

De betrokkene wijzen op zijn rechten

Overeenkomsten: uit het dossieronderzoek blijkt dat in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), de betrokkene op zijn rechten wordt gewezen en ook niet wordt geïnformeerd op welke wijze de rechten uitgeoefend kunnen worden. Uit het interviewonderzoek komt naar voren dat de respondenten van Afdeling verhaal aangeven de betrokkene niet op zijn rechten te wijzen. Eén respondent geeft zelfs aan voor het eerst over het bestaan van de rechten te horen. Hieruit blijkt dat het dossieronderzoek en het interviewonderzoek met elkaar overeenkomen.

Verschillen: er zijn geen verschillen te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek.

Beginsel van doelbinding en onverenigbaar gebruik

De doeleinden zijn welbepaald, uitdrukkelijk vastgesteld en beschreven voor de verwerking

Overeenkomsten: uit het dossieronderzoek blijkt dat in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), terug te vinden is dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk zijn vastgesteld en zijn beschreven voordat de verwerking plaatsvindt. Uit het interviewonderzoek blijkt dat één respondent van Afdeling verhaal aangeeft dat de doeleinden vooraf niet zijn vastgesteld en beschreven. Hieruit blijkt dat het dossieronderzoek overeenkomt met het interviewonderzoek en dat er niet wordt voldaan aan dit beginsel.

Verschillen: uit het interviewonderzoek blijkt dat twee respondenten van Afdeling verhaal aangeven niet te weten of de doeleinden vooraf zijn vastgesteld en beschreven. Hieruit blijkt dat deze respondenten niet op de hoogte zijn of de doeleinden vooraf zijn vastgesteld en beschreven en zij de gegevens zonder doeleinden verwerken.

De persoonsgegevens worden voor andere doeleinden gebruikt

Overeenkomsten: uit het dossieronderzoek blijkt dat in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), de persoonsgegevens worden gebruikt voor andere doeleinden. Uit het interviewonderzoek blijkt dat de respondenten van Afdeling verhaal aangeven dat de persoonsgegevens niet voor andere doeleinden worden gebruikt. Hieruit valt op te maken dat het dossieronderzoek overeenkomt met het interviewonderzoek en dat de persoonsgegevens verder niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Verschillen: er zijn geen verschillen te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek.

Beginsel van minimale gegevensverwerking

De hoeveelheid gegevens staan in verhouding tot het gestelde doel van de verwerking

Overeenkomsten: in alle dossiers, 100% (288 dossiers), staat de hoeveelheid gegevens in verhouding tot het gestelde doel. Uit het interviewonderzoek blijkt dat dit ook het geval is, de respondenten geven aan dat zij van tevoren een doel voor ogen hebben en dat zij aan de hand van dit doel specifieke gegevens inzien en opvragen. Bij de vraag wat het gestelde doel inhoudt geven de respondenten aan dat dit het vaststellen van de onderhoudsplicht is. Hieruit blijkt dat het dossieronderzoek overeenkomt met het interviewonderzoek en dat aan dit beginsel wordt voldaan.

Verschillen: er zijn geen verschillen te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek.

Beginsel van opslagbeperking

Termijnen voor het bewaren/wissen van de persoonsgegevens

Overeenkomsten: uit het dossieronderzoek blijkt dat in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), te zien is dat er termijnen worden gehanteerd voor het wissen en/of bewaren van de dossiers. Uit het interviewonderzoek blijkt dat de respondenten van Afdeling verhaal aangegeven dat er inderdaad geen termijnen worden gehanteerd voor het wissen en/of bewaren van de dossiers. Eén respondent geeft daarbij aan dat in de digitale dossiers ook dossiers te vinden zijn van voor de tijd dat alle dossiers gedigitaliseerd moesten worden. Hieruit blijkt dat het dossieronderzoek en het interviewonderzoek met elkaar overeenkomen en dat aan dit aspect van het beginsel van opslagbeperking niet wordt voldaan.

Verschillen: er zijn geen verschillen te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek.

Termijnen voor het periodiek toetsen van persoonsgegevens

Overeenkomsten: er zijn geen overeenkomsten te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek.

Verschillen: uit het dossieronderzoek blijkt dat in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), een termijn is te vinden voor het periodiek toetsen van persoonsgegevens. Uit het interviewonderzoek blijkt dat de persoonsgegevens wel periodiek worden getoetst. Alle respondenten van Afdeling verhaal geven aan dat de persoonsgegevens periodiek worden getoetst bij een nieuwe zaak, een heronderzoek en bij het schrijven van een verzoekschrift. Ook geeft één respondent aan dat de persoonsgegevens periodiek worden getoetst door bij iedere zaak een koppeling te maken met de NAW-gegevens en de Basisregistratie Personen. Hieruit blijkt dat het dossieronderzoek niet overeenkomt met het interviewonderzoek en dat er aan dit aspect van het beginsel van opslagbeperking wel wordt voldaan.

De informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG

Overeenkomsten: er zijn geen overeenkomsten te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek over dit onderwerp.

Verschillen: uit het dossieronderzoek blijkt dat in 100% (95 dossiers) een deel van de informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene wordt verstrekt zoals de identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke, de verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd, de rechtsgrond voor de verwerking, de reden waarvoor de persoonsgegevens worden verstrekt en de verplichting om de persoonsgegevens te verstrekken. Uit het interviewonderzoek blijkt dat de respondenten van Afdeling verhaal niet bekend zijn met de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG en dus met de inhoud van dit artikel. Dit is opvallend gezien het feit dat een gedeelte van de informatie uit dit artikel wel aan de betrokkene wordt verstrekt. Hieruit valt op te maken dat het dossieronderzoek niet overeenkomt met het interviewonderzoek en dat de informatie die gedeeltelijk is verstrekt, niet is verstrekt omdat de AVG dit voorschrijft.

Verstrekking van de informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene

Overeenkomsten: uit het dossieronderzoek blijkt dat in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG is verstrekt bij het moment van de verkrijging van de persoonsgegevens van de betrokkene. Uit het interviewonderzoek blijkt dat de respondenten van Afdeling verhaal niet bekend zijn met dit artikel en met de termijn om de informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene te verstrekken indien de gegevens van de betrokkene worden verkregen. Hieruit valt op te maken dat het dossieronderzoek overeenkomt met het interviewonderzoek. Geconcludeerd kan worden dat de informatie niet, bij het moment van de verkrijging van de persoonsgegevens, aan de betrokkene kan worden verstrekt omdat de respondenten van Afdeling verhaal niet bekend zijn met de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG.

Verschillen: er zijn geen verschillen te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek.

De informatieplicht uit art. 14 leden 1 en 2 AVG

Overeenkomsten: er zijn geen overeenkomsten te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek over dit onderwerp.

Verschillen: uit het dossieronderzoek blijkt dat in 100% (42 dossiers) een gedeelte van de informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene wordt verstrekt zoals de identiteit en de contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke, de verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd en de rechtsgrond voor de verwerking. Uit het interviewonderzoek blijkt dat de respondenten van Afdeling verhaal niet bekend zijn met de informatieplicht uit art. 14 leden 1 en 2 AVG. Dit is opvallend gezien het feit dat een gedeelte van de informatie uit dit artikel wel aan de betrokkene wordt verstrekt. Hieruit valt op te maken dat het dossieronderzoek niet overeenkomt met het interviewonderzoek en dat de informatie die gedeeltelijk aan de betrokkene is verstrekt, niet is verstrekt omdat de AVG dit voorschrijft.

Verstrekking van de informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene

Overeenkomsten: uit het dossieronderzoek blijkt dat in geen enkel dossier, 0% (0 dossiers), de informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG binnen een redelijke termijn, uiterlijk binnen één maand, aan de betrokkene is verstrekt. Uit het interviewonderzoek blijkt dat de respondenten van Afdeling verhaal niet bekend zijn met dit artikel en met de termijn om de informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG aan de betrokkene te verstrekken. Hieruit valt op te maken dat het dossieronderzoek overeenkomt met het interviewonderzoek. Geconcludeerd kan worden dat de informatie niet binnen een redelijke termijn, uiterlijk binnen één maand, aan de betrokkene kan worden verstrekt omdat de respondenten van Afdeling verhaal niet bekend zijn met de informatieplicht uit art. 14 leden 1 en 2 AVG.

Verschillen: er zijn geen verschillen te benoemen tussen het dossieronderzoek en het interviewonderzoek.

6. Conclusie

In dit hoofdstuk wordt door middel van de belangrijkste onderzoeksresultaten, die zijn voortgekomen uit het literatuuronderzoek, praktijkonderzoek en de analyse, de centrale onderzoeksvraag beantwoord. De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

“In hoeverre voldoet de huidige werkwijze van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens aan de AVG?”

Er kan worden geconcludeerd dat als het gaat om de beginselen inzake gegevensverwerking de huidige werkwijze van Afdeling verhaal mogelijkheden biedt tot verbetering. De mogelijkheden voor verbetering liggen in het verstrekken van informatie, het vaststellen van een doelstelling, het vaststellen van bewaartermijnen en het beveiligen van de persoonsgegevens.

Uit het interviewonderzoek blijkt dat Afdeling verhaal de gegevens in eerste instantie bij de betrokkene verzamelt. Nadat de gegevens door de betrokkene zijn verstrekt, wordt de betrokkene niet van alle informatie voorzien uit art. 13 leden 1 en 2 AVG. Uit de resultaten blijkt namelijk dat een deel van de informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG niet wordt verstrekt. Ook blijkt uit de resultaten dat de betrokkene niet op de hoogte wordt gesteld over in hoeverre de persoonsgegevens zullen of zullen worden verwerkt. Uit de resultaten blijkt eveneens dat de betrokkene niet wordt geïnformeerd over zijn rechten en over de wijze waarop de rechten uitgeoefend kunnen worden.

Indien de betrokkene de gegevens niet verstrekt, worden de gegevens bij de werkgever, de Belastingdienst of het UWV verzameld. Uit de resultaten blijkt dat de betrokkene niet wordt geïnformeerd over dat de gegevens bij derden worden verzameld indien de betrokkene de gegevens zelf niet verstrekt. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de betrokkene tevens niet wordt voorzien van informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG.

Uit de resultaten blijkt dat de medewerkers van Afdeling verhaal bij het verzamelen van de gegevens een doel voor ogen hebben en dat zij op basis van dit doel de gegevens van de betrokkene bij de betrokkene, de werkgever, de Belastingdienst of het UWV opvragen. Alleen specifieke gegevens die nodig zijn voor het doel worden opgevraagd. Het doel is het vaststellen van de onderhoudsplicht. Echter staat de doelstelling nergens omschreven en/of vastgelegd. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er wel wordt voldaan aan de proportionaliteit, maar dat de verzamelde gegevens niet aan een kader kunnen worden getoetst waaruit geconcludeerd kan worden of de gegevens wel of niet noodzakelijk zijn voor het doel.

Daarnaast is onderzocht of de verzamelde persoonsgegevens na een bepaalde termijn worden gewist en hoelang de dossiers worden bewaard. Uit de resultaten blijkt dat Afdeling verhaal geen termijnen hanteert als het gaat om het bewaren en/of wissen van persoonsgegevens. De fysieke dossiers worden bewaard in een ladekast. De ladekast bevindt zich in een openbare ruimte. De fysieke dossiers kunnen worden ingezien door een lade open te trekken. De digitale dossiers worden bewaard in het digitaal dossier. De digitale dossiers zijn toegankelijk voor alle medewerkers van de administratieve dienstverlening die in kunnen loggen in het digitaal dossier door middel van een inlogcode. Om de digitale dossiers van Afdeling verhaal in te zien, dient het BSN van de betrokkene ingevoerd te worden in het digitaal dossier. Het BSN is eenvoudig te vinden in het systeem. Het systeem wordt dagelijks, door alle medewerkers van de administratieve dienstverlening, gebruikt. Zowel de fysieke als de digitale dossiers zijn voor de administratieve dienstverlening toegankelijk. Hieruit kan geconcludeerd worden dat Afdeling verhaal het risico loopt dat onbevoegde personen de dossiers van Afdeling verhaal in kunnen inzien.

Uit het voorgaande kan geconcludeerd worden dat de huidige werkwijze van Afdeling verhaal op dit moment niet aan (alle) eisen van de AVG voldoet. De huidige werkwijze dient, om aan de eisen van de AVG te voldoen, verbeterd te worden. Hoe de huidige werkwijze verbeterd kan worden is te lezen in de aanbevelingen, zie hoofdstuk 7.

7. Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van dit onderzoek kunnen onderstaande aanbevelingen worden gedaan aan de opdrachtgever.

1. Breidt de informatie in de brief aan de betrokkene uit
 - Er kan in een zo vroeg mogelijk stadium, in de eerste aanschrijving, worden aangegeven in hoeverre de persoonsgegevens zullen worden verwerkt.
 - Er kan worden aangegeven welke rechten de betrokkene heeft en op welke wijze de rechten uitgeoefend kunnen worden. Deze informatie is terug te vinden in het privacybeleid van de gemeente Groningen onder het kopje "Rechten van de betrokkenen". In dit geval kan in de eerste brief aan de betrokkene "De eerste aanschrijving" worden verwezen naar het privacybeleid van de gemeente Groningen. Het privacybeleid dient als bijlage bij de brief te worden toegevoegd.
2. Verstrek aan de betrokkene informatie uit art. 13 en 14 leden 1 en 2 AVG op het moment dat de gegevens bij de betrokkene zelf of bij een andere partij worden verzameld.
 - Indien de gegevens bij de betrokkene worden verzameld, dit gebeurt bij de eerste aanschrijving, kan de informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG worden verstrekt op het moment dat de persoonsgegevens van de betrokkene zijn verkregen.
 - Indien de gegevens bij een andere partij worden verzameld, kan de informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG worden verstrekt op het moment dat de gegevens bij de werkgever, de Belastingdienst of het UWV worden verzameld, uiterlijk binnen een maand na de verkrijging van de persoonsgegevens van één van deze partijen.
 - De bovenstaande informatie kan in een (nieuwe) brief worden vormgegeven of in de vorm van een privacy statement.
3. Beschrijf de doeleinden van de verwerking van persoonsgegevens en laat deze vastleggen door de functionaris gegevensbescherming, zodat de functionaris gegevensbescherming de doeleinden kan vastleggen in het verwerkingsregister.
4. Uniformeer de werkwijze als het gaat om het treffen van maatregelen omtrent de actualiteit en juistheid van de persoonsgegevens door aan de medewerkers van Afdeling verhaal de verplichting op te leggen om de NAW-gegevens te koppelen aan de Basisregistratie Personen. De Basisregistratie Personen zorgt ervoor dat de NAW-gegevens worden bijgewerkt indien zich een wijziging in de NAW-gegevens voordoet.
5. Achterhaal de termijn voor het wissen van persoonsgegevens en leg deze vast zodat het duidelijk is wanneer het dossier vernietigd dient te worden.
 - Deze termijn aan de betrokkene meedelen in de eerste aanschrijving.
 - Deze termijn doorgeven aan de functionaris gegevensbescherming, zodat dit kan worden vastgelegd in het verwerkingsregister.
6. Inventariseer bij de afdeling faciliteiten over de mogelijkheden om de digitale dossiers te beveiligen. Dit om de kans te beperken dat onbevoegden de persoonsgegevens, die door de medewerkers van Afdeling verhaal worden verwerkt, in kunnen zien.
 - Er kan gedacht worden aan een beveiliging met een twee-authenticatiesysteem. Dit systeem kan worden gekoppeld aan de dossiers van de klanten van Afdeling verhaal.
7. Inventariseer bij de afdeling faciliteiten over de mogelijkheden om de fysieke dossiers te beveiligen. Dit om de kans te beperken dat onbevoegden de dossiers, die in de ladekast zijn opgeborgen, in kunnen zien.
 - Er kan gedacht worden aan een mechanisch combinatieslot.
8. Organiseer jaarlijks een bijeenkomst met de functionaris gegevensbescherming.
 - In deze bijeenkomst kan aandacht worden besteed aan de problematiek die zich op dat moment rondom de AVG voordoet. De medewerkers van Afdeling verhaal kunnen tijdens deze bijeenkomst vragen stellen en/of casussen voorleggen waar zij op dat moment tegen aan lopen. Ook zorgt de bijeenkomst voor blijvende

bewustwording, in het kader van het rechtmatig omgaan met de persoonsgegevens van betrokkenen, onder de medewerkers van Afdeling verhaal.

9. Overhandig het privacybeleid aan de medewerkers van Afdeling verhaal. Dit zodat het voor hen duidelijk is welke artikelen van de AVG in het privacybeleid zijn opgenomen. Hierdoor weten de medewerkers van Afdeling verhaal welke maatregelen gemeente Groningen heeft genomen om de veiligheid van de persoonsgegevens te waarborgen. Het privacybeleid kan als houvast dienen bij de uitvoering van de werkzaamheden in de praktijk.

8. Lijst van veel voorkomende afkortingen en begrippen

Afkortingenlijst

Art. : Artikel

AVG: Algemene verordening gegevensbescherming (ook wel: “Privacywetgeving”)

EU: Europese Unie

FG: Functionaris gegevensbescherming

NAW-gegevens: Verkorte benaming voor de gegevens van de naam, adres en woonplaats

O.g.v.: Op grond van

Preamble: Preamble van de Algemene verordening gegevensbescherming

Pw: Participatiewet

UAVG: Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming

Wbp: Wet bescherming persoonsgegevens

Definitielijst

Autoriteit Persoonsgegevens: De Nederlandse gegevensbeschermingsautoriteit en het zelfstandig bestuursorgaan dat in Nederland bij wet als toezichthouder is aangesteld voor het toezicht op het verwerken van persoonsgegevens

Basisregistratie personen: Een systeem dat persoonsgegevens bevat van inwoners van Nederland (ingezetenen) en van personen die Nederland hebben verlaten (niet ingezetenen)

Betrokkene: Een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon waarvan de gegevens worden verwerkt

Bijstandsgerechtigde: Een natuurlijke persoon die recht heeft op een uitkering op grond van de Participatiewet

Bijstandsuitkering: Uitkering op grond van de Participatiewet

Europees Parlement: Het wetgevend orgaan van de EU

Europese Commissie: De politiek, onafhankelijke, uitvoerende tak van de EU

Europese Unie: Een economische en politieke samenwerking van 28 Europese landen

Extensieve interpretatie: Uitbreidende uitleg en hantering van een rechtsregel

Functionaris gegevensbescherming: Een natuurlijke persoon die binnen de organisatie toezicht houdt op de toepassing en naleving van de AVG

Lidstatelijk recht: Het recht van de EU

Lidstaten: Landen als leden van de EU

Nationaal recht: Het eigen recht van een soevereine staat

Natuurlijke persoon: Een mens (individu) die in het recht als rechtssubject is erkend en daarmee drager is van wettelijke rechten en plichten

Onderhoudsplichtige: Een persoon die verplicht is bij te dragen in de kosten van levensonderhoud van iemand, bijvoorbeeld van de partner of kind(eren)

Persoonsgegevens: Alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon ("de betrokkene"); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identifier zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identifier of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon

Privacy statement: Een privacyverklaring

Rectificeren: Een fout herstellen

Suwinet: Een systeem waarin maatschappelijk gevoelige persoonsgegevens van burgers kunnen worden uitgewisseld in het kader van werk en inkomen en die bij andere overheidsinstanties of basisregistraties zijn opgeslagen

Toezichthoudende autoriteit: Een door een lidstaat ingestelde onafhankelijke overheidsinstantie

Verordening: Richtlijn 95/46/ EG van het Europees Parlement en de Raad, van 27 april 2016 (AVG)

Verwerking: Een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens

Verwerkingsverantwoordelijke: Een natuurlijke persoon of rechtspersoon die, alleen of samen met andere, het doel van de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt. In de private sector is dit de natuurlijke persoon of rechtspersoon onder wiens verantwoordelijkheid de gegevensverwerking plaatsvindt

Voorliggende voorziening: De mogelijkheid hebben om de kosten op een andere manier vergoed te krijgen waardoor er geen recht bestaat op een bijstandsuitkering

Wet in formele zin: Een wet dat tot stand is gekomen door de regering en Staten-Generaal tezamen

9. Literatuurlijst

Wet- en regelgeving

- Algemene verordening gegevensbescherming
- Memorie van Toelichting Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming
- Participatiewet
- Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming

Literatuur

- A. Engelfriet, L. Chew-Meij & P.Kager, *De Algemene Verordening Gegevensbescherming. Artikelgewijs commentaar*, Amsterdam: Ius Mentis 2018.
- Autoriteit persoonsgegevens, *Verantwoordingsplicht*, onbekend, <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/> (laatst geraadpleegd op 10 juli 2019).
- C.N.J. de Vey Mestdagh e.a., *Inleiding IT-recht*, Groningen: Foundation for Law & ICT 2019.
- Decentrale overheid, *Beleidsregels verhaal WWB en WIJ gemeente Groningen*, [https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Actueel/Groningen%20\(Gr\)/CV-DR105121.html](https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Actueel/Groningen%20(Gr)/CV-DR105121.html) (laatst geraadpleegd op 20 juni 2019).
- **De Vries & Goudsmit, *NJB 2016/2017*, afl. 22, p.5**
H. de Vries & M. Goudsmit, 'Voorsorteren op de Algemene Verordening Gegevensbescherming: twee stappen vooruit, één stap terug', *NJB 2016/2017*, afl. 22, p. 5.
- **Engelfriet, *VFP 2018/41*, p.3**
A. Engelfriet, 'AVG compliance in de praktijk', *VFP 2018/41*, p. 3.
- Europees adviesorgaan, *Opinion 03/2013 on purpose limitation*, onbekend, 2013.
- EUR-Lex Europa, *Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en De Raad*, 24 oktober 1995 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31995L0046&from=EN> (laatst geraadpleegd op 20 juni 2019).
- EUR-Lex Europa, *Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en De Raad*, 27 april 2016, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex%3A32016R0679> (laatst geraadpleegd op 20 juni 2019).
- EUR-Lex Europa, *Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en De Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens*, 25 januari 2012, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0011:FIN:NL:PDF> (laatst geraadpleegd op 20 juni 2019).
- Gemeente Groningen, *Privacybeleid gemeente Groningen 2018*, 29 mei 2018, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2018-118888.html> (laatst geraadpleegd op 20 juni 2019).
- J. Brinkman, *Beroep op onderzoek*, Groningen: Noordhoff Uitgevers B.V. 2014.
- J.M.A. Berkvens e.a., *Privacybeleid in 46 checklists. Van Wbp naar AVG en UAVG*, Amsterdam: Berghauser Pont Publishing 2018.
- J. Terstegge, K. Versmissen & N.Krijgsman, *Grip op de AVG de nieuwe privacywet voor niet-juristen*, Deventer: Wolters Kluwer Nederland B.V. 2017.
- L. Janssen, *De kleine gids AVG: privacy en beroepsgeheim in het sociale domein, moeilijke zaken makkelijk uitgelegd*, Venlo: Wolters Kluwer Nederland B.V. 2018.
- **Snijders, *DJ 2018/1997*, afl. 3, p. 83**
S.M. Snijders, 'De AVG en transparantie', *DJ 2018/1997*, afl. 3, p. 83.
- T.F.M. Hooghiemstra & S.Nouw, *Sdu commentaar AVG*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2018.

- W. Schermer, D. Hagenauw & N. Falot, *Handleiding Algemene verordening gegevensbescherming en Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming*, Den Haag: Rijksoverheid 2018.
- W. Vermeulen, *Decentralization of social policy in The Netherlands*, onbekend, 2015.

Jurisprudentie

- Rb. Den Haag (ktr.) 11 september 2019, ECLI:NL:RBDHA:2018:10910.
- Rb. Midden-Nederland (ktr.) 13 augustus 2019, ECLI:NL:RBMNE:2018:3624.
- Rb. Oost-Brabant (vzr.) 7 augustus 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:3609.
- Rb. Utrecht (vzr.) 6 april 2012, ECLI:NL:RBUTR:2012:BW1070.

Parlementaire stukken

- *Kamerstukken II* 1997/98, 25892, 3, p. 8.
- *Kamerstukken II* 2017/18, 34851, 3, p. 30.
- *Kamerstukken II* 2017/18, 34851, 3, p. 35.

10. Bijlagen

Bijlage 1: checklist dossieronderzoek

1. Bij wie zijn de persoonsgegevens uit het dossier verzameld?

- ☐ Bij de betrokkene zelf
- ☐ Bij de werkgever van de betrokkene
- ☐ Bij de Belastingdienst
- ☐ Bij het UWV
- ☐ De gegevens zijn niet bij een partij verzameld

Indien de gegevens niet bij de betrokkene zijn verzameld, ga dan door naar vraag 5 en sla vraag 2, 3 en 4 over.

Indien de gegevens niet zijn verzameld, ga dan door naar vraag 8 en sla de vragen 2,3,4,5,6 en 7 over.

2. Is er in het dossier te zien dat de verwerkingsverantwoordelijke aan zijn informatieplicht heeft voldaan indien de persoonsgegevens bij de betrokkene zijn verzameld?

- ☐ Ja
- ☐ Gedeeltelijk
- ☐ Nee
- ☐ Nee, want de gegevens zijn niet verzameld bij de betrokkene
- ☐ Nee, want de betrokkene beschikt al over de informatie

Begint het antwoord op de vorige vraag met een nee, ga dan door naar vraag 5 en sla vraag 3 en 4 over.

Is het antwoord op de vorige vraag ja of gedeeltelijk, ga dan door naar vraag 3 en 4 en sla vraag 5, 6 en 7 over.

3. Welke informatie is aan de betrokkene verstrekt indien de gegevens van de betrokkene bij de betrokkene zijn verzameld?

- ☐ Alle informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG
- ☐ De identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke
- ☐ De contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke
- ☐ De contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming
- ☐ De verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd
- ☐ De rechtsgrond voor de verwerking
- ☐ De gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of een derde indien de verwerking o.g.v. het gerechtvaardigd belang is verricht
- ☐ In voorkomend geval, de ontvangers of categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens
- ☐ Indien de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land, de vermelding om welk land het gaat, of het land adequaat is verklaard, dan wel of er passende waarborgen zijn genomen
- ☐ De periode gedurende de persoonsgegevens zullen worden opgeslagen
- ☐ De rechten van de betrokkene
- ☐ Dat de betrokkene zijn toestemming ten alle tijden kan intrekken, indien de verwerking op grond van toestemming van de betrokkene is verricht

- ☐ Het recht van de betrokkene om een klacht in te dienen bij de toezichthoudende autoriteit
- ☐ De reden waarvoor de persoonsgegevens worden verstrekt (wettelijke of contractuele verplichting)
- ☐ De verplichting van de betrokkene om de persoonsgegevens te verstrekken
- ☐ De gevolgen indien de betrokkene de gegevens niet verstrekt
- ☐ Een melding indien de persoonsgegevens mede worden gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming alsmede het belang en de verwachte gevolgen van de verwerking voor de betrokkene

4. Is er in het dossier te zien dat de informatie uit art. 13 leden 1 en 2 AVG bij het moment van de verkrijging van de persoonsgegevens door de verwerkingsverantwoordelijke is verstrekt?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

5. Is er in het dossier te zien dat de verwerkingsverantwoordelijke aan zijn informatieplicht heeft voldaan indien de persoonsgegevens langs een andere weg dan bij de betrokkene zijn verzameld?

- ☐ Ja
- ☐ Gedeeltelijk
- ☐ Nee
- ☐ Nee, want de betrokkene beschikt al over de informatie
- ☐ Nee, want dit blijkt onmogelijk
- ☐ Nee, want dit kost onevenredig veel spanning
- ☐ Nee, want het verkrijgen van de persoonsgegevens is bij de wet verplicht
- ☐ Nee, de persoonsgegevens moeten vertrouwelijk blijven i.v.m. het beroepsgeheim van de verwerkingsverantwoordelijk

Beginnt het antwoord op de vorige vraag met een nee, ga dan door naar vraag 8

6. Welke informatie is aan de betrokkene verstrekt indien de gegevens van de betrokkene bij een andere partij zijn verzameld?

- ☐ Alle informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG
- ☐ De identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke
- ☐ De contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke
- ☐ De contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming
- ☐ De verwerkingsdoeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn bestemd
- ☐ De rechtsgrond voor de verwerking
- ☐ De betrokken categorieën van persoonsgegevens
- ☐ In voorkomend geval, de ontvangers of categorieën van ontvangers van de persoonsgegevens
- ☐ Indien de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land, de vermelding om welk land het gaat, of het land adequaat is verklaard, dan wel of er passende waarborgen zijn genomen
- ☐ De periode gedurende de persoonsgegevens zullen worden opgeslagen

- ☐ De gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of van een derde indien de verwerking o.g.v. het gerechtvaardigd belang is verricht
- ☐ De rechten van de betrokkene
- ☐ Dat de betrokkene zijn toestemming ten alle tijden kan intrekken, indien de verwerking o.g.v. toestemming is verricht
- ☐ Het recht van de betrokkene om een klacht in te dienen bij de toezichthoudende autoriteit
- ☐ De bron waar de persoonsgegevens vandaan komen, en in voorkomend geval, of zij afkomstig zijn van openbare bronnen
- ☐ Een melding indien de persoonsgegevens mede worden gebruikt voor geautomatiseerde besluitvorming alsmede het belang en de verwachte gevolgen

7. Is er in het dossier te zien dat de informatie uit art. 14 leden 1 en 2 AVG binnen een redelijke termijn, uiterlijk binnen één maand na de verkrijging van de persoonsgegevens, aan de betrokkene is verstrekt?

- ☐ Ja, uiterlijk binnen één maand
- ☐ Nee

8. Is er in het dossier een besluit te vinden waarin aan de betrokkene wordt meegedeeld dat zijn persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

9. Is er in het dossier een besluit te vinden waarin aan de betrokkene wordt meegedeeld in hoeverre de persoonsgegevens worden verwerkt of zullen worden verwerkt?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

10. Is er in het dossier een besluit te vinden waarin de betrokkene op zijn rechten wordt gewezen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Is het antwoord op de vorige vraag een nee, ga dan door naar vraag 13

11. Zo ja, op welke rechten wordt de betrokkene gewezen?

- ☐ De betrokkene wordt op al zijn rechten gewezen
- ☐ Recht op inzage
- ☐ Recht op vergetelheid
- ☐ Recht op rectificatie
- ☐ Recht op dataportabiliteit
- ☐ Recht op beperking van de verwerking
- ☐ Indien van toepassing, het recht met betrekking tot geautomatiseerde besluitvorming en profilering
- ☐ Recht van bezwaar

12. Is er in het dossier terug te vinden dat de betrokkene is geïnformeerd over hoe zijn rechten kunnen worden uitgeoefend?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

13. Zijn er in het dossier vooraf gestelde beschreven doeleinden, voordat de gegevensverwerking is verricht, terug te vinden?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

14. Is er in het dossier terug te vinden dat de persoonsgegevens voor andere doeleinden worden gebruikt dan dat zij in eerste instantie bedoeld waren?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

15. Staan de hoeveelheid gegevens in verhouding tot het gestelde doel van de verwerking?

- ☐ Ja, alleen de gegevens die nodig zijn voor het onderzoek zijn terug te vinden in het dossier
- ☐ Nee

16. Is er in het dossier een termijn te vinden voor hoelang de persoonsgegevens worden bewaard?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Is het antwoord op de vorige vraag een nee, ga dan door naar vraag 18

17. Zo ja, wat is de termijn voor het bewaren van de persoonsgegevens?

- ☐ Kortere dan 5 jaar
- ☐ 5 jaar
- ☐ Langer dan 5 jaar
- ☐ Anders, namelijk:

18. Is er in het dossier een termijn te vinden voor het wissen van persoonsgegevens?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Is het antwoord op de vorige vraag een nee, ga dan door naar vraag 20

19. Zo ja, wat is de termijn voor het wissen van de persoonsgegevens?

- ☐ Kortere dan 5 jaar
- ☐ 5 jaar
- ☐ Langer dan 5 jaar
- ☐ Anders, namelijk:

20. Is er in het dossier een termijn te vinden wanneer de persoonsgegevens periodiek worden getoetst?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Is het antwoord op de vorige vraag een nee, ga dan door naar vraag 22

21. Zo ja, wat is de termijn voor de periodieke toetsing van de persoonsgegevens?

- ☐ Korter dan één jaar
- ☐ Één jaar
- ☐ Langer dan één jaar
- ☐ Anders, namelijk:

22. Is er uit het dossier op te maken dat de verwerking van persoonsgegevens aan één van de zes rechtmatigheidsgrondslagen voldoet?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Is het antwoord op de vorige vraag een nee, ga dan door naar vraag 24

23. Zo ja, op welke rechtmatigheidsgrondslag is de gegevensverwerking gebaseerd?

- ☐ Op grond van toestemming van de betrokkene
- ☐ Ter uitvoering van een overeenkomst
- ☐ Op grond van een wettelijke plicht
- ☐ Om de vitale belangen te beschermen
- ☐ Op grond van een taak in het algemeen belang
- ☐ Voor de uitoefening van het openbaar gezag
- ☐ Voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang

Indien het antwoord op de vorige vraag niet op grond van toestemming van de betrokkene is, ga dan door naar vraag 26

24. Indien de gegevensverwerking op grond van toestemming van de betrokkene is gebaseerd, is aan de betrokkene voorafgaande aan de toestemming een toestemmingsvraag gesteld?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Indien het antwoord op de vorige vraag niet op grond van de behartiging van het gerechtvaardigd belang is, sla dan vraag 25 over

25. Indien de gegevensverwerking op grond van de behartiging van het gerechtvaardigd belang is gebaseerd, is er in het dossier een belangenafweging te vinden?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Einde

Bijlage 2: interviewlijst medewerkers verhaal

Introductie

Als eerst wil ik u bedanken dat u mee wilt werken aan dit interview. Zoals u ook al wel weet voer ik voor Afdeling verhaal een onderzoek uit. Het doel van dit onderzoek is om te onderzoeken in hoeverre de huidige werkwijze van Afdeling verhaal ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens voldoet aan de eisen van de AVG. Om deze vraag te kunnen beantwoorden is het belangrijk om dit onderwerp in de praktijk te onderzoeken. Dit is dan ook de reden dat ik interviews af ga nemen zodat er een beeld wordt geschetst over de uitvoering van de huidige werkwijze.

Het interview is verdeeld in verschillende onderwerpen. De onderwerpen die aan bod zullen komen zijn: algemeen, werkwijze, toekomst en overig. Eerst zal ik beginnen met een aantal algemene vragen over uw werk binnen deze organisatie. Vervolgens zal ik verder ingaan op de werkwijze van Afdeling verhaal als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens. Tenslotte komen er nog wat vragen langs over het onderwerp toekomst en overig.

Mocht u na het interview nog wat willen toevoegen of wat willen vragen, dan is daar ruimte voor. Het interview zal ongeveer een halfuur tot drie kwartier duren. Alles wat tijdens het interview wordt besproken is geheel vertrouwelijk. Het interview zal zo worden uitgewerkt dat er niet uit te herleiden valt wie wat heeft gezegd. Het interview zal daarnaast worden opgenomen. De opname is bedoeld dat ik tijdens het interview niet mee hoeft te schrijven en hiermee voorkom dat ik belangrijke informatie mis. Ik ben de enige die de opname zal beluisteren en ik zal de opname nadat het interview is uitgewerkt onmiddellijk verwijderen. Heeft u bezwaar tegen de opname?

Algemeen

1. Wat is uw functie binnen de Gemeente Groningen?
2. Hoelang werkt u binnen uw huidige functie?
3. Bent u bekend met de AVG?
4. Weet u ook waarom het van belang is om aan de AVG te voldoen?
5. In hoeverre bent u op de hoogte van de vereisten die de AVG met zich meebrengt?
6. Hoe bent u van informatie voorzien over de invoering van de AVG?

Werkwijze

Behoorlijkheid en transparantie

7. Wanneer wordt de betrokkene als eerst op de hoogte gesteld over dat zijn persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt?
8. Hoe stelt u de betrokkene op de hoogte over het feit dat de persoonsgegevens van de betrokkene worden verwerkt?
9. Hoe stelt u de betrokkene op de hoogte over in hoeverre zijn persoonsgegevens worden verwerkt?

Een betrokkene heeft vanuit de AVG een aantal rechten toegekend gekregen waaronder het recht op inzage, vergetelheid, rectificatie, dataportabiliteit, beperking van de verwerking, het recht met betrekking tot geautomatiseerde besluitvorming en profilering en het recht van bezwaar.

10. Wordt de betrokkene door u op de zojuist benoemde rechten gewezen?
➤ Zo ja, op welke manier wordt de betrokkene op zijn rechten gewezen?

11. Hoe wordt de betrokkene gewezen op de wijze hoe de rechten uitgeoefend kunnen worden?

Doelbinding en onverenigbaar gebruik

12. Zijn de doeleinden van de verwerking voordat de verwerking plaatsvindt, vastgelegd en beschreven?

13. Worden de persoonsgegevens ook verwerkt voor andere doeleinden dan waarvoor ze in eerste instantie bedoeld waren?

➤ Zo ja, voor welke doeleinden?

Minimale gegevensverwerking

14. Hoeveel persoonsgegevens worden er per dossier verwerkt?

15. Hoe stellen jullie vast dat de hoeveelheid gegevens in verhouding staat tot het gestelde doel?

Juistheid

16. Hoe weet u dat de persoonsgegevens van de betrokkene actueel en juist zijn?

17. Hoe zorgt u ervoor dat de persoonsgegevens van de betrokkene actueel en juist zijn?

18. Wordt de juistheid van de persoonsgegevens gecontroleerd?

➤ Zo ja, hoe vaak wordt er een controle uitgevoerd?

Opslagbeperking

19. Wordt er een termijn gehanteerd voor het bewaren van persoonsgegevens?

- Zo ja, wat is de termijn voor het bewaren van persoonsgegevens?

20. Wordt er een termijn gehanteerd voor het wissen van persoonsgegevens?

- Zo ja, wat is de termijn voor het wissen van persoonsgegevens?

21. Worden de persoonsgegevens periodiek getoetst?

- Zo ja, wat is de termijn voor het periodiek toetsen van de gegevens?

➤ Indien er termijnen zijn, waar zijn deze termijnen vastgelegd?

Integriteit en vertrouwelijkheid

22. Hoe worden de dossiers bewaard?

23. Hoe krijgt u toegang tot de persoonsgegevens in het systeem?

➤ Toegang/ wachtwoorden/autorisaties

24. Hoe krijgt u toegang tot de persoonsgegevens in de fysieke dossiers?

25. Wie hebben toegang tot de persoonsgegevens en dus tot de dossiers?

Informatieplicht

26. Bent u op de hoogte van het bestaan van de informatieplicht uit art. 13 leden 1 en 2 AVG en art. 14 leden 1 en 2 AVG?

27. Stelt u de betrokkene op de hoogte over het feit dat zijn persoonsgegevens bij een andere partij worden verzameld?
- Zo ja, hoe wordt de betrokkene hiervan op de hoogte gesteld?
 - Indien het antwoord per brief is, wat staat in de brief aangegeven?

Rechtmatigheid van de verwerking

Indien de gegevensverwerking niet op grond van toestemming van de betrokkene is verricht, dient er een proportionaliteit en subsidiariteitstoets worden verricht. Proportionaliteit houdt in dat er gekeken moet worden of met de verwerking van de gegevens het gestelde doel kan worden bereikt. Subsidiariteit houdt in dat er gekeken moet worden naar of het gestelde doel, niet op een andere, minder ingrijpende wijze kan worden bereikt.

28. Hoe wordt in de praktijk invulling gegeven aan de proportionaliteit- en subsidiariteitsbeginsel?

Privacybeleid

29. Bent u op de hoogte van het bestaan van het privacybeleid van de gemeente Groningen?
30. Worden de werkzaamheden volgens het privacybeleid verricht?
31. Weet u wat er in het privacybeleid is opgenomen over het verwerken van persoonsgegevens?
32. Heeft u een geheimhoudingsplicht moeten tekenen?
33. Wie verwerken de persoonsgegevens van onderhoudsplichtigen binnen de gemeente Groningen?

Toekomst

34. Wat zijn de zorgen die u heeft met betrekking tot de AVG?
35. Wat zou u in de toekomst anders willen zien als het gaat om het aanpassen van de huidige werkwijze conform de AVG?
36. Blijft u de huidige werkwijze doorvoeren in de toekomst?

Overige

37. In hoeverre denkt u dat de huidige werkwijze aan de AVG voldoet op dit moment?
38. Worden er controles uitgevoerd met betrekking tot de naleving van de AVG binnen de gemeente Groningen?
39. Hebt u ooit contact gehad met de functionaris voor gegevensbescherming met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens?
40. In hoeverre u op de hoogte van de maatregelen en consequenties van de AVG?

Afsluiting

Einde van het interview. Nog wat toe te voegen? Nog vragen?

Bedankt voor uw medewerking

Mocht uiteindelijk blijken dat ik nog informatie mis zou ik dan nog contact met u mogen opnemen?

Bijlage 3: interviewlijst functionaris gegevensbescherming

Introductie

Als eerst wil ik u bedanken dat u mee wilt werken aan dit interview. Zoals u ook al wel weet voer ik voor Afdeling verhaal een onderzoek uit. Het doel van dit onderzoek is om te onderzoeken in hoeverre de huidige werkwijze van Afdeling verhaal ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens voldoet aan de eisen van de AVG. Om deze vraag te kunnen beantwoorden is het belangrijk om dit onderwerp in de praktijk te onderzoeken. Dit is dan ook de reden dat ik interviews af ga nemen zodat er een beeld wordt geschetst over de uitvoering van de huidige werkwijze.

Het interview is verdeeld in verschillende onderwerpen. De onderwerpen die aan bod zullen komen zijn: algemeen, werkwijze, toekomst en overig. Eerst zal ik beginnen met een aantal algemene vragen over uw werk binnen deze organisatie. Vervolgens zal ik verder ingaan op de werkwijze van Afdeling verhaal als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens. Tenslotte komen er nog wat vragen langs over het onderwerp toekomst en overig.

Mocht u na het interview nog wat willen toevoegen of wat willen vragen, dan is daar ruimte voor. Het interview zal ongeveer een halfuur tot drie kwartier duren. Alles wat tijdens het interview wordt besproken is geheel vertrouwelijk. Het interview zal zo worden uitgewerkt dat er niet uit te herleiden valt wie wat heeft gezegd. Het interview zal daarnaast worden opgenomen. De opname is bedoeld dat ik tijdens het interview niet mee hoeft te schrijven en hiermee voorkom dat ik belangrijke informatie mis. Ik ben de enige die de opname zal beluisteren en ik zal de opname nadat het interview is uitgewerkt onmiddellijk verwijderen. Heeft u bezwaar tegen de opname?

Algemeen

1. Wat is uw functie binnen de Gemeente Groningen?
2. Hoelang werkt u binnen uw huidige functie?
3. Wat is uw rol?
4. Wat verstaat u onder consequenties en sancties bij het niet naleven van de eisen die de AVG stelt?
5. Wie maakt het privacybeleid?

Werkwijze

6. In hoeverre bent u op de hoogte van de werkwijze van Afdeling verhaal van de gemeente Groningen?
7. Heeft u ooit eerder contact gehad met de medewerkers van Afdeling verhaal over hun werkwijze?
 - Zo ja, waar ging het over?
8. Treft u maatregelen binnen de gemeente Groningen om ervoor te zorgen dat de medewerkers van Afdeling verhaal zich aan de AVG houden?
 - Zo ja, wat voor maatregelen?
9. In hoeverre denkt u dat alle medewerkers van Afdeling verhaal op de hoogte zijn van de verplichtingen die de AVG met zich meebrengt?
10. In hoeverre denkt u dat de medewerkers van Afdeling verhaal op de hoogte zijn van het privacybeleid?
11. In hoeverre denkt u dat de medewerkers van Afdeling verhaal uitvoering geven aan hun werkwijze met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens volgens de artikelen die in het privacybeleid zijn opgenomen?
12. Heeft u tot nu toe controles/inspecties uitgevoerd met betrekking tot de naleving van de AVG?

- Zo ja, hoe vaak? En wat waren de resultaten van deze controles?
- 13. Waar moeten de medewerkers van Afdeling verhaal op letten indien de AVG niet wordt nageleefd?
- 14. Wat doet u om te voorkomen dat er maatregelen en consequenties worden opgelegd?
- 15. Wat zou er kunnen gebeuren op het moment dat u inziet dat Afdeling verhaal haar verantwoordelijkheden rondom de AVG niet neemt?
- 16. Wat wordt vooral als een knelpunt(en) bij andere afdelingen gezien als het gaat om het naleven van de AVG?
- 17. Waar gaan afdelingen voornamelijk de fout in?
- 18. Hoe denkt u de aandacht van de medewerkers van Afdeling verhaal onder de AVG te brengen?

Toekomst

- 19. Wat zijn de zorgen die u heeft met betrekking tot de AVG bij Afdeling verhaal?
- 20. Blijft u uw huidige werkwijze doorvoeren in de toekomst?

Overige

- 21. In hoeverre denkt u dat Afdeling verhaal op dit moment voldoet aan de eisen die de AVG stelt?

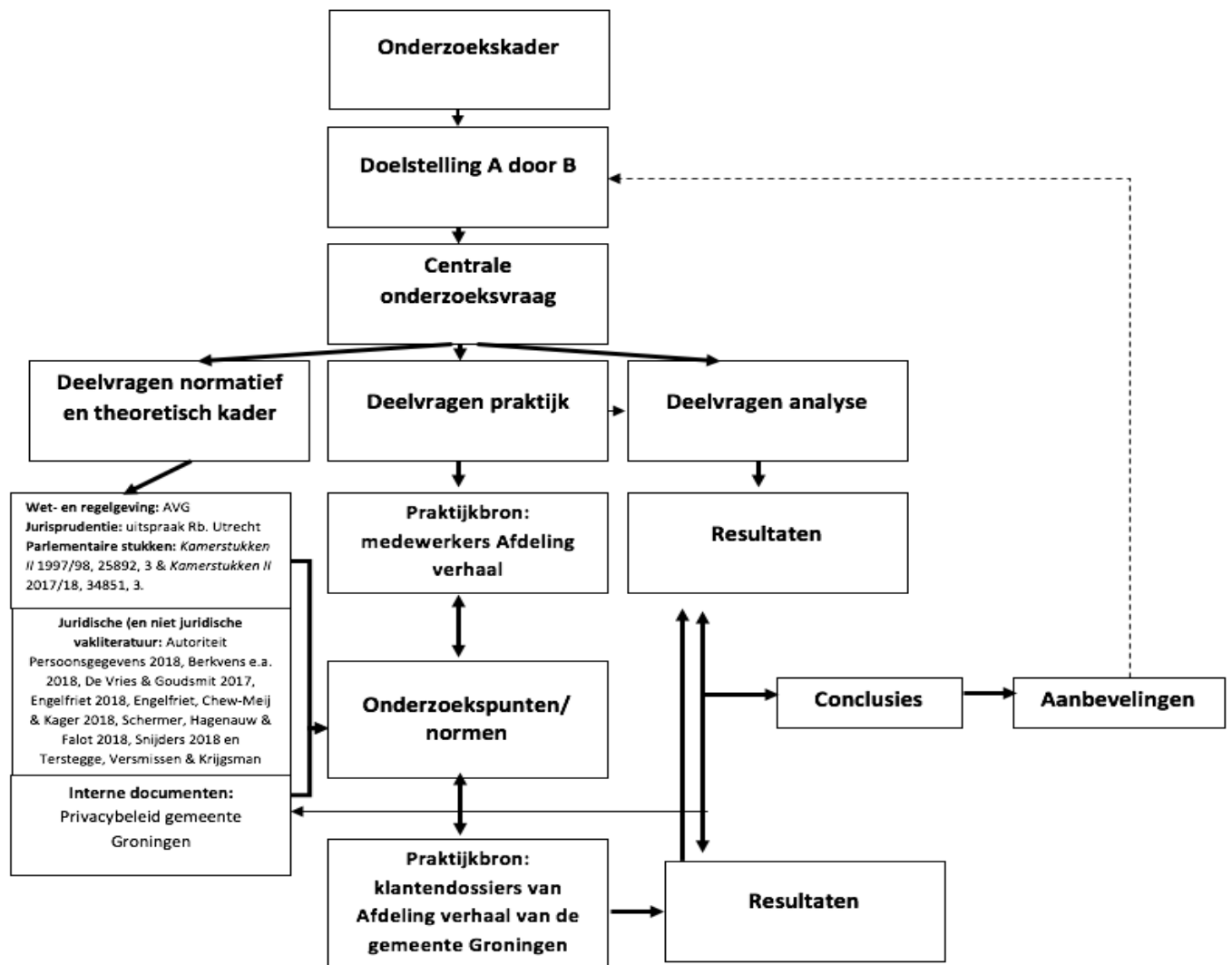
Afsluiting

Einde van het interview. Nog wat toe te voegen? Nog vragen?

Bedankt voor uw medewerking

Mocht uiteindelijk blijken dat ik nog informatie mis zou ik dan nog contact met u mogen opnemen?

Bijlage 4: onderzoeksmodel

Bijlage 5: boetetabel AVG

Categorie 1: geldboeten tot 10.000.000 euro of, voor een onderneming, tot 2% van de totale wereldwijde jaaromzet in het voorgaande boekjaar, indien dit cijfer hoger is dan dat bedrag. Deze geldboete wordt opgelegd als het gaat om een overtreding van administratieve bepalingen:

Het soort inbreuk op privacy	Bijbehorende artikel	Boete
Voorwaarden voor de toestemming van kinderen m.b.t. diensten van de informatiemaatschappij	Art. 8 AVG	Categorie 1
Verwerking waarvoor identificatie niet is vereist	Art. 11 AVG	Categorie 1
Gegevensbescherming door ontwerp en standaardinstellingen	Art. 25 AVG	Categorie 1
Gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken	Art. 26 AVG	Categorie 1
Vertegenwoordigers van de niet in de unie gevestigde verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers	Art. 27 AVG	Categorie 1
Verwerker	Art. 28 AVG	Categorie 1
Verwerking onder gezag van de verwerkingsverantwoordelijke of verwerker	Art. 29 AVG	Categorie 1
Register van de verwerkingsactiviteit	Art. 30 AVG	Categorie 1
Medewerking met de toezichthoudende autoriteit	Art. 31 AVG	Categorie 1
Beveiliging van de verwerking	Art. 32 AVG	Categorie 1
Melding van een inbreuk in verband met persoonsgegevens aan de toezichthoudende autoriteit	Art. 33 AVG	Categorie 1
Mededeling van een inbreuk in verband met persoonsgegevens aan de betrokkene	Art. 34 AVG	Categorie 1
Gegevensbeschermingseffectbeoordeling	Art. 35 AVG	Categorie 1
Voorafgaande raadpleging	Art. 36 AVG	Categorie 1
Aanwijzing van de FG	Art. 37 AVG	Categorie 1
Positie van de FG	Art. 38 AVG	Categorie 1
Taken van de FG	Art. 39 AVG	Categorie 1
Toezicht op goedgekeurde gedragscodes	Art. 41 lid 4 AVG	Categorie 1
Certificering	Art. 42 AVG	Categorie 1
Certificeringsorganen	Art. 43 AVG	Categorie 1

Categorie 2: geldboeten tot 20.000.000 euro of, voor een onderneming, tot 4% van de totale wereldwijde jaaromzet in het voorgaande boekjaar, indien dit cijfer hoger is dan dat bedrag. Deze geldboete wordt opgelegd als het gaat om fundamentele overtredingen:

Het soort inbreuk op privacy	Bijbehorende artikel	Boete
Beginnelen inzake verwerking van persoonsgegevens	Art. 5 AVG	Categorie 2
Rechtmatigheid van de verwerking	Art. 6 AVG	Categorie 2
Voorwaarden voor toestemming	Art. 7 AVG	Categorie 2
Verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens	Art. 9 AVG	Categorie 2
Transparante informatie, communicatie en nadere regels voor de uitoefening van de betrokkene	Art. 12 AVG	Categorie 2
Te verstrekken informatie wanneer persoonsgegevens bij de betrokkene worden verzameld	Art. 13 AVG	Categorie 2
Te verstrekken informatie wanneer de persoonsgegevens niet van de betrokkene zijn verkregen	Art. 14 AVG	Categorie 2
Recht van inzage van de betrokkene	Art. 15 AVG	Categorie 2
Recht op rectificatie	Art. 16 AVG	Categorie 2
Recht op gegevenswissing	Art. 17 AVG	Categorie 2
Recht op beperking van de verwerking	Art. 18 AVG	Categorie 2
Kennisgevingsplicht inzake rectificatie of wissing van persoonsgegevens of verwerkingsbeperking	Art. 19 AVG	Categorie 2
Recht op overdraagbaarheid van gegevens	Art. 20 AVG	Categorie 2
Recht van bezwaar	Art. 21 AVG	Categorie 2
Geautomatiseerde individuele besluitvorming, waaronder profilering	Art. 22 AVG	Categorie 2
Algemeen beginsel inzake doorgiften	Art. 44 AVG	Categorie 2
Doorgiften op basis van adequaatheidsbesluiten	Art. 45 AVG	Categorie 2
Doorgiften op basis van passende waarborgen	Art. 46 AVG	Categorie 2
Bindende bedrijfsvoorschriften	Art. 47 AVG	Categorie 2
Niet bij Unierecht toegestane doorgiften of verstrekkingen	Art. 48 AVG	Categorie 2
Afwijkingen specifieke situaties	Art. 49 AVG	Categorie 2
Niet verlening van toegang	Art. 58 lid 1 AVG	Categorie 2
Niet naleving van een bevel of een tijdelijke of definitieve verwerkingsbeperking of een opschorting van gegevensstromen	Art. 58 lid 2 AVG	Categorie 2
Alle verplichtingen in hoofdstuk IX (bepalingen in verband met specifieke situaties op het gebied van gegevensverwerking)	Art. 85 t/m 91 AVG	Categorie 2

